Päewaleht

PÜHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED
PILKE- JA NALJALEHT „KRATT“ JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS“

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. Aadress: „Päevaleht“ Tallinn, postkast 433.

Telefonid: Keskjaama väljakutse nr. 428-83 igal tööpäeval kella 8—17. Kella 17-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr. 428-84 lehe kontor uksehoidja ja Pika t. raamatukauplus; nr 428-85 lehe ekspeditsioon; nr. 428-86 trükikoja kontor; nr. 428-87 peatoimetaja Tammer; nr. 428-88 toimetuse kaugekõned ja nr. 428-89 ärijuhatus Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asetseva raamatukauplus tel nr. 446-11 ja 479-25.

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik number 7 se
Jimub 7 korda nädal
TELLIMISHINNAD:

1 kuu postiga 1 kroon 80 senti.	1 kuu postita
2 kuud „ 3 „ 60 „	2 kuud „
3 kuud „ 5 „ — „	3 kuud „
Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s.	Üle 7 kuu l järgneva kuu
Välismaale 4 kr. kuus	Aadressi

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 6 senti ja teksti sees 17 senti mm veeru laiuses. Koba kuni Kr 3.— poole hinnaga.
Kuulutuste koha valikut ei kindlus
Kuulutusi võetakse vastu lehe jooksvasse numbrisse laupäeval kl. 10-ni
Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Need saa vastav postmark on lisatud.

Nr. 2 — Esmaspäeval, 3. jaanuaril 1938 — XXXII

Päevalehe ainakalender 1938. a.

J. W. Jannseni pildiga kuuevärvilises trükis saadetakse Tallinna ja Nõmme lugejaile homme, 4. jaanuaril, ja väljaspool Tallinna lugejaile 7. jaanuaril.

„Päevaleht“ koos kalendriga maksab üksikmüügil 10 senti.

„Päevalehe“ tellijaile saadetakse kalender tasuta!

BI BA BO

Erakordse suurfilmi esietendus! Kinolina kaks suurim

Marlene Dietrich, Herbert Ma

Ärgu ükski naine jätku seda Marl Dietrichi elulähedast suurfilmi vaatam

„INGEL

See on 1938. aasta meelihararavamaid, kõrgekunstilise sisukamaid ja romantilisemaid linastusi. Selle meister lavastajaks on maailmakuulus ERNST LJUBIT

II. „Paramount“ nädalaringvaade ja E. Kultuur

Seansside algus | 5 | 7 | 9 | Kassa avat.

Kaheminutiline leinaseisak

Täna täpselt kell ½11 toimus üle riigi 2-minutiline leinaseisak waherahu allakirjutamise aastapäewa puhul. Sel päewal mälestatakse mahaduspõjas langenuid. Kõikides linnades, kus on olemas sõjawäe garnisonid, peeti leinaparaade. Kogu liiklemine katkestati kaheks minutiks: reisijaterongid, omnibused, trammid, autod seisatasid. Tallinnas lasti leinaseisaku märkimiseks 3 suurtükipauku. Rahwas seisis tänawatel tardunult, pead paljastatud. Elektriwool katkestati, käitised seisid.

Leinaparaadi Wabadusplatsil wõttis wastu sõjawägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner. Paraadi andis üle Tallinna garnisoni ülem kindral H. Brede.

Pildil: Sõjawäe riwi lipuga Wabadusplatsil.

TEHNIKA KÕIGILE

INSENERIKOJA VÄLJAANNE

Eop. tartehniline kuukiri.
Sisu: kasulikke ja huvitavaid artikleid kõikidelt tehn. aladelt.
Aastatellimise hind Kr. 4.—. Üksiknumbri hind Kr. 0.40.
Kollektiiv-aastatellimiste (vähemalt 4 eks. ühe aadressi järele) hind Kr. 3.50.
Talitus: Tallinn, Vene 30. Posti jooksev arve nr. 573.

Uudis tehnika alalt.

Tänapäeva sündmused ja elu arenevad peamiselt tehnika mõjul. Kes ei jälgi tehnika edu — jääb elust maha. Parimaid kirjeldusi ja pilte tehnika uudistest, kasulikke juhiseid ja teateid rahvapärases keeles ja pildis toob Insenerikoja väljaandel ilmuv rahvusliktehniline kuukiri „Tehnika Kõigile“, mis on võitnud laia poolehoiu ning ei tohi puududa ka Teie majas.

Kino AMOR

Teos, mis paelub ja sunnib elama kaasa kõiki!
MAGDA SCHNEIDER, IWAN PETROVIČ ja filmiimelaps Peeter Bosse südanthaaravas filmis

Naise armastus — naise kannatus.

See on eriskummaline episood lahkuminekust ja jällenägemisest... naise ja ema südame elu — elu, mis sunnib elama kaasa miljoneid. Teisse hoovab sellest filmist soojust ja mahedust.

II Lisaeeskawa.

Soome asutab sõjasadama

Kogu iseseiswuse aja kestes on Soome kaitsewäe wõimudel olnud kawatsus asutada eriline sõjasadamat. Nüüd on asi niikaugele arenenud, et wõimude poolt on juba leitud sobiw koht niisugusele sadamale Raisioni lahe suus Turu lähedal. Sadama jaoks wajatakse 130 ha maad, misugust maa-ala Turu linn on walmis wahetuse teel andma riigile. Läbirääkimised on juba niiwõrd arenenud, et lahendust on oodata uue aasta alul.

Saksamaa suurendas sõjajõude

Hitleri uue aasta läkitusest ilmneb, et Saksamaa kawatseb sel aastal weel rohkem suurendada oma sõjajõudusid. Hitler ütles nimelt: Meie arwame, et neis segastes aegades ainult tugew riik suudab säilitada meie rahwa kalleimat wara — rahu. Aidaku muu maailm oma poolt kaasa nende küsimuste rahuliseks lahendamiseks, mis materjaalselt ja moraalselt põhjenewad nii mõistusel kui ka seaduslikkusel. Nähtawasti mõtleb Hitler sellega Saksamaa asumaade nõudmist.

Venemaal loodi mereväeasjade rahvakomissariaat

Nõukogude Liidu täitew keskkomitee ja rahwakomissariide nõukogu otsustasid luua üleliidulise merewäeasjade rahwakomissariaadi ja seada tema alla tööliste ja talupoegade punase armee merejõud, eraldades need jõud kaitsekomissariaadi koosseisust. Merewäeasjade rahwakomissariks nimetati kaitsekomissari senine asetäitja ja punase armee poliitilise walitsuse senine ülem Smirnow, kes ühtlasi wabastati oma senisteist ametitest. Kaitsekomissari asetäitjaks ja punase armee poliitilise walitsuse uueks ülemaks nimetati Mechlis.

Ühtlasi nimetati Smirnow esimese järgu armeekomissariks ja Mechlis teise järgu armeekomissariks.

Prantsusmaal hilines uus aasta 24 tundi

Pariis, 2. 1. (ETA) (DNB) Prantsuse saadikutekojas ja senatis pandi 31. detsembril kell 24 kellad seisma, sest eelarwe, mis pidi uueks aastaks wastu wõetud olema, ei olnud weel wastu wõetud. Eelarwewaidlused lõppesid alles 2. jaanuari hommikul. Nii wõis Prantsuse parlament uut aastat alustada enam kui 24-tunnilise hilinemisega.

Eelarwe wõeti saadikutekoja poolt wastu täna hommikul kell 4.30, nimelt sel kujul, nagu eelarwe senatist oli tagasi tulnud. Tulusid on ette nähtud 54.776.176.392 fr., kulusid 54.739.060.976 fr. Nii näitab eelarwe wäikest ülejääki.

Laviin mattis 8 suusatajat

Wiin, 2. 1. (ETA) ühel mäel Wiini lähedal oli täna raske lawiinionnetus. 8 suusatajat jäi langewate lumemasside alla. Seni on kätte saadud 5 laiva. 3 ohwrit on weel leidmata.

Hitler külastab Roomat 6. mail

Rooma, 1. 1. (ETA) (Reuter) Usaldusväärsest allikast kuuldub, et Hitler saabub Roma 6. mail, et teha wastukülaskäiku Mussolinile. Hitler jääb üheks nädalaks Itaaliasse. Temale korraldatakse uhke wastuwõtt.

Hollandi ei tunnusta Abessiinia vallutamist de jure

Wastates neegusele, kes oli awaldanud rahutust selle üle, et Holland on kutsunud Skandinaawia maid ümber korraldama oma suhteid Itaaliaga, Hollandi kuninganna ütleb oma telegrammis: Minu walitsusel ei ole kawatsust tunnustada de jure Abessiinia wallutamist. Kinni pidades oma traditsioonilisest poliitikast, mis kaitseb rahwuswahelist seadust, minu maa peab arwestama Abessiinia territooriumi okupeerimist Itaalia poolt.

Ballide ja koosviibimiste ...enud, vaid algab alles, s... ette TANTSU

H. K

Vene ...
Kavas kõik...
Uue gru...
teisipäev...
Edasijõ...

ERATUNNID ja va...
Nõudmisel õppejõudude s...

TANTSU- JA

Laine

(Mary Wigman'i kooli ...

MOODNE LA...
BALLETT. KE...

Registrea...
tantsu-, laste- ja li...
iga päev 1—2 ja 4—5...

Head uu...

austatud kundedele soovi...
diplomeeritud fotograa...

Tallinn, Voorimehe ...
ja Koplis Beckeri as...

Avatud äripä... pühap...

1000-kr. kihl...

Narva ärimehed P. Ma... vedasid 1000 kr. kihla, mi... päeval kohtus arutusele. ... linnas asetseva maja, mill... grádov oli tahtnud ka se... kuulis, et maja juba oli mi... huvitatud, palju M. sai ... maja müügihinna kohta ... leidis, et maja väärtus ei ...

Mehed läksid omavahe... M. niisama hoopleb, et ta ... eest head hinda. Ta oli ... et maja seisab koguni müü... gist on ainult sellest tin... hinda. M. võttis kihlveo ... das dokumentidega, et m... nõudis V.-lt 1000 kr. Kun... seda maksma, siis asi ant... aasta viimsel päeval oli as... tis kaotajale kihlveo sum...

ESIETENDUSKINO ARS

Erakordselm põnevusfilm! Viimaseid päevi! Meeliköitev järg!

Palju on räägitud filme seiklustest ja jubedatest olmustest, kuid ükski neist pole võrreldav selle lavastusega

Põnev, meeliköitev! Romantiline! Rida vapustavaid seiklusi!

Filmi kangelased sööstmas ühest seiklusest teise, ühest hädaohust teise.

VALGE KOBRA

II. „Buster perekonna ...
üllõbus naljafilm ja uusim ringvaade.

Seansside algus pühap. 2, 4, 6, 8, 10; ärip. 5, 7, 9.

Homme esietenduseks Zarah Leander KINO MODERN filmis SKANDAAL esietenduseks ho...

Uueks edukaks aastaks

soovitame oma töökodades heast raamatupaberist, maitserikkalt tugevas põrk-köites, poolmoleskiin- ja kartongköites valmistatud igasuguseid

äriraamatuid

ja suures valikus parimas headuses

kõiki kontoritarbeid ja paberkaupu

Kirja-, arve- ja lauablokke. Kirjutuspaberit — valget, protokoll-, ruudu- ja kontojoontega. Tellimiste-, saatekirja-, tšeki- ja kviitungiraamatuid. Kuivatuspaberit poognates ja lõigetes. Tinte — musta, punast, sinist, rohelist, kopeer- jne., parimaid kodu- ja välismaa tooteid. Kontoriliime — „Odoroli", „Grip-Fixi", „Pelikanoli" jne. Templivärve, -patju ja templihoidjaid. Täitesulepäid, inglise ja saksa saadusi

Pliiatseid — liht-, kopeer-, värvi- ja joonistus-, mitmes head. ja kõvaduses. Hektograafi-, kirjutusmasinalinte ja söepabereid. Kiirköitjaid, kirjakorraldajaid ja registraatoreid. Aktikaasi, arvelaudu ja arvelükateid. Kirjakaale, kirjakaste ja paberikorve. Numeraatoreid, kuupäevatempleid ja augulööjaid. Kalendreid — kontori-, laua-, tabel- ja blokk- jne. Kirjutuslauanõusid ja tindipotte. Portfelle, lauamappe jne.

ALATI SAADAVAL

„Päevaleht" raamatukaupl.

Suur Karja tän. 23, kõnetraat 446-11 ja 479-25. **Pikk tän. 2, kõnetraat 428-83**

Igasuguseid köitetöid valmistatakse soovi järele kiiresti ja korralikult

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

1919. a. asutatud täielikumad praktilise

raamatupidamise ja kaubandust. kursused

V. Karja 7—3. Tel. 481-44.

Bilansivõimeliste tööjõudude põhjalik ettevalmistamine kõikid. raamatup. süsteemidel ja aladel. Kaub üldteadus, aritm., kirjavahetus ja seadused.

Kavad maksuta. — Soodsad tingimused. Masinakirja kursused 10-sõrmel. pimed. süsteemil uutel masinatel. Õpilaste vastuvõtt iga päev kella 9—8.

Ödedekool-

Tartu Ülikooli juures

korraldab rahuaegsetele ödedele

ämmaemanda-kursused

Naistekliinikus. Kursuse kestvus on üks aasta. Lähemaid teateid saab Ödede-kooli internaadist, Veski tän. 4.

Sooviavaldusi ühes elulookirjeldusega ja vastavate dokumentidega võetakse vastu kuni 10. jaan. 1938. Õpetuse algus 15. jaan. 1938.

Kooli juhatus.

Laste Rõõm on laste õnn!

KUULUTAJAILE TULNUD KIRJAD

31. dets. sisse tulnud kirjad.

1/4041	1	1/4921	1	23/4823	1	23/2983	1
2/4922	3	3/4963	6	23/4943	1	24/4824	3
3/4123	5	4/4204	3	24/4064	1	24/4904	1
5/4845	1	6/4926	3	25/4945	3	25/4105	1
8/4888	1	8/4848	4	26/2946	4	26/4146	1
8/3968	1	8/4968	1	26/4906	1	26/4066	1
8/4928	1	9/4169	6	27/4227	3	28/4948	1
9/4809	2	9/4889	2	28/4188	1	28/4028	3
9/4089	2	10/4810	1	29/2989	4	29/4109	1
10/4890	10	10/4930	1	30/4110	3	30/4230	1
10/4130	1	11/4171	1	32/4192	1	32/3912	2
12/4892	1	12/4212	2	33/2993	2	34/2994	1
13/4933	2	13/4853	2	34/4074	1	35/2995	1
14/4894	1	14/4134	1	35/4115	1	37/2997	8
14/4214	1	18/4858	2	37/4957	6	37/2957	2
18/4178	2	18/4978	1	38/4838	2	39/4239	1
20/4900	4	20/4860	1	40/4200	2	A. 9919	1
20/4180	1	21/4061	1	B. 5218	18	B. 5182	1
21/4931	1	22/2982	1				

Kokku 167 kirja.

Tunnid

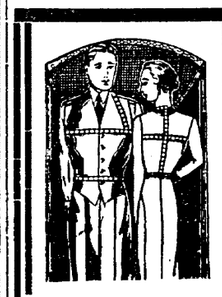

Rahvusvahelised akad. juurelõikuse KURSUSED Tallinn, Niguliste 16 Telef. 438-50.

Õpetaja annab loodusteaduse, maateaduse ja

keemia tunde

Valmistab ka üliõpilasi keemia eksami vastu ette. Hõbe tän. 11—1.

Masinakirja

kiirkursused ja harjutused.

Harju 35—1

English Lessons

by Englishman Single and Groups Write under „A—Z" to this paper or phone 448-51 (9—10 a. m. or 6—7 p. m.)

Masinakirjakursused,

tööd ja harjutus.

Inglise keele

tunnid. Kentmani t. 24—10.

Vene keele

runde huvitavalt ja edukalt annab õrgema haridusega preili. Grupid. — Õpilaste kooswiibimised keele praktiseerimiseks. Kirjandus. Riiütli tän. 2, k. 2.

Matemaatika

ja füüsika tunnid igas ulatuses.

Arvemasinal

ja lükatil õpetan kiiresti arvutama.

Harju 35—1

Inglise, prantsuse, saksa, wene ja hispaania keelt õpet. õrgema har. meeste õpetaja

Berlitzi ja Mertneri

meet. kiiresti ja põhjalikult rääkima. Ladina k. tunnid. Tõlked. Tatari 24—6.

Masinakirja

kiirkursus, harjutused, inglise keele konversatsiooni tunnid.

Harju 29—8

(hoovis).

Tööpakkumised

Kohe tarwis

hoidjat

2-a. lapse juure (mitte wana). Tulla pärast kl. 4 Kopli t. 13-i—8 (Sõja tän. wastas hoowis).

Kiviklompijaid

tarwis. Kaubelda 4. jaanuril kella 10—11 W. Wiru tän. 15, hoowis.

Waja maja-

teenijat

Nõmmele. Wäib ka maaneiu olla. Kaub. Nõmme, Metsa 43—2. Tulla Nõmme jaamast.

Wajatakse tublit talu-

teenijat

Kaubelda täna kl. 4—5 p.l. T. Tartu mnt. 32, sõbrastoas.

Üksiteenijat

vaja vene perekonda. Tulla ainult soliidsete soovitustega õhtul kella 6—8 Nõmme, Lõuna 28, alumisel korral.

VIIULISTUUDIO

Dr. KARL BRÜCKNER

Oppetöö algus 12. jaanuaril.

Õpilaste registreerimine **ainult 7. ja 8. jaan.** kella 2—4 p. l. ja 7—8 õhtul

Kloostri tän. 2 (hoovi kaudu) Saucksi korter.

Ühine otsene kaubavedu

igal laupäeval

Tallinn-Hamburg-Tallinn

H. M. Gehrckens	A. Kirsten	Ernst Russ
Agent: A. J. Trankmann & Ko Tel. 442-57	Agent: Carl F. Gahlnbäck Tel. 450-30	Agent: Thomas Clayhills & Son Tel. 435-58
8. jaanuaril 1938. a.	15. jaanuaril 1938. a.	22. jaanuaril 1938. a.
aurik „Pickhuben"	aur. „CORDELIA"	aur. „ERNA".
	või asendaja.	või asendaja.

Kaubaülesandmisi ülalnimetatud agentide juures.

Vilunud

lokkija

saab kestva teenistuse hea palgaga. Kirj. slt. „37/4357".

Lukusepa õpipoissi

on tarvis. Jakobsoni 23.

Wajatakse

teenijat,

kes teeb majatööd isejeiswalt. Kirjad slt. „39/4319"

Äsjatundlikku

kohvi-virtinat

wajatakse resi. du Nord, Rataskaewu 3.

Juhatajat

wajab suurem willa- ja jahutöötus. Nõutaw praktika ja wastawate töölade tundmine. Kirjad slt. „30/4390".

Tarwis äraõiduks I järgu restorani kena wälimusega

puhvetipreilit.

Tulla täna kella 4—6 Uus tän. 8—3.

Kokaabilist,

kes tööd tunneb, ja nõudepesijat tarwis Juureweo t. 5, restorani.

Kohe waja

hobusemehi

oma hobustega ja lumerookijaid oma raudlabidaiega. Samas waja ka weoautojid lumeweeks. Tulla Pärnu mnt. nr. 6—35.

Wajatakse wanemat

teenijat.

Teat. jaab Dunkri tän. 19, poes.

Karskst korralikku

leiva-väljavedajat

tarwis, kel on endal kohti. Koidu 80.

Wajatakse suuremasse alewikku

müüjannat

kes koloniaalala täielikult tunneb. Teatada slt. „23/4383".

Meresõidule tarwis

töölisi.

Lähemaid teateid saab J. Poomi käest Kehra jaama juures, telef. Kehra nr. 7.

Tööotsimised

Haigepõetajaks wõi haige seltsilisks

soovib kohta

linna wõi maale üksi lest, 50 a. wana. Kirjal. slt. „27/4307".

Korralik maaneiu palub

teenistust

kas wabrikusse, töötusse wõi üksikut mis alal. Teat. slt. „25/5105".

Hästi wilunud ja korralik

pesunaine

palub pesu- wõi passikohta. Soowitused olemas. Teat. slt. „31/5111".

Wilunud

kuduja

soowib kohta. Kirj. slt. „20/5100".

Wilunud

mölder

soowib kohta, tunneb püüliku ka lihtjahwatust ning weskis ettetulewat tööd. Teat. pal. saata slt. „11/4331".

Avan jälle 10. jaan.

eesti-saksakeelse

laste laulu- ja mänguringi Roosikrantsi 11, tel. 476-67. Teat. äripäevadel 11—12 e. l. ja 3—5 p. l.

HEDI ROES.

Klaverivabrik JOH. VIHM

soovitab ilusa kõlaga pianiinosid Soodsad järelmaksuvõimalused.

Tartus, Gildi tän. 7. Telefon 16-18

Perenaiseks

wõi per.-abiks, joowin, õsfan ka loomi taliwada, wõib ka laste juure. Kirjad. slt. „1/4321".

Lp. tööandjad!

Kas leiduks maalt tulnud noormehele ringit teenistust linna? Wõib olla ka õpipoisikoht pagari juure wõi mujale. Nõus äraõiduks. Kirj. slt. „24/4344".

Kaitsewäest wabanenud noormees, tunneb pagari- ja kondiitritööd, palub wastawat

teenistust.

Kirj. slt. „22/4342".

Maalt tulnud noor tütarlaps (venelanna) palub

teenistust

laste juure wõi perenaiseabiks. Teat. slt. „33/4353".

Korralikust perekonnast

maatütarlaps

palub kohta perenaisabiks, lapsehoidjaks wõi mõnele muule alale. Kirj. slt. „17/4377".

Töökas poolwilunud

tisler

palub wõimaldada tööd töökoja wõi kuhugi mujale. Wõib ka lihtsat tööd olla. Kirj. slt. „16/4376".

25-aast.

lihunikusell

palub teenistust. Kirjal. slt. „12/4372".

Noor neiu

otsib kergemat teenistust w[illegible] hõe tõsiu eest. Praktika n[illegible] jadamises, mõistab keet[illegible] wat. kolme kohal. keelt. Ki[illegible] jad pal. slt. „5/4365"

Korralik naisterahwa[illegible] otsib

passikohta.

Kirj. slt. „20/4380".

Noor tütarlaps

palub sõõgiaiaali wõi resi[illegible] rani nõudepesijaks. Kirj. [illegible] „29/4389".

Naiskokk

ja passija, keskealised, tö[illegible] tundjad, otsivad vastutava kohti. Kirj. slt. „25/4345"

Kaks saarciitarlast pa[illegible] wad

mingit tööd

töösuse, sõõgimajja, p[illegible] ijaks, majatseenijaks [illegible] tallu. üks oman tunnis[illegible] Teine tunneb ka müüjatarušnahatööd. Kirjad „34/4394" wõi kohape[illegible] kauplema ilmuda Willa tän. 19—10.

Puulõhkuja

otsib tööd. Kirj. slt. „[illegible] 4354".

KÕIK POSTIASUTUSED ÜLE MAA

võtavad „Päevaleht" ja „Laste Rõõmu" tellimisi vastu 1938. aasta peale

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükk

Jaapan ja Hiina

Wallutatawas hiigelriigis wäljakutsutud waimud

„Päevalehele" kirjutanud krahv Sforza

Miljonid inimesed, kes ei tunne walitsuste jaladusi, küsimad endilt:

„Mida tähendab Jaapani pommilendurite äkiline lähinägelisus? Ei nähta tähelippu Ameerika kahurpaatidel ega „Union Jacki" Briti suurjaadikute autodel Hiinas? Mida tähendab teatav üleolew toon, mida ei suuda täiesti warjata idamaine wiisakus, Tokiost Londoni ja Washingtoni saadetud märgukirjades, milles awaldatakse wäga mõõdukat kahetsust? Soowitakse neid wahejuhtumeid Tokios või sollakse lihtsalt weendumud, et rahu, mida Euroopas igajunguste solwamiste ees säilitawad demokraatlikud riigid, on küllaldasektagatiiseks, et nende talumusele ei tule lõppu?"

Meil on siin tegemist nii selle kui ka muuga.

Esitan siin seletuse, mis tugineb pikaajalisile isiklikele tähelepanekuile.

Miljonid perioodilised lehed, mis juba kolm inimpölwe masse on „walgustanud" oma rumalate klišeedega, on rahwaste wastastikuse tundmise teinud weel umbkaudsemaks. Meie, euroopalaste, silmis on jaapanlased idamaade preislased. See on teatawal määral selge pilt ja ta rahuldab meid.

Ent ons see täpne? Wördlusel wõiks olla ainult üks mõte: kui kujutellakse ühtlast diistipliini. (Seest sõjalise wahwuse mõttes wõiwad kõik rahwad pakkuda mõndagi, kui wõtta asja ta iidis.) Dieti — jaapanlased on just sakslaste wastandid. Jaapanlased on wiimased riiitelliku ühiskonna jäänused. Oleks weel moes lugeda Ariosto „Orlandot" ja Tasso „Jerusalema", siis leiaksime, et nende sangarid, kindluste ja sõjalaagrite individuaalsed taplused, olekid oma ajawoolises õhkkonnas kõige lähemal jaapanlastele, muidugi — jaapanlastele sõjas.

Nende hullumeelne individualism, niipea kui nad on tõmmanud mõõga tupest, nende wajadus hiilata, nende palawikuline wõitlus rüügementide wahel, merewäe ja armee wahel seletab märksa jaapanlaste wäljaastumisi Hiinas erapooletute wastu.

Ameerika lipp? Kuid pole ühtki jaapanlast, kes isegi rahu ajal ei wärisefs raewust — sileda naeratuse alla peidetud raewust — mõteldes, et Ühendriigid on ainus suurriik, kus jaapanlaste sisserändamise wastu on weel maksmas alawääristawad rasši seadused. Mis oleks jaapanlasele meelsam kui Ameerika lippu mitte näha ja tulistada — tulistada oma ülemate teadmata? Targad wanurid, kes aastakümneid Tokios on walitsenud Jaapani saatust, kaotawad kogu oma mõju, niipea kui sõda äratab siidameis atawistlikud kired. Muide, kas pole tõenäoline, et see kuulutatu sõda on wanuritele peale sunnitud noortelt, kärsituilt ohwitseridelt? Ei tohi unustada 1932. a. peliitlisi mõrwu, 1936. a. sõjawäelisi mässe, hiljutisi diistipliiniwastaseid wäljaastumisi noorte kindralite juures, kes wõib-olla on oma allwate ohwitseride wangid... Siis me mõistame, miks oleme Euroopas nii heatahtlikud ja ühtlasi ka wäga ülekohtused praeguse Jaapani suhtes. Tõepoolest — kuigi ükski sakt seda weel ei tõesta — on meil tegemist riigiga, mis on mineeritud kardetawa diistipliinilagedusega, sest igajunguse diistipliinilagedus, isegi „patriootiline", on hädaohtlik.

Mul pole kahtlust, et Jaapani wõite Hiinas waadeldakse uhkusega: Jah, kuid riigimehed, kes weel pooldawad Jaapanit, waatlewad seda juba rahutu uhkusega. Muidugi, ühiskondlik ehitus näib olewat tugew, sest tema alusmüüriks on tuhandeaastane keisrimüüt. Ent ärgem unustagem, et jaapani rahwas nälgib. Kaks aastat juba konstateerib sõjaministeerium, et 40% noorsõdureist tuleb saata koju tagasi liig nõrga tehahehituse pärast. Kui on olemas riik, kus Marxi prohwetlik ennustus — mis on Euroopa kohta liig fantastiline — kapitali koondumisest üksikusse marakambreisse, näib olewat teostunud, siis on see maa Jaapan. Ning lõppeks, miks mitte ühe rahwa tundmisi wajalisel austades tunnistada, et Jaapani tuhandeaastane keisrimüüt on teinud läbi palju päikesewarjutusi, sest praeguse keisri esiwanemad on sajandeid, kuni 1868. aastani, elanud Kyotos, eemal wõimust ja warjus.

Tegelikult see oli anarhistlik Hiina, kes üksköikselt waatas pealt keiserriigi langust, mis näis olewat igawene, kus walitses tegelik ühiskondlik stabiilsus, mida kaitses territooriumi lõpmatus. See stabiilsus pani wastu kõigile enamlisile ennustusile, wõiks wäga hästi juhtuda, et jaapanlased ühel ilusal päeval kadestawad Hiina stabiilsust, jatkates wäliste sõdadega abi otsimist oma sisemistele hädadele.

Jaapanlased räägiwad, et „teewad Hiinale head". Teatawas mõttes nad on selles heas usus, nagu oma naiiwsuses seda olid sakslased, kui nad 1914. a. oma korraldustega tahtsid õnnestada distsiplineerimata prantslasi, belglasi, itaallasi. Õnnetuseks tulewad jaapanlaste head omadused Hiinas neile praegu rohkem kahjuks kui nende puudused. Olles jäänud ilma jumalikust wõimest naerda, jaapanlased ei mõista, et isegi korrumpeeritud, lodewad, küünilised hiinlased omawad weres Hiina suuruse tunde, et meie moodsad lääne „patriotismid" tunduwad wõrreldes nendega peaaegu nagu wahejuhtumitena ajaloos.

See seletab õnnetuseks ka hiinlaste nõrkused ja lepliikkuse. Aastate eest kohtasin Jaapanis Kang Yu-weid, keda despootlikud mandshud olid Hiinast wälja ajanud.

„Mandshud," ütles ta mulle, „on laibad, kes müürgitawad õhku. Kuid Hiinagi on mäda. Ma ei näe, kuidas ta wõiks end sellest päästa. Minu unelmaks oleks, et Jaapan wallutaks Hiina ja mikaado hakkaks teenima Taewa Templis. Saja aasta pärast oleks ta ühes kõigi oma jaapanlastega muutunud hiinlasteks ja siis oleksime meie wallutanud need Jaapani saared." Ta wihjas suurusliku shestiga maastikule meie ümber.

Kas eksalteeritud ehk kunstlik patriotism suudab tulewikus täita olewiku realistlikke ülesandeid?

Kuidas ka oleks (ja meie rahwuslikud ajalood, mis on ainult mõne sajandi wanused, ei luba meid siin ennustada), ainult konserwatiiwsete ja mõõdukate jaapanlaste intiimseid mõtteid tundes wõiksime saada mõiste wägiwalla-programmi hädaohtlikkusest Hiinas.

Peaaegu kõik lahkhelid jaapanlaste wahel wiimaste aastakümnete jooksul on tulnud ainult sellest, et kuristik walitseb nende wahel, kes nõudsid radikaalset aktsiooni Hiinas, ja nende wahel, kes ei lakka mõtlemast, et on liig riskantne lasta end wõtta wõidu sleppi lõunapool Hiina müüri.

Oli kord Hiina müürist üle marsitud, siis polnud enam piiri kindraleile, kes, nagu me juba näeme, Nankingi wallutamult mõtlewad Kantoni wallutamisest Briti Hongkongi wastas ja kes, kui nad homme saabuksid Setšuani, leiaksid warsti, et Prantsuse Indo-Hiina piir on liig lähedal. Selles seisabki sõjaliste wõitude auahnus ja pahe, et ühe wallutuse järele tuleb juba mõtelda järgmisest wõidust käesolewa kindlustamiseks. Korea annektsioon tõukas jaapanlased Mandshuuriasse, kuigi Jaapanis kimme aastat oli juhtustatud, et see wallutus lahendaks kõik Jaapani probleemid. Seda ei sündinud. Küll kutsus aga Mandshuuria wallutus wälja riunnaku Põhja-Hiinale ja niiid kogu Hiinale. Kaotakse jälle jaapanlastele maalima filmade ette mõni pettepilte hiiwanguist, nagu tollal, kui neis tekitati kadedust arwatawate Mandshuuria rikkuste wastu. Kas nad nõnda wiimaks ei näe, et on hakanud kaewama were ja miha kuristikku endi ja nende wahel, kellest oleks wõinud saada nende parimad kliendid. Wõiks juhtuda, et see mäng ofutub ühel ilusal päewal õnnetule jaapani rahwale weel traagilisemaks kui Hiinale. Hiina on hiigelkummipall, mis seni on ikka suutnud wõtta tagasi oma elujõu wormi. Mängides tema massi kannatliku fatalismiga, wõib see pall julmalt suruda tagasi kõik pingutused. **(Copyright by „Päevaleht" and Cooperation).**

Ülismeeles uue põhiseaduse elluwiimisele

Uus põhiseadus ei ole võõrsilt toodud, vaid Eesti enda olustikust kasvanud. — Riigivõimu jaotamisel on silmas peetud otstarbekohast töö kooskõlastamist

Uue põhiseaduse jõusse astumise tähistamise aktus „Estonia" kontsertsaalis

1. jaan. kell 5 p. l. Estonia kontsertsaalis oli Tallinna linnawalitsuse poolt korraldatud kontsertaktus uue põhiseaduse jõustumise tähistamiseks. Aktusele oli kogunenud wäga rohkesti kuulajaid.

Kontsertosas esines Ülemaaliidu Tallinna osakonna segakoor ja Tallinna garnisoni orkester, kelle ettekandeid kwiteeriti hoogsate kiidusawaldustega. Segakoori ettekandeist meeldijid eriti Türnpu „Priiuse hommik" ja Wõrgu „Maarahwa, talupoege waba maa". Wiimast tuli korrata.

Linnapea J. Soots ütles sissejuhatawad sõnad. Kõneleja refereeris lühidalt läbirääkimiste käiku ja tähtsust kõiki 1. jaanuari kui ajalukku jäätawa päewa puhul, millal uus kauaoodatud põhiseadus wiimaks on pääsnud kehtima.

Aktusekõne pidas Rahwuskogu esimees prof. J. Uluots. Lõppsõnad ütles jälle J. Soots, kes tänas aktuse sisustajaid, samuti kuulajaid ja kõiki neid organisatsioone, kelle ühisel ettewõttel tuli toime wõimas uue aasta öö meeleawaldus põhiseaduse jõustumise tähistamiseks.

Meeleolurikas aktus lõppes himniga. Kõned anti edasi raadio ringhäälingu kaudu.

Prof. J. Uluotsa kõne.

Mulle tundub, et wäga paljud meie seast, aga weel rohkem wõib-olla wäljaspoolt, mõtlewad, kas on põhiseadus sõõrane mida peab eriliselt ta maksmahakkamise puhul tähistama, kas on põhiseadustel rahwaste ja riikide elus sõõrane eriline seisukoht, et selle saabumist eriliselt peab wäljendama. Esimesel pilgul näib olewat selge, et põhiseadus on ses mõttes erinew kõikidest teistest seadustest, et temu teatud määral loob lunastiku, milles teiste seaduste kaudu kujundatakse rahwaste ja wastawate riikide elu.

Põhiseadus rahwa ja riigi elus on täiel määral wõrreldaw sellega, mida meie tunneme

lunastiku näol üksiku füüsilise organismi elus.

Põhiseadus loob need algtalad, mille ümber ehitatakse kogu rahwa, riigi ja muu elu. Seepärast põhiseaduse kaudu ülesannustatakse ka teatawa rahwa ja riigi walitsemise wiisi, tema sotsiaalset ja ühiskondlikku korda.

Seepärast, kui suur osa eesti rahwast täna pidupäewa puhkiseb ja uue põhiseaduse maksmahakkamiit tähistab, siis ta tahab öelda, et uue põhiseaduse kaudu tahetakse teha head Eesti riigile ja rahwale ning ellu wiia Eesti riigi uus lunastik ja uus kondikaru. Järelikult tänase päewaga tahame tähistada seda, et

põhiseaduse kriis,

mis 7—8 aastat ei olnud kadunud Eestis päewakorralt, mis ühel wõi teisel määral meid oli haaranud,

tahetakse tänasel päewal kõrwaldada

ja loota uut kindlamat, korrapärasemat elu meie riigis uue põhiseaduse maksmahakkamisega.

Aga teie teate, et kodanike arwamised ei pruugi ühesjuguised olla. Seepärast seoses põhiseaduse kriisiga on tekkinud palju erinewaid arwamisi, palju erinewaid soowe ja erinewaid lootusi. Mulle paistab, et ühe eia rahwa sees see

lahkarawamise wõttis kogunu nii ähwardawa kuju,

et meie ei ole mõnel ajal sagedasti tähtsust tunda teineteist ning kuigi oleme rääkinud eesti keelt, et ole meie siiski suutnud teineteisi mõista. Seesjuguste lahkhelide hulk ühe rahwa weres on ohtlik sellele rahwale. Kuid niisugune oht tegi ühtlasi wajalisels ühtlast arusaamist luna. Mitte ainult keel ei ühenda rahwaid naid ka meel, millest seda keelt kõneldakse.

Ka uus põhiseadus oma saabumisloos on kokkuleppe saawutus.

Sea tahe ühelt poolt ja teatav leplik meel teiselt poolt on kaasa toonud seda, et meie uus põhiseadus on selleks kujunenud, millisena teda praegu näeme. Aga minu arusaamise järele uus põhiseadus oma saabumisloo ja oma siju järele on arwestanud kõiki neid nõudmisi, mis ühel ja teisel määral on Eesti elus tekkinud. Ja kõiki neid nõudmisi on püüdnud rahuldada nõnda, kuiwõrd see teistlaadiste nõudmistega on kooskõlastataw.

Uus põhiseadus, nii oma sisult kui saamiselt tahab jõetada lepliikku meelt. See mõte ja waim, millest põhiseadus on loodud, peab järk-järgult muendama jamas suunas ka eesti rahwa ja eesti kodanikkonna arusaamist ja regutsemist. üksmeel teeb tugewaks, rahu kõnutab, waen kaotab. Minu arusaamise järele uus põhiseadus hakkab waenu kaotama, üksmeelt looma ja rahu kõnutawalt elustama.

Niiid wõib aga küsida, kas see uus põhiseadus, see uus lunastik, meie riigile ja rahwale on kodupärane saawutis wõi wäljaspoolt imporditud,

kas see uus põhiseadus ei ofutu taimeks, mis wälismaa taimelawadelt on saadud ja siis Eesti mulda istutatud, kus ta ei kaswa elujõulisels.

Sellele küsimusele tahakšin anda järgmise wastuse.

Kui oma maa ja rahwa minewikku tunda, siis peab tunnistama, et meie maa ja rahwas on ühe wanema õigusliku korraga rahwas. Aegade jooksul ja järkjärgult on see õiguslik kord, milles meie esiwanemad ja ka meie elanud, muutunud ja täienenud. Aga arwata, nagu oleks alles tänapäew wõi alles hiljuti, mõni aastakümmend tagasi, meie riigielu alanud, on lausa ekslik. Järelikult uue põhiseaduse seisukohalt ja lähtudes sellest, et meil on omad kogemused, mis on pärit enne Eesti riigi uuesti tekkimise ajast, kui ka Eesti wabariigi ajajärgu kestel saawutatuina, peame kõigepealt neid hindama, sellele wastawalt tegutsema ja kasutama need kogemusi, mis omal maal ja pinnal oleme läbi elanud ja mida meie esiisad ja esiemad on läbi elanud.

Ainult siis, kui meie seda kodumaist, seda omapärast olukorda arwestame, wõib loodud olla uus riigikord, mis tõeliselt meie oludele wastab. Seepärast üsna

paljud pakkumised wälismaa eeskujudel on nuest põhiseadusest kõrwale jätetud,

mitte seepärast, et need eeskujud iseenesest halwad on, waid seepärast, et eeskätt on püütud arwestada seda, mis meie oma kodus on kujunenud, ja kõike wälismaist on waid nõutaju arwesse wõetud, kuipalju meil küllaldasel määral mõnel alal kogemusi pole. Sellelt seisukohalt on endastmõistetaw, et uus põhiseadus ei tohi waadataw olla mingil kombel wälismaa importkaubana.

Aga mida siis meie uus põhiseadus meie oma olustikust wäljudes tahab püüstitada ja korraldada? Uus põhiseadus oma sissejuhatuses ja edasipidi, iseäranis aga eelviimases peatükis sisaldab seda, et Eesti rahwas tahab oma riiki säilitada kustumatult Eesti rahwa enesemääramise õigusel.

Mis tähendab enesemääramise õigus?

Eesti rahwa enesemääramise õigus tähendab seda, et Eesti rahwas tahab oma riigis elada ja ei ühtki teist riiki ega teise riigi wõimu Eesti maa-alal Eesti rahwa üle lasta walitseda. Tarbekorral on enesemääramise õigust tarwis rahwaste elus kaitsta ja seepärast ongi uues põhiseaduses rahwa enesemääramise õiguse kaitse, riigikaitse küsimusele wäga suur ja tähtis koht antud.

Wõib öelda, et Eesti põhiseadus selles suhtes erineb paljudest teistest põhiseadustest.

Eesti põhiseadus sisaldab 150 paragrahwi. Kui wördleme Eesti põhiseadust teiste maade põhiseadustega, siis näeme, et teiste maade põhiseadustes ei ole paragrahwide hulk nii suur. Samuti ei ole ka teiste riikide põhiseaduste maht nii laialdane kui Eesti oma. Sellega tahetakse öelda,

et Eesti põhiseaduses püütakse seadusliknse ja õiguse põhimõtteid wõimaldaselt täiel määral kindlustada.

Ja uus Eesti põhiseadus tahab seda kindlustada. Eesti wanasõna ütleb, et seadus on wanem kui inimene, — ja uus põhiseadus tahab sellele wanale tarkusele tugineda, tahab sellele tugineda kogu riigis. Seepärast ka üksikasjalik määritlemine meie uues põhiseaduses.

Eesti rahwas on oma üksikute liitmete näol selline, keda nimetatakse wõõras keeles individualistliku kalduwusega rahwaks; see tähendab, Eesti rahwas oma üksikute liitmete näol ei taha olla mingi karja osa ütsinda, mingi kommunistlikus organisatsioonis ainult alistuw osa. Iga Eesti kodanik tahab ürgje kogemuse järgi omada oma tuba ja oma luba. Seda Eesti rahwa wabaduse ideed püüab uus põhiseadus täiel määral teostada wastawa 2. peatüki näol, mis on pühendatud

kodanike õiguste ja wabaduste korraldamisele.

Uus põhiseadus paneb rõhku sellele, et kõik kodanike õigused ja wabadused olotsid korraldatud nõnda, et ühe wabadus ja õigus ei ofutuks sõõrasels, mis wiiks ära teiste õigused ja wabadused. Uus põhiseadus tahab selleks igale anda oma õigusi, aga ta tahab kõiki õigusi kokkukõlastada, et igaüks oma õigusi kasutades ühtlasi laseks teiji nende õigusi kasutada. Ise elada ja teisi elada lasta, see on uue põhiseduse mõte kodanike õiguste ja kohustuste määritlemisel.

Eesti rahwas oma koosseisult ei ole mitte sõõrane, nagu paljud teised kaasegsed Euroopas ja ka wäljaspool Euroopat olewad rahwad. Teistes maades on sagedasti äärmiselt suured majanduslikud erinewused üksikute rahwakihtide wahel. Ka on seal wäga suured hariduslikud erinewused, nii et ühed tunnesiwad kõiksugu teadusi ajaloost ja loodusest, teised aga ei mõista ei lugeda ega kirjutada. Eesti rahwas oma majanduslikult ja kultuurilisselt olemiselt on wördlemiji ühtlane rahwas.

Kui see nõnda on, siis on selge, et ka riik ei wõi olla ehitatud nõnda, et arwestatakse ainult üksikuid, waid riik peab olema ehitatud rahwa kõikide liikmete koostöölu korraldamisele. Teiste sõnadega,

Eesti ei saa oma mõttelt olla muud kui demokraatlik riik.

Uus Eesti põhiseadus tahab riigielu korraldada demokraatlikus põhimõttes ja samal ajal kogu seda demokraatlikku wõimu nii seada, et see ei oleks mingil kombel wähem painduw, wähem wõimas oma rahwa ja riigi saatust kaitsma ja korraldama. See on organiseeritud demokraatia, mida uus põhiseadus tahab püstitada Eesti pinnal Eesti rahwa kaasabil ja Eesti riigiwõimu korralduse näol.

Just aga riigiwõimu korraldamise alal on iseristes Eesti põhiseadustes olnud suuri erinewusi ja ka meie ajalooline minewik riigiwõimu korraldamise alal on selles suhtes näidanud wäga palju erinewaid jooni. Seepärast uue põhiseduse loomisel, eriti

riigiwõimu ja riigiwõimu asutuste korraldamise alal,

oli kõige rohkem lahkarwamisi. Taiwaliselt arwatakse, et anname igale riigiwõimu kaudjale wõimalikult palju wabadust, et wõimu jagamise põhimõte on see õilis ahinõu, mis riigikorra kõige paremaks teeb.

Meie oma minewikust aga näeme, et wõimu jagamine ei ole see, mis riigi wõib tugewaks teha. Ka wälismaised katsed ei ole annud neid tulemusi, mis nad olekiid pidanud andma. Mingit kunstlikku seadeldist ei saa luua teisiti, kui et masina üksik osa, üksik ratas peab olema teisega kooskõlas. Ei ole mõeldaw, et üksikud wõimukandjad wõiksid olla iseseiswad ja rippumatud.

Rahwale on antud otsustawa tähtsusega ülesanded riigielu korraldamises, aga rahwas peab koos töötama oma esindusega ja riigipeaga. Rahwaesindusele on antud suured õigused riigiellu puutuwates küsimustes, rahwaesindusest on sõltuw riigieelarwe. Aga waatamata sellele, et uue põhiseduse järele on rahwaesindusel suur wõim, on ka tema suunitud koos töötama rahwaga, walitsusega ja riigipeaga. Samal ajal peab olema walitsus koostöös rahwaesindusega ja riigipeaga. Kohtutele on antud iseseiswus ja sõltumatus, aga ka kohtud on seoses teiste riigiasutustega. Samuti on sõjawäele meie riigis antud suur tähtsus, aga ka tema on seotud kogu riigi organisatsiooniga.

Ja wiimati

wabariigi president riigipeana on warustatud wäga tõsiste õigustega,

ent selle juures riigipeal ainult wähesed õigused on säärased, mida ta üksinda oma äranägemisel kasutada wõib. Suur osa ta õigusi on säärased, et riigipeal peab neid teostama koos wabariigi walitsusega, rahwaesindusega ja rahwaga.

Meie näeme seega, et ka uue põhiseadusega on tahetud luua niisugune riigiwõimu korraldus, et riigiwõimu kaudjal on põhiseadusega määratud ülesanded ja neid ülesandeid seaduses määratud ulatuses teostab ta iseseiswalt, samal ajal kõik need asutused peawad olema üksteisega koostöös.

Eesti riigi ehitus on loodud nõnda, et kogu riigiwõim ta mitmesuguste asutuste näol peab pidama kindlat joont, peab teatawas koostöös olema. Sellega minu arusaamise järgi on lahendatud ka see nõue, mis rahwaotsuses oli üles seatud.

Seega olen ma niiid selgitanud, et uus põhiseadus ei ole mingi wõõrsilt toodud seadus, waid ta on Eesti enda olustikust kasvanud, Eesti rahwa elunõuetest wõrsunud ja Eesti oma elunõuete lahaselt on ka selleks kohaseid ülesandeid püüdnud lahendada.

Kui maja ehitatakse, siis tehakse telling. Aga maja walmisšaamisel neid tellinguid ei saa ära wõtta järsku, waid nende ärawõtmine sünnib järkjärgult.

Seepärast uus põhiseadus, mille kehtimahakkamist täna pühitseme, ei astu terwes ulatuses jõusse, waid ta astub järkjärgult.

Uue põhiseduse tähtsaimad määrused astusid eile kell 12

Järg 6. lhk.

Matieseni
ÕUNA MAHL
LUSCHER & MATIESEN

E. Phillips Oppenheim

AADLIK VARGAKS

19

„Ma ei usu, et ta kuulab midagi, mis mina temale ütlen!" ohkas tüdruk. „Ma ei taha aga, et temale midagi juhtuks. Ta meeldib mulle selleks liig palju."

„Minagi ei taha, et temale midagi juhtuks," nõustus ta kaaslane, „mitte ainult sellepärast, et ta mulle wäga meeldib ja et ma usun, et ta on seda õiget sorti, waid et mulle ei meeldiks põrmugi, et ta noor wennapoeg asuks ta asemele. Kardan, et ma ei armasta just teie inimesi, Sophy," lisas ta, patsutades neiu kätt. „Tean, et te ei pahandu sellest, sest nad polegi ju õigupoolest teie sugulased."

„Põlgan neid kõiki," wastas Sophy ausalt. „Mul oli tõsiselt kahju, kuiema abiellus tolle tüseda noore mehega, ja mis puutub sir Matthew'sse, leedi Agathasse ja Clarence'i, siis wõin ainult ütelda üht: ma ei seedi nende warjugi."

Markii köhatas.

„Omawahel öeldud, armas laps," pihtis ta, „on minul nende wastu samasugused tunded, ja sellepärast ma ei tahagi, et Davidile juhtuks midagi halba. Olete sedasorti tütarlaps, kes wanemaks saades keerab mehed oma wäikese sõrme ümber. Hakake noorelt peale, mu armas. See on praegu teie sugupõlwe juures moes. Hakake noorelt peale ja wõtke David katsejäneseks. Katsuge teda sellest loost ära meelitada. Wastutan ta eest ja teen kõik, et ta sellest terwe nahaga pääseks."

Tüdruk pani häbenematult oma käe teise käsimerele.

„Mõtelge, ma ei teadnud kunagi, kui armas te olete!" hüüdis ta. „Teen kõik mis suudan, kuid kardan, et ta on wäga kangekaelne."

„Sedasama oli Simsongi, enne kui too näine ta wastu huwi hakkas tundma," ütles Glendower, tõustes terwitama oma wennapoega.

18. peatükk

Seitse meest istusid „Lõwi ja Lamba" kõrtsis teisel korral olewas inetus suures toas lauа ümber. Seal oli ka Tottie Green oma igaweses plüüstoolis akna ääres, kõrwakaual kandik raswase toidu jäänustega. Belle, ajaleht käes, istus lugedes ühes nurgas liig walge lambi ääres. Ta sõhwal, mis näis olewat muudetud mingisuguseks woodiks, lamas Kahurikuul Lem, oiates ja wandudes waheldamisi.

„Ütlen teile, pealik," ütles üks irwitaw, Fishy Timi nime all tuntud noorur, „sellest tuleb meile weel lõikus. Neil tuleb wäljas nii palju raha sisse, et peawad pidama weel teist kassat, peale selle ühe, mis on sees. Siis, seaduse järele, täpselt kell üksteist peawad nad oma asjad kokku pakkima ja sisse kolima. Seal on ainult üks politseinik ja wõib-olla weel teine teisel pool tänawa otsas. Pealegi pole nad ümbruskonnaga parimas wahekorras. Ründame neid mõlemast otsast, nii pole wõimalust, et mõni jõuaks oma kassaga ära joosta."

„Mõte on hea," teatas Tottie Green pehme keelega. „Seal peaks olema ka raha. Kahekseteist letti ja kahekseteist poodi taga. Nõli neist isegi kalliskiwidega kauplejat. Odaw wärk, aga isegi odawad kalliskiwid maksawad raha. Ka mitte liig palju rasket wõitlust. Seda me praegu ei tahaks."

Ta hääl kadus ja muutus kähinaks, ta köhis ning higistas, köhis jälle ja patsutas oma kõhtu.

Belle lonkis üle toa, täitis uuesti ta klaasi ja ulatas selle talle. Tänulikult neelas mees selle alla.

„Ikka lühemaks ja lühemaks muutuwad mu hingetõmbed," pomises ta. „Millal tuleb see Nadol jälle?"

„Homme hommikul," wastas Belle. „Ta sidus juba Lemi haawad."

„Ja mitte üht ütkagi ei lubanud ta mind wõtta,' tuli jõuetu, ent tige pomin woodi poolt. „Oodake kuni ma üles tõusen, oodake kui saan oma käed panna selle neetud keksija küülge, kes mu praeguses olukorras on siiidi."

„Oleksid pidanud olema kärmem," tähendas Belle, waadates üles oma endiselt kohalt lehte lugemast. „Sa teadsid, et West oli jõudnud helistada. Usun, et jäid maha wõtma kassast kaht ja poolt penni!"

„Põrgusse kassa!" hüüdis Lem wihaselt. „Kui ma ei oleks lasknud Reubenil ees minna, oleksin olnud poole teel koju, ja Reuben oleks saanud selle minu eest."

Reuben, riietatud nagu tawaliselt hoolikalt, aga rohkem kui tawaliselt hooplew oma kalliskiwidega, irwitas oma kohalt laua ääres awalikult. Lem kallutas end üle woodi serwa ja raputas talle rusikat.

„Sina, siga!" pomises ta. „Oota kuni järgmise korrani!"

„Ma ei lähe enam sinuga järgmisel korral, sa käperd!" kõlas libe wastus. „See wõttis sult kindlasti wiis minutit, enne kui jõudsid aknasimsile. Kui sina oleksid läinud esimesena, oleksid jätnud mind samuti lõksu nagu meie jätsime Davidi?"

„Arge tuletage mulle seda meele!" urises Tottie Green. „See maksis meile sinise teemandi. See tõi meile kaela wihamehe, ja ma ei salli wihamehi. Kui ta oleks läinud kohe politseisse, kus oleksime nüüd? Weel üks jook, Belle!"

Ta kägises ja korises, köhis ja sülgas. Pool sellest klaasi sisust, mida tüdruk talle pakkus, läks waibale. Ta pühkis warrukaga endal pisarad silmist.

„Lõppude-lõpuks — ma ütlen teile, poisid! — lõppude-lõpuks läheb ta siiski politseisse ja riskib sellega, et me ta tossu wälja laseme. Ta paneb mind kartma oma waikse, irooniline käitumisega. Petsime teda ja niiid on ta meil kuklas."

„Las ta tuleb," irwitas Fishy Tim pilkawalt. „Küll ta kael enne juba kahekorra keeratakse."

„Ei tea, kas keeratakse?" pomises Tottie Green. „Mida ütled sa Freddie kohta? Tema läks wälja kaela kahekorra keerama. Mis sa arwad, miks ta leiti hoowinurgast surnult kui tapetud lammas, murtud kaelaga? Sa ei arwa ometi, et ta libises, — wõi kuidas?"

Hetkeks oli kõigil ebamugaw. Belle waatas weel kord üles oma lehe juurest. Kahurikuul Lem tõstis end oigega oma woodis kõrgemale.

„Teie, lambad!" sülgas ta. „Teist tulewad tee-joodikud. Waat' mis teist tulewad. Olete kõik hirmul ühe mehe ees. Otsustasite ta teelt koristada. Mida olete saawutanud? Kes tuleb Freddie asemele? Seda tahaksin ma teada. Wõite plaanitseda oma laupäewast rünnakut suure hulga kartlike juutide ja arawereliste müüjate peale, kui on aga küsimuses mehe töö, ei ütle keegi sõnagi. Mina olen teinud oma osa, samuti Reuben. Dave on meil niiid kuklal enam kui iialgi enne. Wõite kindlad olla. Kas kawatsete istuda rahulikult ja oodata, kuni ta politseiga siia jõuab?"

Tottie Green noogutas mõtlikult.

„Lem polegi tõest kaugel," ütles ta. „Ta andis Ebbenile, mis wiimane oli wäärt, kui too katsus reeta, ja Reuben tegi oma töö Sam Westiga. Nad lõpetasid oma töö kui mehed. Dave on meid petnud. Ta näppas sinise teemandi ega ole meile annud sellest punast krossigi. Peame Dave'ist lahti saama. Ta on ju lõppude-lõpuks ainult üksinda, ja ma arwan — arwan," lõpetas ta, hääle jällegi ebaselgeks muutudes, „et kuul läheb ta ajudest niisama kergesti läbi kui igal teiselgi. Kes läheb? Kuulge niiid, kes teist läheb?"

Belle wiskas ajalehe käest.

„Mis oleks, kui mina wõtaksin selle wäikese asja enda peale?" wenitas ta.

Järgnes lühike, ebameeldiw waikus. Lem pööras urinaga ringi ja põrnitses teda. Jim Bordon, suur austraallane, kes harwa awas suud ja kes siiamaani ei olnud näidanud mingisugust huwi asja käigu wastu, lõi rusikaga lauale ja wandus. Reuben muutus näost walgeks ning ta ilme reetis pahakspanemist. Isegi Tottie Green raputas pead.

„See pole naise töö," waidles ta wastu. „Pealegi ei tea sa, kuidas tarwitada rewolwrit, weel wähem nuga."

Belle naeris omaette, nagu oma mõtete peale.

„Ma ei mõtelnud ei kumbagi seda wiisi," ütles ta. „Naine wõib leida teisi teid ja wiise."

„Well, sina igatahes ei lähe," otsustas Tottie Green, kuiwatades otsasist suure, määrdunud taskurätiga. „Kas kuuled? Kas arwad, et ma ei tea, mis mängu sa mängid? Sul on willand jõugust, meist. Tahaksid pista oma nina West Endi ja kaduda mõne säärase kehkenpüksiga."

„Pagana päralt, seda me weel näeme!" pomises Lem woodist.

Tüdruk pööras end ümber, käed puusas. Ta olek reetis imelikku segu wihast ja ahwatlusest.

„Isa Green, teed mind haigeks!" hüüdis ta. „Ja mis puutub teisse teistesse, mis õigus on teil segada end minu asjusse? Mis õigus on sinul, Lem? Wõi sinul, Reuben? Wõi sinul, Jim Bordon? Minule olete te ainult gangsterid ja sõbrad teatud punktini, kuid minu ja teie wahel ei olnud kunagi midagi muud ega tule olemagi. Ma ei waja teie nõuandeid, kas kuulete?"

„Belle'll on täiesti õigus," kinnitas Tottie Green wärisewi hääli. „Ta on liig hea teie jaoks, ja te teate seda isegi."

„Kui wõiksin waid üles tõusta!" oigas Lem.

„Mida sa teeksid? Keeraksid ehk minu kaela kahekorra?" pilkas tüdruk. „Ma ei karda sind. Niiid kuule mind, isa Green. Sina oled selle salga pealik ja mis sina ütled, seda peawad nad tegema. Sina tahad David Newberrynit lahti saada, ja ma ei laida seda mõtet. Ta on kardetaw. Aga mis mõtet on riskida ainult selleks, et temale nuga ribide wahele torgata? Ta reedab weel teid kõiki, kui te kaua ootate ja nii-kui-nii maksab see teile kahele teie kaela. Mida tahate temast? Tahate, et ta teid rahule jätaks, see on kõik. Tahate Neitsi Pisarat, kuid tal see on, ja tahate, et ta uuustaks tolle ö kus Lem ja Reuben ta Frankley juures nii kaa baklikult hätta jätsid. Wäga hea, ajan selle asja teie eest joone."

Walge lumi ja tõrwikute tu

Uue põhiseadusega wastu paremale tulewikule

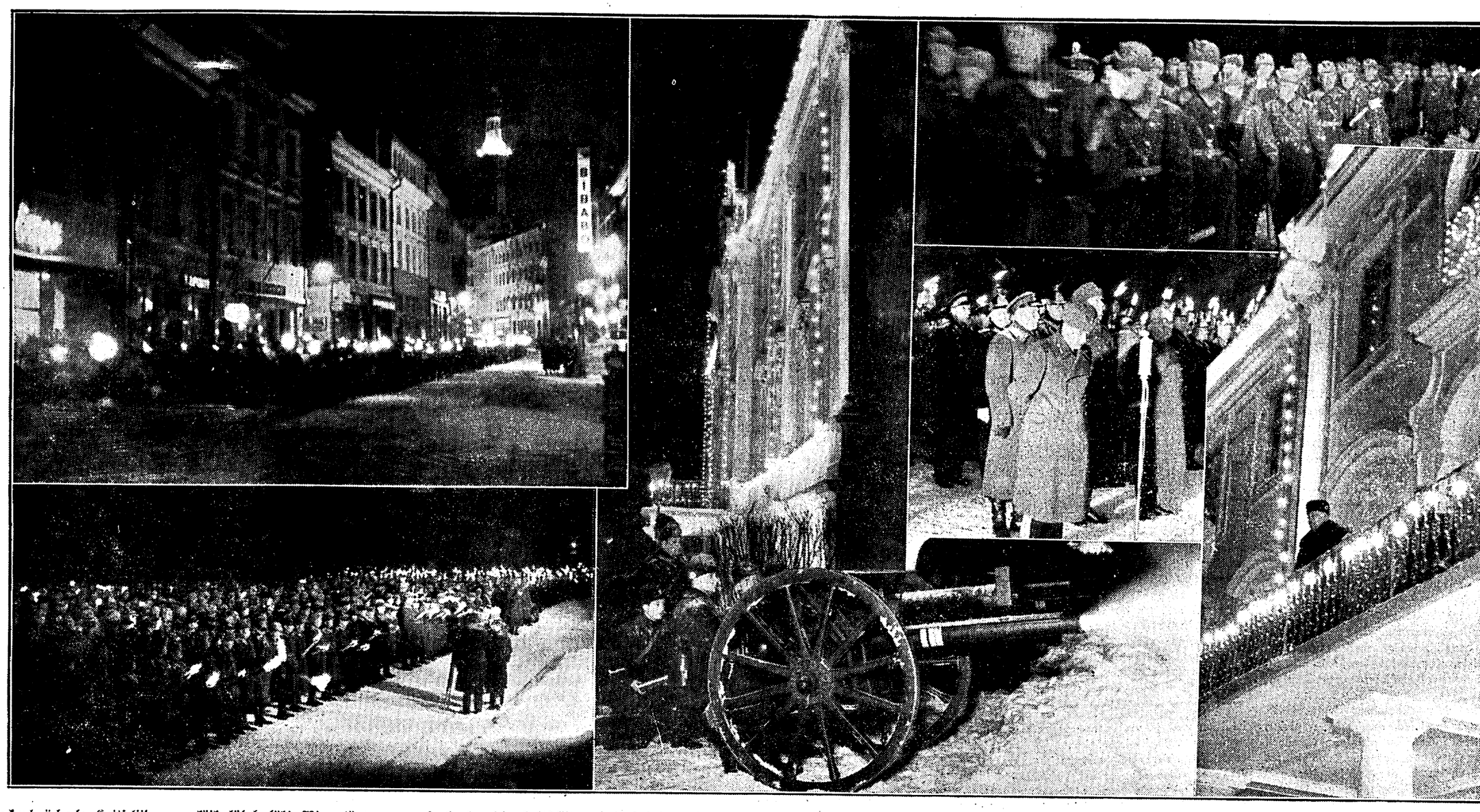

Wajakul ülal: Kaitseliidu rongkäik läheb läbi Wiru tänawa; wajakul all: Kaitseliidu riwi Kadrioru lossi ees; keskel ülal: Kadrioru loss illumineeritult; keskel all: aupaugud suurtükkidest; paremal ülal: kaits Kadrioru lossi ette; paremal keskel: kaitseliidu ülem kindral J. Orasmaa õnnelemas; paremal: riigihoidja K. Päts Kadrioru lossi rõdul terwitamas kaitseliitlasi ja seltskondlike organisatsioone.

See oli ilus wana-aasta õhtu. Linn ja maa oli juba ennegi lumekattes, aga enne tõrwikrongkäiku sadas weel kerget walget lund juure. Loodus näis hoolitsewat selle eest, et wana Tallinn oleks uut aastat ja põhiseadust wastu wõttes kõigiti piduehtes.

Jõulukuusk säras Wabaduswäljakul nagu lummetorgatud suur tulilill. Raekoja torn helendas ja ohwitseride kasiino hoone säras ilutulestikus. Platsil oli nii suur walgus, et oleks wõinud lugeda peenematki kirja. Samuti oli ilutulestatud Balti jaam ja politseihoone Pikal tänawal. Kõige rohkem helendas aga Toompea lossiplats. Loss oli seekord ilutulestatud eriti suureulatuslikult. Ja kõrgel säras Pika Hermanni tulestatud pea, rahwuslipp tipus. Tulede helgis säras ka kaitseliidu hoone. Wõis juba kaugelt lugeda tulekirja: Waba Eesti.

Rahwast kogunes juba enne kella kümmet rohkearwuliselt kesklinna. Waadeldi ilutulestatud hooneid ja oodati kaitseliitlaste ning seltskondlike organisatsioonide tõrwik-rongkäigu algust. Juba oli nähagi tõrwikute tulesid kunstihoone ees. Siin kogunesid seltskondlikud organisatsioonid. Warsti rõkatas Kaarli kiriku poolt orkestri mäng: kaitseliit marsib. Walge lume foonil liikus punane tuledeahelik, millel ei näinud tulewat otsa. Malewlased marsisid sirgetes ridades mööda, lumehelbed ehteks mundritel ja talimütsidel.

Rongkäik liikus läbi linna. Pritsimaja juures ootas tuletõrjewägi, kiiwrite särades ja tõrwikute loites. Nõd liitusid kaitseliitlastega ja seltskondlike organisatsioonidega ja lähemate minutite kestes helendas Narwa maantee kogu ulatuses tuledemeres.

Walge lumi ja punane tõrwikute tuli, see oli waatepilt, mis jääb meele kauaks. Oli ju see ka ajalooline mars, sest kodukaitsjad ja tuhanded kodanikud ruttasid terwitama riigipead uue põhiseaduse kehtimahakkamise puhul.

Kaitseliidu, tuletõrje ja teiste seltskondlike organisatsioonide rongkäik hakkas liikuma tõrwikute walgusel kümme minutit enne kella ühteistkümmet orkestrite saatel Wabaduspläpsilt Kadrioru poole. Kaitseliitlasi oli tulnud wälja 1400. Koos tuletõrujate ja teiste seltskondlike organisatsioonide liikmetega rongkäigust wõttis osa üle 2000 isiku.

Paarkümmend minutit enne kella 12-et rongkäigust osawõtjad olid riwinenud Kadrioru lossi ees. Kadrioru lossi esiküülg oli wara õhtust peale illumineeritud. Pargi algusesse olid üles seatud kaks tugewajõulist põjawäe prožektorit, millede siniseid walgusjoad kogu aeg ristlesid pargis ja taewakummil.

Riigihoidja algas oma uue-aasta könet Kadrioru lossist kell 23.40. Köne anti edasi waljuhäälajate kaudu lossi ette ja parki. Kolm minutit enne keskööd saabumist, mil lõppes riigihoidja könе, alustati hümni mängimist, mida kõik rongkäigust osawõtjad ja Kadriorgu kogunenud rahwas kaasa laulsid. Samal momendil põjawäe suurtükipatarei, mis oli asetatud suurele teele lossi ja Russalka wahele, alustas kahekümneühepaugulist salutti. Punkt kell 24.00 kõlas wiimane pauk. Uus põhiseadus oli jõusse astunud.

Peale wabariigi walitsuse piduliku koosoleku lõppu, mis kestis wiis minutit, riigihoidja ilmus lossi rõdule. Rongkäigu riwi eest kaitseliidu ülem kindral Orasmaa pöördus terwituskõnega riigihoidja poole, millele riigihoidja wastas. Kaitseliidu ülema kõne ajal, milles kaitseliidu ülem iseloomustas riigihoidja teeneid Eesti riikliku elu korraldamisel, rahwa hulgast kostsid terwitushüüded. Riigihoidja jäi lossi rõdule jälgima rongkäigu tagasipööramist kesklinna.

Pealinn oli esmakordselt illumineeritud nii walgusrikkalt nagu tänawusel uue-aasta-öösl. Peale Kadrioru lossi, kaitseliidu hoone ja teiste asutuste oli elektrituledes eriti efise tõstetud Toompea loss üheS Pika Hermanni torniga. Peale fassaadi oli walgustatud ka lossi õrwalküülg. Lossid olid illumineeritud ka 1. ja 2. jaanuari õhtul.

Wabariigi walitsuse pidulikule koosolekule järgnes Kadrioru lossis wastuwõtt riigihoidja juures. Wastuwõtul wiibisid põjawägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner, ministrid, riigisekretär ja tema abi, riigikohtu esimees K. Parts, Rahwuskogu juhatuse liikmed eesotsas Rahwuskogu esimehe prof. J. Ulmotsaga, riigimajanduskõrgkoogu esimees A. Jürima, riikliku propaganda juht E. Kigaste, kaitseliidu ülem kindral J. Orasmaa, Tallinna linnapea kindral J. Soots, Rahwuskogu peasekretär Mägi, kohtuministeeriumi nõunik Klesment ja teisi kutsutud wõõraid riigihoidja lähemast ümbruskonnast. Kõik olid kutsutud daamidega.

Enne wabariigi walitsuse pidulikku koosolekut riigihoidja dekoreeris ministreid A. Jaakson, O. Kaske, A. Tupitsat ja R. Wiitakit Walgetähe 1. klassi teenetemärgiga.

Peale keskööd kell ¾1—½2-ni mängis Wabaduspläpsil Tallinna malewa orkester. Wabaduspläpsil tihedalt koosolew rahwahulk kasutas tantsumusikat jalakeerutuseks.

Kes ei läinud Kadriorgu, need kogunesid Raekojaplatsile. Warsti oli plats ja lähedased tänawad rahwast tulwil. Kell ¾12 algas riigihoidja könе, mida rahwas kuulas raekoja ette ülesseatud waljuhäälajа kaudu. Juba lähenes kella ofuti wana aasta wiimse tunni wiimsele minutile. Lõppes riigihoidja könе ja kõlas hümn. Oli kuulda kahuripauke Kadriorust. Kell lõi 12. Uus aasta oli saabunud. Rahwas juubeldas. Nagu tawaliselt tõsteti üksteist õhku, soowiti õnne ja suudeldi. Lumesadu oli ammugi lakanud, ilm oli waikne ja ilus.

Riigihoidja K. Pätsi könе uue aasta öösl

Riigihoidja K. Pätsi könе uue aasta öösl

Riigihoidja K. Päts pöördus uue aasta öösl, 20 minutit enne aastawahetust, Kadrioru lossist järgmise könega kodanike poole:

Lugupeetud kaaskodanikud! Nüüd, kus meid weel mõned minutid lahutawad uuest aastast, mis meie rahwa ja riigi elus on nii suure tähtsusega, pean ma oma meeldiwaks kohuseks paari sõnaga meele tuletada neid tähtsaid sündmusi, mis meile läinud, möödunu aasta on andnud, ning millele meie uhkusega ja rõõmuga wõime tagasi waadata.

Oleme läinud aasta jooksul jõudnud nii kaugele, et meie rahwas wõis oma esindajad kokku saata seks, et ükskord lõpp teha sellele suurele kriisile, mis meie riigi elus juba aastaid oli kestnud, mis meid wahel oli suure häbaohuga ähwardanud, isegi nii kaugele wiinud, et meie riigis julgeolu küllalt ei paistnud kindlustatud olewat. Meie rahwas on nende aastate jooksul pidanud läbi elama, läbi tundma ja kannatama tõsiasju, mis näitasid, kui tähtis on see, et riigis oleks kindel kord ja et töötaksid kindlad asutused. Kui meie 12. märtsil koos ülemjuhataja olime sunnitud otsust tegema, et riigi päästmiseks on tarwis kindlat korda maksma panna, siis ei teinud meie seda arwamisega, et tarwis oleks riigis korda teisele alusele seada, kui rahwas riigi loomise juures oli öigeks tunnistanud, waid meie nägime, et see kord, demokraatliku riigi põhimõtted, oli käest libisemas, et suur korralagedus oli riigi ja rahwa üle tulemas. Ma ütlesin rahwuskogu ees, et meie rahwas on nagu haigewoodis, keda tuleb rawida, kelle juures tuleb kannatlikult oodata, kuni palawikuhood on möödas ja ta rahulikult wõib oma jalul kõndida.

Kannatust on nõudnud see meie rahwa käest, kannatust ja kindlat tahtmist ning püüdmust on ka walitsusel pidanud olema nende aastate jooksul. Kui nüüd oleme nii kaugele jõudnud, et meie mõne minuti pärast wõime rõõmuga tunnistada, et meil hakkab uus kindel põhiseadus maksma, siis peame tänama neid meie rahwa hulgast, kes selleks kaasa aitasid, peame tänama neid, kelle koostöö meid sinna wiis, et mitte ärewus ei tekkinud, waid kes manitsesid ja julgustasid rahwast kannatama ja üksmeelt kaswatama. Need ajad on seepärast meil nii õnnelikult möödunud, et oleme neil aegadel näidanud üht suurt ja head omadust, mis meie rahwal ikka on, — külma werd, rahulikku meelt ja arusaamist sellest, et kui suured asjad on hädaohus, et sis tuleb kõigil kodanikel wäikestele lahkuminekutele waatamata katsuda koos töötada, üksmeelt leida ja üksmeelt kaswatada.

Wõin kindlasti öendada, et kui nende aastate jooksul midagi muud sündinud ei oleks, et kui kõik seadusandlikkus oleks seisnud, kui ei oleks majanduslikku edu olnud, siis ometi see, et rahwas sai aru sellest, kui tähtis on meie noore riigi elus üksmeel, kui tähtis on see, et meie omawahel mitte ei tülitseks, waid üksmeeles ja koos töötaksime — juba see üksi oleks suur wõit olnud. Oleme mitmete aastate jooksul pidanud mõndagi asja ja nii mõndagi õigust enda käest ära andma, oleme pidanud kannatlikult ootama, kuni ajad jälle tulewad, kus saab wabamalt talitada. Seda olen ma täie teadmisega lasknud sündida ja seda on ka walitsus pidanud tegema, sest meie nägime ja teadsime, et niisugused rahutud meeleolud, nagu meil üle maa käimas olid, nii ruttu mööda ei lähe, kui neid ei rawita, kui ei anta wõimalust neil rahututel meeleoludel rahulikuks jääda ja kui ei anta wõimalust rahwal enda saatuse ja enda tegude üle rahulikult järele mõelda.

Mõned kaebawad küll, et meil on kodanlisi wabadusi kärbitud. See on õige. Oleme maksma pannud oma riigis kaitsesisukorra ja see on nüüd aastaid kestnud. Aga ma wõin nüüd, kus meie asume uue põhiseaduse teostamisele, kindlasti öelda, et selle aja jooksul ei ole meil ei poliitilisi protsessisid, ei poliitilisi arusaamatusi ega süüdistusi rohkem olnud, kui teistel aegadel, waid isegi wähem, wälja arwatud mõnedugi need suured sündmused, mis meie ellu pidid rahutusi tooma. Need olid aga möödaminewad nähtused, kuna meie elu laias ulatuses läks edasi rahulikult ja wapustusteta.

Pean nüüd oma kohuseks, kus suurem koorem minu ja mu kaastööliste õlgadelt on ära minemas, oma südamelikku tänu awaldada kõigile neile, kes walitsuse tööd on toetanud, kes oma moraalset toetust on neil rasketel aegadel meile andnud ja kes ei ole nurisenud nende wäikeste pahede üle, mis niisugune raske aeg enesega kaasa toob. Meid ei ole keegi sundinud, meile ei ole mingi wõim ette kirjutanud neid sammusid, mis meie oleme teinud, et demokraatliku riigikorra ja ta asutuste juure tagasi jõuda, oleme ainult täitnud oma lubadusi, mida oleme alguses teatawaks teinud. Ja nende lubaduste täitmine on täielikult wabatahtlik ja sundusteta olnud. Kui meie oleme wõimalikuks pidanud rahwa poole pöörata ja ta käest wolitusi saada, siis teadmises, et rahwas on sedawõrd rahulikuks muutunud, et ta kõtte wõib usaldada seda suurt ja tähtsat ülesannet riigile uut põhiseadust anda. See põhiseadus hakkab maksma mõne minuti pärast. Ma usun, et kogu maa, kogu rahwas tunneb, et see aasta saab meile ajalooliseks selles mõttes, et sellega saadame ajalukku katseajad, mis saatus meie noorele riigile toonud. Loodan, et meil nüüd, kus on tarwis uut põhiseadust maksma panna ta asutuste ellukutsumise ja nende tegewuse näol, et meie rahwas neid oma õigusi, mis talle uue põhiseaduse näol, walimiste näol antakse, rahulikult täidab ja et see üksmeel, mida oleme katsunud leida, rahwahulkades walimiste juures end tunda annab ja et need tagajärjed niisugused tulewad, kus meie riik wõib uutele roobastele asuda ja, rahulikult edasi minna ilma wapustusteta, ilma raskusteta ja ilma hädaohuta meie arengule. Tahame uue aasta käest loota, et ta tõesti tuleks meile pöördeaastaks, et wõiksime aasta esimesel poolel oma walimised rahulikult läbi viia ja et sundaksime oma parlamendi kaks koda tööle panna ja sundaksime leida walitsuse, kes üksmeelel ja tasakaalukalt aitaks meie riiki üles ehitada, — selleks kutsun kõiki kodanikke rahulikult kaasa aitama, kaasa töötama. Nüüd ei pea meie mitte wihnaeunu ja tülisõb külwama, waid nüüd on aeg, kus peame sallimust näitama ja sallimust näitama ka seal, kus meie mõtteb waheft üksteise wastu on põrganud ja lahku läinud. Niisugustel rasketel aegadel, kus teoksil riigi põhiseaduse maksmapanemine, kus riigi alused ülesehtamisel, niisugustel aegadel on iga kodaniku kohus kaasa aidata ja aktiiwne olla. Ei ja üksi kõrwale jääda ja loota teistele, öelges, et miis see minuse puutub, las' teised teewad! Mina loodan, et eelolewatel walimistel osawõtjate arw tuleb maksimaalne, loodan, et iga kodanik täidab oma kohust riigi ja rahwa wastu! Kui seda suudame teostada, kui rahulik ja salliw meeleolu edasi festab meie maal, siis loodan ma, et meie üksnes majanduslikel ja teistel aladel ei lähe edasi, nagu see meil wiimastel aastatel rõõmustawalt on sündinud, waid ma arwan, et meie niisugusel korral suudame ka teiste rahwaste seas lugupidamist leida. Meie suudame siis oma riiki teiste rahwaste ees kui kulturriiki kindlustada ning rahu kasuks kaasa töötada. Meie rahu ja edu seisab ju selles, kui meie ise teesmiselt kindlad oleme.

Loodan, et nüüd, kus oleme r
saanud, see kindlustunne kaswab
tes ringides ja meie uude aastase
uele õnnele. Kallid kaaskodanikud,
aasta wiimastel minutitel teile kõi
tal ja loodan, et teie seda isamaa
list sallimust edasi kannate nagu
kõigile."

Riigihoidja könе lõppedes
hümni. Kõlasid 21 suurtükipa
uue põhiseaduse jõustamist.

Järg 6. l

Walitsuse pidulik koos

Käskkiri põhiseaduse jõustumise puhul

Hümni lõppedes Kadrioru lossi saalis kell 00.01 minutit algas

wabariigi walitsuse pidulik koosolek,

mis kestis mõned minutid. Riigihoidja palus riigisekretäri ette lugeda tema poolt allakirjutatud käskkirja, milles teatawas wõetakse uue põhiseaduse jõustamine. See käskkiri, mis kannab 1938. aasta 1. jaanuari daatumi, on järgmine:

üleminekuaja seaduse (RT 71 — 1937) § 2 alusel on Rahwuskogu poolt wastu wõetud Eesti wabariigi põhiseaduse jõustumise alguseks 120. päew pärast tema awaldamist „Riigi Teatajas", kuiwõrd samast seadusest ei järeldu teisiti. Wastawalt sellele kaotab kehtiwuse senine põhiseadus.

Rahwuskogu poolt wastu w
riigi põhiseadus on awaldatud „
sept. 1937. a., sõega tema jõus
1. jaan. 1938. a.

Wabariigi walitsusel ning ri
asutustel teadmiseks wõtta, et
wastu wõetud Eesti wabariigi p
tunud wastawalt üleminekuaja
1938. a. kell 00.00.

Riigihoidja tähendas käskkir
mise järele:

Pean endale meeldiwaks koh
lugupidamist ja tänu wabariigi
eriti aga neile, kes Rahwuskog
kaasa on aidanud selleks, et Ra
õigeks ajaks sai lõpule wiia. A
õieti nende päewade tähtsust.

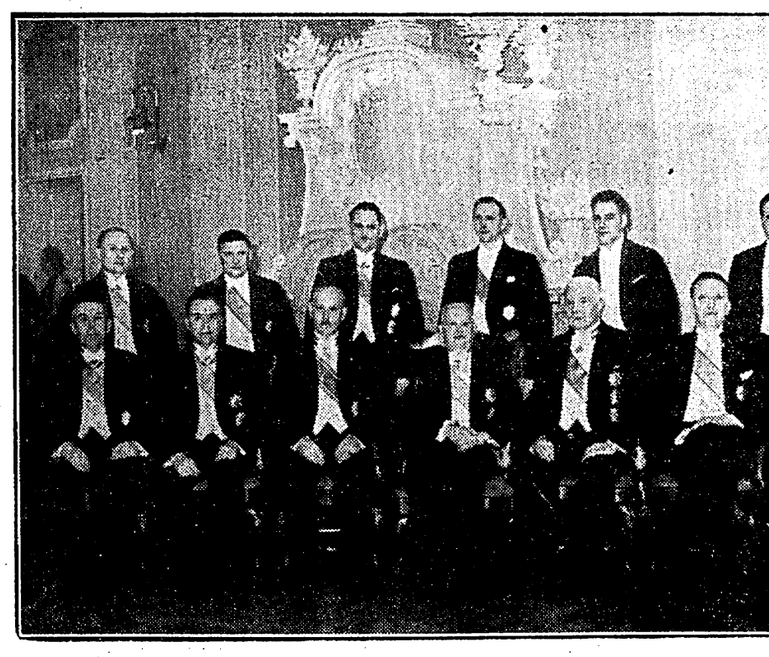

Wabariigi walitsus pärast pidulikku koosolekut Kadrioru lossis. Wasakult: põllut kohtumin. Joh. Müller, peamin. ajet. K. Eenpalu, riigihoidja K. Päts, wälismin dusmin. K. Selter, haridusmin. A. Jaakson. Seisawad (wasakult): riigisekretär kontrolör K. Soonberg, sotsiaalmin. O. Kask teedemin. R. Wiitak, propagandajuh sekr. abi Fr. Akel.

Lugesin . . .

I.

Pühad kõigi oma vahedega on nüüd enamvähem otsakorral. Varustasin ennast enne pühi kõige muu toitva kõrval ka vaimutoiduga. Oled nüüd pikkadel vabapäevadel lugenud mõndagi ja sulg sügeleb uudiste jagamises lugejatega. Ei julge aga arvamusi avaldada romaanide kohta, sest siis võid vastuseks kohe kuulda: mis teab võhik kirjandusest, ärgu tema tulgu kirjutama! Jätame siis arvamised nende suhtes vaikselt endale.

Aga mu laual on veel rida verivärskeid ajakirju. Olen nad otsast lõpuni läbi lugenud, vahele jättes ainult kõige igavamad osad. Toimetajad näikse kõvasti pingutanud olevat, et oma lugejaskonnale pühadeks pakkuda kõige paremat, vähemalt natukenegi paremat kui harilikes numbreis. Nõnda sattusin lugema väga mitmekesiseidki mõtteavaldusi, üksteisest lahkuminevaid ja risti vastukäivaid. Aga see teebki nad huvitavaks, eriti kui kõik autorid kirjutavad väga veenvalt.

*

Vist väga mitmed koos minuga ootasid „Varamu“ esimest numbrit. Temale valmistati teed juhtkirjadega, mida ei juhtu iga uustulnukaga. Temale tehti aluseks kõva aktsiaselts. Kapitali rakendatakse kultuuri teenistusse. Ega see ole kerge, kui dividendid pole käegakatsutavad. Aga kui raha on liikumas, siis visatakse mõned kroonid ka kultuuriks. Nõnda saigi sündida „Varamu“ nr. 1.

„Kes võib meid keelda olla suured,
kes võib meid keelda olla hääd.
Siis tõuske merest vastsed saared,
ja sula südametest jää!“

Nõnda luuletab „Varamu“ toimetaja H. Visnapuu oma ajakirja esimeses numbris. Need on „Varamu“ sünnisõnad. „Kes võib meid keelda olla hääd . . .“ Seda ta luuletab hästi. Aga kui on tegemist uustulnukaga, siis oleks tahtnud lugeda üht viiekümnerealistki artiklit sellest, mida tema tahab, mis on tema kaugem siht ja millega tema põhjendab oma ilmumist ajakirjade rägastikku. Muidu võib kerkida küsimus: Kellele teda on vaja? Temasarnaseid on ju olemas ennegi. Toimetaja jääb aga sõnaahtraks ja seab oma programmi ainult —õnerealistesse värssidesse:

„Siis tõuse tuhatkordseks eha
käi kõrgemale päiksering . . .

„Vii, tee, meid kaudu päiksemaja,
täis saagu vaimuvaramu.“

Siis järgneb kaastöö. Kõik vanad tuttavad nimed: Mälk, Sütiste, Kuustre-Krusten, Adson, Antson jne. Novell vaheldub luuletusega, artikkel arvustusega.

Parajasti on kohal ka „Loomingu“ jõulunumber. Hakkad võrdlema. Ja leiad nende kahe olekus väga palju sugulust. Mõned autoridki on paralleelsed. Siiski üks vahe on: „Varamul“ on kaasas noot ja rida värvipilte ja üsna palju pilte, mis aitavad tõsta tema fassaadi, ja missuguseid „Loomingul“ kunagi pole olnud. Aga see näib olevat rohkem asja trükitehniline külg.

„Loomingule“ on ette heidetud, et tema muutub liiga ilukirjanduslikuks: Annab aina novelle, jutustusi, luuletusi ja raamatute arvustusi, kuid artikleid mitmesugustest probleemidest vaimuvaramu alalt ilmutab vähe. „Varamu“ ei taha artiklite küljest olla aher. Tema esimene number ilmutab selle poolest suurt püüdlikkust. Iseküsimus on muidugi, kas igal artiklikirjutajal on midagi öelda. Ja kui palju leidub üldse neid, kes on s u u t e l i s e d midagi ütlema ja kes t a h a v a d midagi öelda. Kui „Varamu“ suudab niisuguseid artikleid oma veergudele meelitada, siis teeb tema ära tubli töö.

Paar kirjutust „Varamu“ veergudelt jäid veel meele.

A. Adson tõreleb teatritega. Kas tema nendega kunagi rahul on olnud, pole minul veel juhus olnud tema enda sulest lugeda. Mõne teatri suhtes on ta küll leplikum, kuid „Estonia“, see saab ikka vitsu. Nii ka „Varamu“ esimeses numbris. Siin ta ei anna küll otsemaid malakaga lagipähe, kuid etteheiteid langeb igas teises lõikes.

Adson kutsub üles teatreid tõstma lippu, millel oleks kirjaks: Vähem kassaligidust, rohkem ideeja elulähedust ning ikka ja alati kunstilähedust.

Aga mispärast k u n s t i l ä h e d u s e nimel peab hüüdma maha k a s s a l ä h e d u s e? Kas ei võiks jätta mõlemad hüüdsõnad lipule? Kuidas seda teha, eks see ole muidugi keeruline. Aga mell on ju häid teatreid ja veel paremaid arvustajaid — arutagu nad seda küsimust koos, ja päris elulähedaselt. Ega „Varamugi“ vist keeldu kaasa aitamast. J. Vasar võtab sõna „Eesti Vabadussõja I“ kohta. Ta arvustab seda teost ajaloolasena süsteemi ja meetodi ning ülesehituse lähtekohtade seisukohast. Tal on öelda mõndagi arvustavat.

Aga vabadussõjast osavõtnud, kes raamatut juba lugeda on jõudnud, kritiseerivad seda hoopis erinevast seisukohast, märksa elulähedamast: Nad leiavad, et üksikute väeosade ja nende juhtide teeneid pole küllaldase o b j e k t i i v s u s e g a kirjeldatud. Eriti kurdavad seda löögiväeosade mehed.

See on muidugi niisugune etteheide, mis nõuab põhjalikumat arutamist ja üksikasjusse süvenemist. Puudutatud mehed on kibedusega täidetud, nad ütlevad lausa: „Meie tegime tegusid, ajalugu kirjutavad nüüd teised, sagedasti need, kes tegudest väga kaugel seisnud, loorbereid riputatakse nüüd ainult nende teele, kes vahepeal kõrgemale jõudnud.

Kui palju neis väljendusis meelekibedust, kui palju tõsiasjadele põhjenevat, eks seda selgita tulevik. „E. Vabadussõda I“ nõuab sellelt seisukohalt igatahes põhjalikku arutlust.

*

„Varamu“ ja „Looming“ ei kavatse üksteisega võistelda, kuigi nad on määratud elama ühele ja samale pinnale, kus võib pika-peale ka kitsaks jääda ja sarved lõpuks kokku puutuda.

Kirjanikud on aga kahtlemata leidnud „Varamuga“ avaramad võimalused oma vaimuvaramu kandmiseks tarvitajaskonna ette. Selles mõttes on neilegi saabunud kõrgkonjunktuur.

ORBITICUS.

„Kas tohin sisse tulla, kallis?“

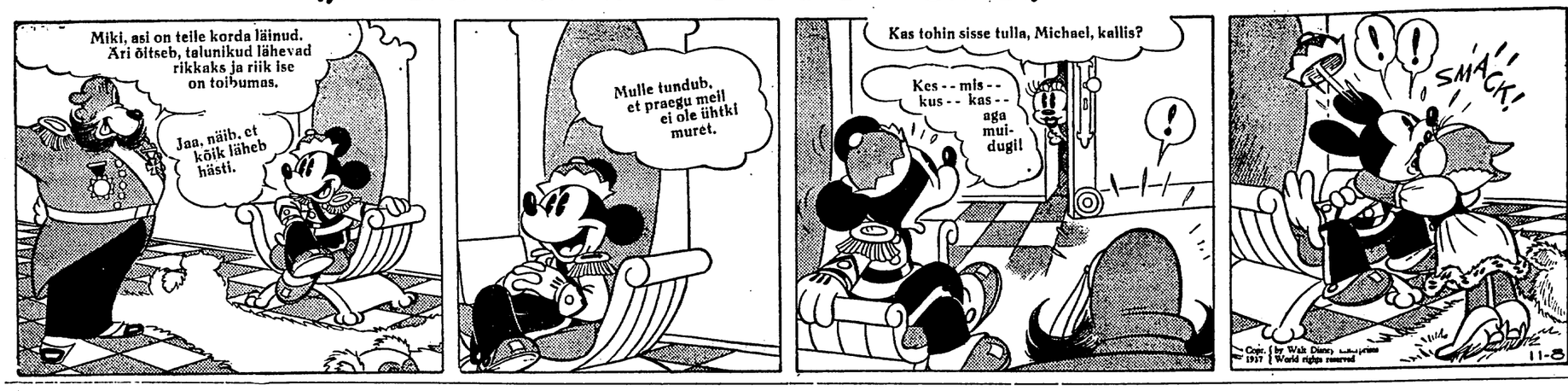

Dollarmiljardär Jumala armust

Rockefeller wirgima kristlase ja ärimehena

6

Kullalinnadele järgnevad petrooleumilinnad

Firma Clark & Andrews õitses. Nõudmine petrooleumilampidele tõusis ja omaegne kiviõliäri oli häwitatud. Petrooleumi wäljawedu Euroopasse suurenes silmnähtawalt: 1862. a. weeti petrooleumi Euroopasse 11 miljonit gallonit, 1864. a. — 27 miljonit. Peale selle organiseeriti petrooleumiäri. Petrooleumipiirkondadesse ehitati raudteid.

Petrooleumilinnad olid kerkinud nagu Kalifornia kullalinnad, kubisedes nagu needki öölokaalide külastajaist, mängijaist, proštitueeritaist, päewawargaist ja kõrilõikajaist. Peatänawaid palistasid tantsupõrandad ja mängupõrgud.

Kui 1865. a. kodufõda lõppes ja petrooleumiäriks awanesid paremad wäljawaated, otsustas Rockefeller oma komisjoniärist lõplikult loobuda. Ta oli otsustanud Andrewsiga koos täiesti uuele ärile üle minna, wabaneda äri teisest omanikust, Clarkist. See tähendas, et Rockefeller pidi oma osa komisjoniäris Clarkile ära müüma ja omakorda Clarki osa petrooleumiäris üle wõtma. Esimesega polnud mingeid raskusi, teise suhtes aga olid Clarkil omad arwamused. Ta tahtis jääda petrooleumiärisse ja esitas, et wõtab Rockefelleri osa üle. Mõlemad pooled tulid nõupidamisele. Clark ilmus abwokaadiga, Rockefeller üksi. Otsustati kõik petrooleumiäri laenud sisse kasseeriba, kõik wõlad tasuda ja ostjaskond enampakkujale ära müüa. „Teeme seda kohe ja wõtame abwokaadi oksjonipidajaks!“ hüüdis Rockefeller. See sobis mõlemale partnerile ja oksjon algas. Clark pakkus wiissada dollarit. Rockefeller kõrgendas pakkumise kohe tuhandele. Siis läks pakkumine edasi ja Rockefeller imestas, mis Clark selle kraami eest kõik tahtis maksa. Kuid ta ise pakkus temast igakord üle. Wiimaks ütles Clark: „72.000 dollarit!“ Silmagi pilgutamata hüüdis Rockefeller: „75.000!“

„Rohkem ma enam ei anna, John,“ teatas Clark. „Saad äri endale.“

„Kas annan sulle kohe tšeki?“ urises Rockefeller. „Pole waja, maksa, kui sul sularaha on.“

75.000-dollariline tšekk

25-aastane ärimees oli oma asja hästi ajanud. Ta wõis rahulikult kirjutada tšeki 75.000 dollarile. Ta rahaline seisukord oli nii kindel, et kaasomanik, kes seda parimini teadis, wõis rahulikult loobuda kohese maksmise nõudmisest.

Nii usaldas Rockefeller kogu oma saatuse petrooleumile, mis tegi temast ärigeeniuse, kes 60 aastaks jäi walitsema maailma suurima ärimehe troonile, weel kaua pärast seda, kui oli trooni oma pojale loowutanud.

Omandanud Clarki osa petrooleumiäris, asutas Rockefeller kohe uue firma nimega Rockefeller & Andrews. Nende õlipuhastus töötas päewas ümber 150 waati naftat. Rockefeller hakkas kohe ringi waatama, kuidas uut ettewõtet otstarbekalt organiseeriba. Ta ei nõnud tolleaegses petrooleumitööstuses muud kui korratust ja kaost. Waba wõistlus, millist süsteemi jumaldati otse usulise hardunusega, oli tekitanud olusid, mis said enamikule ärimeestele hukatuseks. Rockefeller nägi, et aina uute allikate töölepanek ja turu laienemine hoopis wäiksemal mõõdul said ühtlikuks Ameerika rahwuslikule arengule. Wõistlus pani õli rohkem tootlema kui maailm seda wajas.

Kõigepealt wiis Rockefeller oma käitistes läbi halastamatu kokkuhoiupoliitika. Seda poliitikat ta nimetas ise „pisiasjade silmaspidamiseks“. Andrews oli suurepärane tehnik. Rockefeller fundis teda aina suuremate petrooleumihulkade tootlemisele tooröliist. Siis alustas ta ise uue waadisüsteemi praktiseerimisega ja töötas wälja uued prahtimiswiisid. Clevelandi tooröliipuhastused said oma tooröli waheltkauplejailt, kes ostsid õli allikaist. Rockefeller õitis Titusville'i ja hakkas oma õlikwantumeid wõtma otse allikaist. Nüüd wõis ta oma petrooleumi muidugi odawamalt müüa kui teised õlipuhastajad. Esmalt ta müüs oma õli Clevelandis ja ümbruses, hakkas aga wähehaawal kaubandust laiendama ka lääne ja lõuna poole. Nähes petrooleumi wäljawedu järsjärgulist tõusu, awas Rockefeller wäljawedubüroo New Yorgis, mida juhtima ta saatis oma elurõõmsa wenna Williami, kes oli kõigist lastest rohkem läinud isasse — „imearsti“. ühtlasi asutas ta ka uue petrooleumiäri Rockefeller & Co.

Plaanide sepitsemine

Ning nüüd algas suur linnadewõistlus. Oli umbes 250 petrooleumipuhastust, mis kõik asetsesid erikohis, kuid olid üksteisega ägedas wõistluses. See wõistlus polnud tekkinud mitte ainult eriliste arengute wahel. Alul olid linnad walmistanud petrooleumi oma ja ümbruskonna tarbimise piirides, kuid toodangu tõusuga olid nad sunnitud üksteisele müügipiirkondi üle lööma.

Rockefeller oli tollal, nagu ta ise hiljem ütles, „ainult äri“. Lakkamatu töö petrooleumifirma ülesehitamisel neelas kogu ta elu sellise tõsidusega, et ta loobus igasugustest isiklikest mõnudest. John D. Rockefelleri waim sepitses ööl kui päewal plaane.

John kuulus 28-aastane Rockefeller Clevelandi rikkaimate meeste hulka. Ta asus elama nude majja; see oli suur ja ilus maja, nagu wõis endale elukohaks võta ainult wäga rikas inimene. Siit läks ta igal hommikul jalgsi oma kontorisse, haududes teel sinna sügawas mõtiskelus uusi plaane. See oli üsna pikk maa, kuid see oli ka ainus wõimalus teha kehalisi liigutusi, sest tawaline töö nõudis Rockefellerilt alatist istumist. Kunagi ei armastanud ta plaane teha paberil, waid ikka peas. Kellestki Rockefeller ütles kord: „See mees on ebapraktiline. Ta mõtleb liig palju paberil.“

Rockefelleri pea oli elaw plaan. „Minu põhimõtteks oli,“ seletas ta kord oma sõbrale, „et kõigel peab olema mingi wäärtus, waja ainult osata seda kasutada. Ma ei huwitu üial ühestki ettewõttest, kui pole weendunud, et see lõpeb hästi.“ Oli ta kord ühe äri hästi läbi mõtelnud ja see pidi tooma hea teenistuse, siis ei olnud ta kitsi raha kulutamisega ja ohwrite toomisega.

Selle põhimõtte pärast on Rockefellerit palju kirutud. Inimesed pole alati suutnud näha, millist julgust ja ettenägelikkust Rockefelleri algatused on nõudnud. Julgus ja saagiahnus — need on siin siiski üksteisest eraldatawad.

Elegantne rõiwastus

Tollal ei tunnud see inimene tõesti mingeid elumõnusid. Ehk ülimalt ainult üht: Ta rõiwastus suure hoolega. Läks kontorisse alati saterkuues ja triibulistes pükstes, siidsilinder peas. Kahwatud, luised põsed oli ta laskud kaswada punakasse, kitsasse põsehabemesse. Oli neg, kus meheed hoolikalt aimasid järgi tema habemekaswu. Põsehabemes nähti tollal rikkuse ja auwäärtuse tunnistust.

Häid sõpru Rockefeller ei tunnud. Ka polnud tal ühtki wana õhtut peale kesknädala, kui ta läks piiblitundi. Seal peeti teda waga ärimehena, kes põlwitades palwetas ja luges piiblisalme, kõigile eeskujuks. Piiblist leidis ta palju kohti, mida wõis wõtta kui oma elust nopituna. Nii oli seal näiteks koht: „Ole wait ja täida oma kohut.“ Ning siis: „Wirga kätetõö wili ei kuiwa ära.“ Rockefeller oli Clevelandi wirgim kristlane. „Kes fundaks leida wooruslikumat naist? Tal on suurem wäärtus kui rubiinil.“

Rockefelleri kõrwal istus ta truu abikaasa, peagu ta ainus sõber. Kas pole tore uft, kuidas ta mõistab ja korraldab kogu su elu? Ning tollal ihanes ta naises uus elu. Rockefelleri esimene laps, Bessie, sündis maailmale 23. augustil 1866.

Miljardäri lapsehoidja Ida Tarbell jutustab, et Rockefeller pole peagu kunagi naernud, wäga harwa on ta naeratanud. Ainult head äri tehes ta on ilmutanud elewust, plaksutades waheist käsi. Oli see wäga hea äri, siis on ta kübara wisanud õhku, löönud kannad kokku ja sülelenud teatetoojat. Need [illegible] Ida Tarbell tegi ammu enne seda, kui Rockefell[illegible] gis oma kuulsat golfi ja awaldas hea lõõgi[illegible] rõõmu käsi plaksutades. ühel päewal, nii [illegible] lapsehoidja, oli Rockefeller oma suurepärasest [illegible] waimustatud, et löi kannad kokku, haaras la[illegible] enda ümbert kinni ja hüüdis: „Ma saan kindl[illegible] kaks! Saan rikkaks! Rikkaks!“

Oma piibliklassi õpetades hoiatas ta noori [illegible] hädaohtude eest, mis waritsewad inimest lõbusa[illegible] konnas. Seda hoiatamist ta jatkas ka weel kõr[illegible] nadusest.

(Järgne

Festimaa kuningas

Mihkel Aitsama ajalooline jutustus

29

Kui Tiesenhausen oma külalistega trepile ilmus, tõusis rahvas püsti ja naispere laulis:

„Aitüma, head härrad,
Aitüma, head prouad,
Söötemast ja jootemast,
Seda härga tappemast,
Kes pole ilmas ikkes käinud,
Kes pole põlvel põldu künnud!
Tuhat vaksa turja paksu,
Sada vaksa sarve pikka,
Kümme küünart küljekonti.“

Tiesenhausen noogutas peaga, mis pidi tähendama tänu.

„Tantsule, tantsule seadma!“

Väljakule veeretati tühi õllevaat ja torupillimees ronis selle otsa.

Tilulii, tilulii . . . seadis pillimees oma sõrmi vile peale. Juba ajas toru passijorinat. Veel puhus pillimees õhku ja siis algas ta „Viru magedaga“.

Tantsupaarid olid end valmis seadnud ja hakkasid keerutama. Tantsiti tuuridega, kõrvalsammudega ja siis jälle keerutades.

„Jumalalapsed, hakkame meie minema!“ kutsus Urvaste Juhan oma jüngreid. „Meie kohus on Jumalat kiita ja tänada, aga mitte kuradit torupilliga teenida.“

Juhan lahkus teiste vennastekoguduse liikmetega. Seda tehti vargsi, sest mõisahärra kuuldes ei juletud tantsu ja pilli vastu piiksatadagi.

Kuberner oma saatjaskonnaga ja teised külalised jälgisid huviga rahvatantsu. Mõni noorem aadlivõsuke löönuks meelsasti kaasagi, aga aadlikule ei sobinud seda teha teiste nähes. Nii piirdusid nad pealtvaatamisega.

Tantsu vaheaegadel käis võistlus mitmel alal.

Pingutavaim mäng poistele oli posti otsa ronimine. Maasse oli otsapidi tambitud pikk ja siledaks hööveldatud palk; ülemine osa jämedam. Kes posti otsa ronis ja seal suutis hetke peatuda, sai tasuks kaelaräti või kübara enda valiku järele.

Siledat posti mööda ülesronimine oli tükk rasket tööd. Paljud suutsid vaevalt poolde posti ronida, kui libisesid alla. Ronimine alt algas küll hoogsalt, mida kõrgemale aga ronija jõudis, seda aeglasemaks muutus edasijõudmine. Mõni sirutas isegi kätt, et haarata posti otsast kinni, kui lohises alla nagu tuhakott. Vali naer saatis allalibisejat.

Kanarbiku Jaak oli „paras mees“ ja katsus õnne.

„Jaak, ära venita kõhtu paigalt! Kes su sooni veel tasub, Kai nüüd mõisainimene!“

„Oma kõht on, sinu oma ma ei venita,“ irvitas Jaak vastu. Sülitas siis pihku ja alustas.

„Poisid, upitage Jaaku takka!“

Naeru saatel kargasid kaks poissi juure ja upitasid Jaaku kuni käed ulatasid.

Jaak kõrgemale ei jõudnudki. Suure vaevaga suutis end kinni hoida.

„Noh, kribi, kribi!“ ergutasid ümberseisjad.

Jaak vaatas hädise näoga posti tippu. Sinna jäi veel mitu sülda.

„Joak, pimevaim, ää venita oma keskpaika ära!“ hüüdis Kai ja trügis teiste vahelt posti juure. Jaak katsus Kaie käeulatusest välja jõuda, aga katse äpardus ja ta vajus otse Kaie käte vahele.

„Kus sul aru peas, hakkad poistega võidu ronima! Mina jooksen ringi ega leia sind kusagilt.“

„Vii vanamees kaasa! Näe, siin muudkui litsub nooremate ligi!“ naersid poisid Kaie vastu.

Kai haaras Jaagu hõlmast kinni ja hakkas meest eemale tirima.

Kuberner naeris. Ta ei saanud küll aru, mis rahvas rääkis; pilt oli selge aga sõnadetagi. Kuberner võttis taskust hõberaha ja ulatas Jaagule.

„Vozmi na vodku!*)

Jaak tänas ja pistis raha tasku.

„Kas näed, Kai, mis mina sain! Sina aga kisud mind posti otsast alla.“

„Tõmma siis edasi!“ lõi Kai käega ja jättis Jaagu teiste hulka.

„Nüüd joon viina oma raha eest!“ kiitis Jaak teistele.

Jälle tantsiti murul. Seekord pulga-tantsu. Omapärane ja osalt koomiline tants meeldis külalistele ja seda lasti korrata.

Järgnes vaheaeg uute võistluste jaoks. Nüüd võistlesid naised ja neiud kotisjooksmises.

Aidamees oli toonud paarkümmend suurt, tühja viljakotti. Naised astusid kotti ja kotisuu seoti pealtpoolt puusi kinni. Osavõtjad seati ritta ja nad pidid jooksu algama korraga. Umbes viiskümmend sammu eemal oli köis põiki tõmmatud vaiade külge. Kes esimestena ulatasid käega köiest kinni haarama, said tasuks pearäti või mõne ehteasjakese.

Käteplaksu peale algas võidujooks. Mõni ei saanud kaht sammugi astuda, kui lendas uppi murule. Teine tippis kiirelt, kuni tegi valesammu ja oligi pikali. Sihile jõudsid need, kes seadsid jalad kotisoppi ja hoidsid kätega koti ülal. Mõni oli üsna köie lähedal, kuid tõugati ümber kaasjooksjailt. Terve jooksu aja kestis lakkamatu naer.

Küll hüüti ja ergutati, hoiatati ja õpetati. Vähesed osavõtjaist jõudsid köieni ja haarasid sellest kui päästjast kinni. Tiesenhausen käis köie taga ja jagas võitjaile autasusid.

Kui jooks oli läbi, jätkati tantsu ja vahepeal valmistuti uutele võistlustele.

Veidi eemal maadlesid nooremad teopoisid ja püüdsid üksteist seljatada. Siin anti tasuks pussnuge ja kalkpiipe. Kes tuli üldvõitjaks, sai härralt nägusa sadula.

*) Võta viinarahaks!

ARMUSEIKLUSE OOTAMATU LÕPP

Mängude ajaks vabanes mõisa tööpere ja ko[illegible] nes piduplatsile.

Kõlli Toomas silmas Põua Maie teiste tüdruk[illegible] seas ja kutsus tantsima.

„Linnasaks luurab mind juba poole päeva,“ k[illegible] tis Mai Toomale.

„Peame teda silmas. Igatahes tõmbame ta p[illegible] nist kriipsu läbi. Mis sa arvad, Mai, kui aitak[illegible] meile natuke kaasa?“

„Kui ma sellega hakkama saan, siis heameele[illegible]

„Kui ta sulle hakkab külge lööma, siis meelit[illegible] parki.“

„Parki? Mis ma seal pean siis tegema?“

„Ei midagi halba. Saame näha, mis ta si[illegible] õieti tahab.“

Mai punastas ja vaatas kõrvale.

„Me piilume järele ja nabime ta kinni.“

„Ja siis?“

„Siis teeme talle tuupi.“

„Kardan, et satud sedasi härra viha alla.“

„Viha all olen niikuinii. Kui juba, siis [illegible] õieti.“

„Ega te teda ometi maha löö?“

„Temasuguse pärast ei maksa käsi reost[illegible] Umbseid hoope anname küll, nii et tal kaob [illegible] tütarlapsi võrgutada.“

Mai mõtles viivu ja ohkas: „Aga kui jääte [illegible] jaks, mis siis saab?“

Toomas võttis taskust pussi ja pistis selle s[illegible] mahti Maiele pihku.

„Võta see kaitseks.“

Lugu lõppes ja Toomas lahkus. Ta astus läh[illegible] valveposti juure ja sosistas vandevennale oma pla[illegible]

„Panin Maie linnakaabakale söödaks. Vaata[illegible] kas võtab õnge.“

Vandevendadel oli varsti plaan teada. N[illegible] jälgiti Maie ja Dückerit kahekordse hoolega.

(Järgneb.)

Rakverre asutatakse u[illegible] kogudus

Eme pühi löid osa Rakvere Kolmainu kog. [illegible] test emakirikust lahku ja otsustasid asutada k[illegible] juure iseseisva teise pihtkonna. Aastate wahetusel [illegible] konna ajutine juhatus koosseisus: Märks, Pedrik[illegible] was, Weske, Lepikjaar ja Kängsep otsustasid [illegible] uue iseseisva koguduse: Rakvere Kolmainu teise [illegible] duse. Koguduse asutamise teated saadeti pii[illegible] praostile ja Kolmainu kog. juh. ja nõukogule juba [illegible]

Uue pihtkonna asutamise kawatsuse järele an[illegible] kirikutõlid lahenewad õige pea, sest „revolutsioo[illegible] teatasid, et juhul, kui lastakse kandideerida praeg[illegible] kaaröpetajat Jaan Warikut koguduse esimese õpet[illegible] hale, loobutakse pihtkonna asutamise mõtest. Ar[illegible] kuna Warik on juba nõutud 25 a. wana, siis [illegible] koguduse liikmete soowile wastu ja lastakse ted[illegible] teiste õpetajatega kandideerida. Kolmainu kog. [illegible] ignoreeriti aga uut algatust ning nüüd näib, et [illegible] leppest enam ei saa olla juttugi.

Uue koguduse asutajate ridadest kuulub, et [illegible] on siiski weel walmis koguduse asutamisest loobu[illegible] lastakse kandideerida Jaan Warikul. Nii on pr[illegible] Rakwere kirikutõlide sügawamaks ja ka ainsaks [illegible] seks Jaan Wariku isik, kes linnas on wõitnud jub[illegible] daše populaarsuse.

ühes koguduse asutamisega on hakatud ring[illegible] tama wastsele kogudusele hooldaja-õpetaja lei[illegible] Pihtkonna hooldajaks paluti J. Warik, kuna ag[illegible] nõustumine töi mehele kaasa ebameeldiwaid [illegible] palutakse seekord hooldajaks keegi õpetaja wäljo[illegible] Hiljem alatise õpetaja walimisel walitakse aga W[illegible]

Üleriikliku noorsoo-organisats[illegible] nide esindajate nõupidami[illegible]

korraldab haridusministeeriumi noorsoo-osak[illegible] jaanuaril Tallinnas Kunstihoones. Nõupi[illegible] avab haridusminister A. Jaakson, kuna üleva[illegible] seletusi noorsoo-organisatsioonide olukorra[illegible] tulevikuülesannetest annavad noorte juht[illegible] Vellerind ja nõunik J. Maisma. Osa võtma [illegible] sutud 19 organisatsiooni esindajad.

Tapale raudteesõlme sümb[illegible] seeriv vapp

Tapa linnawolikogu wiimasel koosolekul wõ[illegible] tu linnawapp, mis kujutab punasel põhjal raud[illegible] sümboliseerivat hõbedast kolmnurka, mille ühe[illegible] gast sirutab hõbedane mõõk. Ka wõeti wastu lin[illegible] mille põhiwärwiks sinine, mida läbistawad üleal[illegible] keskelt walged triibud.

Weel wõeti wastu eelolewa aasta maksu[illegible] millised jäid endisteks, peale tapamaja-lakide, [illegible] kõrgendati tapamaja ehitusfondi suurendamiseks. [illegible] määrus wõõrastemajade ja mõbleeritud tubade ko[illegible] linnawalitsusele redaktsioonilisteks parandusteks. [illegible] tu wõeti linna planeerimiskava osalised nu[illegible] Rigoli puistee ja Pika tän. nurgal, A. Kurber[illegible] dil ja apostliku-õigeusu koguduse maa-alal.

„Päevaleht“ ilmub ka kolmekuningapäeval, 6. jaanuaril, varahommikul

KUULUTUSI sellesse numbrisse võetakse vastu kuni kesknädalani, 5. jaan., kella 5 p. l.

Konstaabli surm rongi all

Raske õnnetus uueaasta hommikul Lilleküla peatuskoha juures

Uue-aasta hommikul jäi Lilleküla peatuskoha juures Narwa minewa reisijaterongi alla ja jai silmapilkselt surma Keila jaoskonna politseikonstaabel Erik Tendal-Teentalu, kuna weduriratstad olid purustanud tema pea.

Juurdlusega on selgunud, et konstaabel Teentalu oli wana-aasta wiimasel päewal oma teenistuskohalt Keila-Joalt sõitnud Tallinna, et külastada oma õde, kes elutseb Tulika tän. nr. 44-3. Uue-aasta hommikul oli Teentalu tahtnud sõita tagasi oma alatisse elukohta, kawatsedes kasutada elektrirongi, mis Tallinnast pidi wäljuma üks minut peale kella üheksat.

Rutates peatuskohale ei märganud konstaabel tõenäoliselt Tallinna poolt tulewat Narwa rongi ja ületades Endla tänawa ülesõidukoha, kus hargneb Haapsalu ja Tapa raudteeliin, jattus ta weduri rataste alla, mis temale tõid silmapilkse surma. Noormees tõmmati wagunite alt wälja purustatud peaga. Tema isik tehti kindlaks taskust leitud dokumentide põhjal, kuna omastele asjast saadi teatada alles 24 tundi hiljem.

Kadunu oli pärit Ingliste wallast, kus tema lesk ema on talupidajaks. Politseikooli kõrgema klassi lõpetas Teentalu alles läinud kewadel, mille järele määrati Keila-Joa rajooni konstaabliks. Oma ametitöö kõrwal õppis surmasaanu weel ka Tartu ülikooli õigusteaduskonnas.

Wõi wäljawedu kaswas 1937. a. 20 prots.

Aasta jooksul eksporditi 259.456 tünni võid

Või andis üle 22 milj. kr. välisvaluutat

Nagu selgub väljaveo kontrolljaama vastvalminud kokkuvõtetest on 1937. aasta või väljavedu osutunud 20,4% võrra suuremaks kui eelmisel aastal. Aasta jooksul on läinud võid välisturgudele 259.456,5 tünni eelmise aasta 215.407,5 tünni vastu. Võist on saadud aasta jooksul välisvaluutat üle 22 miljoni krooni. See on vähemalt 5 miljonit krooni enam kui eelmisel aastal.

Möödunud aasta või väljaveost on suundunud Inglismaale 159.386,5 tünni, sellest Põhja-Inglismaale 96.704 tünni ja Lõuna-Inglismaale 62.682,5 tünni, Saksamaale 95.733 tünni, Schveitsi 3752 tünni, Põhja-Ameerika Ühendriigesse 500 tünni ja mujale 85 tünni. Nagu siit nähtub, on Inglismaa meie väljaveoturgudest omanud jälle kindla esikoha. Sinna on suunatud üle poole kogu või väljaveost. Eriti silmapaistvalt on kasvanud Põhja-Inglise võituru osatähtsus, Põhja-Inglise turgu peetakse meie võitoodangu turustamisel eriti tähtsaks, mille tõttu ekspordi suurenemine sinna osutub positiivseks sammuks.

Möödunud aasta või väljaveos detsember osutus ainukeseks kuuks, mis lõppes miinusega. Sel kuul eksporditi 14.064 tünni eelmise aasta 17.014 tünni vastu, mis näitab 17,3% suurust vähenemist. Aasta viimase kuu väljaveost läks Inglismaale 7410 tünni, Saksamaale 5853 tünni, Ühendriigesse 500 tünni ja Schveitsi 301 tünni. Tagasimineku põhjused ei peitu toodangu vähenemises, vaid on tingitud juhuslikult nädala laadimistest. 500-tünniline saadetis Ühendriigesse on aasta kohta esmakordne ja kannab proovisaadetise ilmet. Kui tulemused peaks osutuma headeks, siis on loota pidevat eksporti Ühendriigesse.

Südamlik tänu kõigile

Ingejaile, kaastöölistele, poolehoidjaile ja ärisõpradele, kes meid nre aasta puhul pidasid meeles nii rohkearwuliselt oma õnnesoowidega.

Tallinna Eesti Kirjastus-ühisuse juhatus
„Päewalehe“ toimetus
„Päewalehe“ talitus
„Laste Rõõmu“ toimetus
Raamatukauplused
Graafikatööstus.

Välisministri õnnesoovitelegrammid

Uue aasta puhul saatis välisminister Fr. Akel õnnesoovitelegrammid Soome välisminister R. Holstile Läti välisministrile ja Leedu välisminister S. Lozoraitisele.

Saaremaal hävitas tuli kaks talu elusloomadega

Kuressaare, 3. 1. Eile õhtupoolikul oli Saaremaal kaks tulekahju, kusjuures sai tulesurma hulk loomi. Maasi walla Tagawere külas süttis põlema seni selgitamata põhjustel Joh. Priskile kuuluw Mardi talu elumaja, mis häwis tules ühes kõrwalhoonete, 7 lehma, 2 hobuse ja kogu warandusega.

Hoone oli kindlustatud alla tegeliku wäärtuse ainult 3000 krooni eest, loomad ja mun warandus oli aga kindlustamata.

Wigasest korstnast süttis põlema Luemõisa walla Rahula külas Ristori talu, mis kuulus Willem Raswale. Ühes elumaja, kõrwalhoonete ja mun waraga said tulesurma lehm, siga ja 2 lammast. Häwinud warandus oli tule wastu kindlustama.

Eksportvõi hind

tänasel noteeringul börsikomitees langes 1 sendi võrra kilolt. Uueks hinnaks tehti 1.82 krooni kilo. Tendents vaikne.

Piima ja juustu hinnad jäid endiseks.

Tartu ülikoolis toimus juhtide vahetus

Tartu, 3. 1. Täna ½12 toimus Tartu ülikooli juhtide vahetus. Endised ülikooli juhid andsid üle ameti uutele nimetatud rektorile ja prorektorile. Üleandmine toimus erilise tseremooniata. Vanad soovisid uutele õnne.

Samuti vaikselt toimus ka dekaanide vahetus.

Uue ülikoolivalitsuse koosolek on homme.

Uusi surmaotsusi Venemaal

Moskva, 2. 1. (ETA) (DNB) „Leningradskaja Pravda“ teatel on Leningradi kaubakontori neli ametnikku mõistetud surma kahjuritegevuse pärast. Valge-Venes on kolm juhtivat tegelast mõistetud surma ja kaks 25 aastaks sunnitööle. Armeenias on kohtu alla antud üks rahvakomissar, üks riigipangadirektor, üks rahvakomissari asetäitja, üks ülikoolirektor ja hulk teisi kommunistliku erakonna liikmeid. Neid süüdistatakse nõukogudevastasesse salaorganisatsiooni kuulumises, mille eesmärgiks olevat olnud lahutada Armeeniat Nõukogude Liidust. Otsus selles protsessis ei ole veel tehtud.

Ajalehemüüjate jõulupuu

Uue aasta esimese päeva õhtul pidasid Tallinna ajalehemüüjad oma jõulupuu. Koos oli kogukas arw ajalehede kioskite pidajaid ja müükemüüjaid, nende perekonnaliikmeid ja lähemaid suguwaid.

Ajalehede-müüjate ühingu esimees tervitas kõiki kolleege, joowis neile head uut aastat ja tänas ajalehede-wäljaandjaid ja tubakatehaseid, kes toetanud ninelisel koosviibimist.

Tallinna Eesti Kirjastuse-ühisuse ja „Päewalehe“ nimel tervitas esimesena kontori juhataja F. Greenberg. Järgnesid tervitused „Waba Maalt“, „Uudisleheltt“, „Uus Eestilt“ ja ajakirjanduse konwertidelt.

Meeleolukas ja tujukõllane koosviibimine kestis hommikuni.

Wenelased lõpetasid piimaostu

4000—5000 majapidamist astus uude aastasse kibeda pettumusega

Soovitakse hinda alla lüüa

Wirumaa talupidajatele uue aasta halwa üllatusena katkestasid wenelased piimaostu Eestist alates 1. jaanuarist. Selle ootamatu jamnuga on wenelased pannud 4—5 tuhat majapidamist wõrdlemisi raskesse seisukorda. Wõrdlemisi suured kulutused, mis olid seoses piimamüügiga Nõukogude Liitu, mis on kantud, osutusid nüüd asjatuiks.

Nagu kuulda, põhjendawad wenelased ise lepingu ülesütlemist sellega, et piimahind neile ei olewat wastuwõetaw. Nad soowiwat, et piimahinda 1 sendi wõrra alandataks. Wenelased nägewat uut majanduskriisi ja seoses sellega wõihindade langust, mille tagajärjel nende arwates peaks wiidama alla ka piimahind.

Meie poolt ei olda nõus wenelaste ettepanekutega piimahinna alandamiseks, sest tootmiskulud püsiwad endisel tasemel. Kuna wenelased on esitanud uusi nõudeid, mille tagajärjel kulud koguni suurenewad, siis peaks wastawalt sellele piimahind sendi wõrra liitrilt tõusma, aga mitte alanema, nagu seda soowiwad wenelased. Lisaks hinnakõikumisele on wenelased wihjanud ka Eesti ja Nõukogude Liidu kaubanduslikele wahekordadele, kaubalepingu puudumisele alates 1. jaanuarist, mille muendamise kohta weel midagi ei ole teada. Nähtawasti tahetakse piimaostu ootamatu katkestamisega awaldada mõju kaubalepingu muendamisele wenelastele soodsas suunas.

Kui läinud aasta kewadel piimaweoga Nõuk. Liitu tehti algust, siis tuli piima kokku wäga wähesel hulgal. Nõudmised [illegible] et paljud majapidamised [illegible] peale suudeti majapidam[illegible] raldada ja wiimasel aja[illegible] 30.000 kg-le. Wenelased [illegible] Seejuures oli aga tingi[illegible] alluma arstlikule kontr[illegible] rikas olema jne. Piima[illegible] wenelastel nõrisemiseks [illegible] pidajad tegid rahuliku[illegible] pikemaajalisteks piimaeks[illegible] Ehitati jääkeldreid, mur[illegible] wõiks jatkuda ka suwise[illegible] olid aga nüüd kõik üllatu[illegible] wenelased on katkestamis[illegible]

Walitsuswastased wallutasid Te[illegible]

60.000 francolast ja 200 lennukit valitsusvägede vastu. Terve valitsuse brigaad lang[illegible]

Vangistati valitsusvägede staap

Salamanca, 1. 1. (ETA) (Reuter) Reede õhtul teatati ametlikult, et walitsuswastaste wäed on reedel kell 16.30 Teruel siise tunginud. Seega on Teruel kaitsjad nüüd wabastatud piiramisest.

Madrid, 1. 1. (ETA) (Reuter) Nägijad jutustawad, et walitsuswastased sooritasid oma wasturünnakuid Teruel ees ennekuulmatu ägedusega. Arwatakse, et kindral Franco oli sinna koondanud 60.000 meest. Teruel tagasiwõitmisest wõtsid osa ka maurid, kuid itaallasi seal ei olnud. Walitsuswastased tarwitasid ohtralt ka lennukeid. Iõkswahe on õhus nähtud üle 200 lennuki.

St. Jean de Luz, 1. 1. (ETA) (Reuter) Walitsuswastased teatawad, et Teruel wabastamisel nad on saanud sõjasaagiks 38 suurtükki ja 150 tanki. Ka on nende kätte langenud walitsuswägede staabi arhiiw.

Salamanca, 2. 1. (ETA) (DNB) Walitsuswastaste peakorteri teadaandes üteldakse, et rahwuslikud wäed jatkawad Teruel frondil wastase edukat jälitamist, hoolimata kangest lumetormist. Löödud wastane on kaotanud nusi suuri kaotusi. Iõks walitsuswägede pataljon, kes tahtis wasturünnakut sooritada, piirati ümber ja häwitati täielikult. Wastane jättis lahinguwäljale enam kui 400 surnut.

Saragossa, 2. 1. (ETA) (Havas) Täiendawalt teatatakse, et Teruel wabastamisel on langenud walitsuswastaste kätte wangi ka walitsuswägede sealne staap, nende seas ka kindral Fallos.

Kodusõja alul kindral Fallos oli leitnandiks.

Walitsuswastaste peakorteri eilses teadaandes üteldakse muuseas: Meie wäed jatkasid Teruel frondil oma operatsioone hiilgawa eduga. Wastane häwitati rünnakuil. Tema kaotused on suured. 300 militsionääri, nende hulgas mitu ohwitseri, wõeti wangi. Ka meie sõjasaak on õige suur. Meie lennuwägi tulistas alla kuus wastase wõitluslennukit, millest neli olid Nõukogude Wene päritoluga. Peale selle tulistati alla üks wastase pommilennuk. Meie wäed wallutasid waenlase positsioonid Moronesi ja Pedriza jalal. Ka wõitsid meie wäed tagasi Campillo alewi ja naabruses asetsewad kõrgustikud. Meie wägede kaotused ei ole nimetamiswäärt.

Walitsuswägede peakorteri eilses teadaandes tunnistatakse walitsuswastaste edu Teruel frondil. Selles teadaandes üteldakse muuseas: Wastane oli paisanud tugewaid üksusi, kui ka tanke ja lennukeid, teistelt frontidelt Teruel frondile. Wastane teostas oma rünnakuid ennekuulmata ho[illegible] korda meie lennukeist ko[illegible] lutas wastane mitu positsio[illegible] wal. Paremal tiiwal meie [illegible] positsioonid, mis olid wa[illegible]

Hendaye, 2. 1. ([illegible] Pressi korrespondent Re[illegible] saanud raskesti haawata[illegible]

Põrgumasinad [illegible] võimuk[illegible]

Walitsuswastaste poolt [illegible] rokos on ette walmistatud [illegible] kõrgetele wõimukandjatele. [illegible] mis olid adresseeritud kaiti[illegible] Larache'i garnisoni komand[illegible] masinad. Kuna üks pakk ä[illegible] waatlikult wäljas. Leiti p[illegible] plahwatuse. Tänu ettewaa[illegible] wigastada.

Salamanca, 3. 1[illegible] suswastaste sõjateadaande[illegible] jatkawad walitsuswägede [illegible] Walitsuswastaste paremal [illegible] wat rarjunud mitu [illegible] Wasakul tiiwal olewat mu[illegible] wastupanu. Lahingwäljal [illegible] litsuswäelaste laipa.

Tschiang Kai-schek lahtus Hiina walitsusi[illegible]

Jääb ainult vägede ülemjuhatajaks. Schangtungi provintsis tungivad jaapanlas[illegible]

Jaapani rahutingimused lükati tagasi

Hankou, 1. 1. (ETA) (Reuter) Rahaminister Kung nimetati peaministriks marsjal Tschiang-Kai-scheki asemele. Tschiang-Kai-schek wabastatakse peaministri kohustest, et ta wõiks end täielisult pühendada sõjawägede juhtimisele.

Moskwa, 2. 1. (ETA) (DNB) Moskwa ringhääling teatab, et marsjal Tschiang-Kai-schek on lahkunud Hiina walitsuse juhi kohalt, jäädes ainult Hiina wägede ülemjuhatajaks. Hiina kindralstaabi 7 osakonnast on kaotatud 5. Alale jätetakse ainult 2 osakonda, nende hulgas sõjawäe poliitilise kaswatuse osakond. Kuomingtangi esindaja on kindralstaabi juhatusest lahkunud. Moskwa ringhääling tahab selles mõnda tuses näha kommunistide mõju kõwenemist Hiinas.

Hankou, 2. 1. (ETA) (Reuter) Teatatakse, et marsjal Tschiang-Kai-schek on tagasi lükanud Jaapani rahutingimused, mis talle esitati Saksa suursaadiku dr. Trautmanni kaudu. Need tingimused olid: 1) Hiina sõlmib Jaapaniga majanduslik kokkuleppe, mis wõimaldab Jaapanile osasaamist Hiina looduswaradest ja tollitulubest ning annab Jaapanile kontrolli Hiina sidewahendite ja transpordi üle; 2) Hiina ühineb kommunismiwastase paktiga; 3) Hiinas luuakse alatised Jaapani garnisonid; 4) Hiinas luuakse demilitariseeritud tsoonid Jaapani wariku järele; 5) Sise-Mongoolias luuakse iseseisew walitsus; 6) Hiina taotlub Jaapanile sõjatahtud.

Hoolimata Jaapani tingimuste tagasilükkamisest jatkuwad läbirääkimised marsjal Tschiang-Kai-scheki ja dr. Trautmanni wahel.

Hiina eliitväed asusid vasturünnakule

Hiinlaste eskadrill lõi põgenema Jaapani lennukid

Schanghai, 1. 1. (ETA) (Reuter) Hiina allikast teatatakse, et Hiina eliitväed kindral Tschangfahkwei juhatusel on alustanud wasturünnakut linna tagawõitmiseks.

Schanghai, 3. 1. (ETA) (Havas) Hiina lennuseskadrill on pommitanud eile Nankingi lennuwälja, kus on häwitatud kaks Jaapani pommilennukit. Hiljem on Nantschangi kohal asetsewa[illegible] pani lennuki ja Hiina w[illegible] wõitluses Hiina lennukid [illegible] lennukid.

Hiina sai Ven[illegible]

Schanghai, 2[illegible] tede teatel on Hiina[illegible] gude Venes ehitatu[illegible] sikute osadena on [illegible] tud Nõukogude Ven[illegible] veelaevad on nüüd[illegible] Jangtse jõel Ankin[illegible] on saabunud Hiina[illegible] tanki.

Nankingis häwis[illegible]

Schanghai, 2. 1. ([illegible] teatel Nankingist on sealne[illegible] täiesti häwinud tules. [illegible] selgunuta. Saatkonnahoo[illegible] kuerimisest saadit tühi.

Wõltswekslid Tartus

Tartu, 3. 1. Tartus on awastatud wõltswekslid 13.000 kr. wäärtuses, mis on lastud käiku Karl ja Ida Silla nimel. Wekslite wõltsijaiks on osutunud Karl Meltsas, kes on paigutanud wanglasse.

Wõltswekslid olid antud kahesse Tartu panka, enamikus aga Tartu Eesti Laenu ja Hoiu ühisusse. ühenduses sellega on oma palwel lahkunud wiimase panga asjadeajaja-direktor Th. Kanemägi, kes tuuldawasti on diskonteerinud wekslid panga juhtiwatest organitest mööda minnes.

Kuidas Paide tähistas uue põhiseaduse jõustumist

TEEDEMINISTER N. VIITAK KÕNELES PIDULIKUL AKTUSEL

Paide tähistas uue põhiseaduse jõusseasutumist erilise pidulikkusega. Kell 3 p. l. Paide rahvamaja avaras saalis korraldati pidulik aktus, kuhu kogunes nii palju kuulajaid, et paljud ruumipuudusel pigid tagasi minema. Paide saabus selleks puhuks teedeminister N. Viitak, keda jaamas tervitasid kohalikud juhtivad ametisikud ja seltskonnategelased.

Aktus algas koraaliga, sissejuhatavad sõnad ütles linnapea praost G. Pärli, kes ühtlasi tuletas meele iseseisvuse võitluses langenuid. Nende austamiseks tõusti püsti. Järgnesid muusikalised ettekanded koorilt ja kaitseliidu orkestrilt.

Aktusekõne pidas minister N. Viitak. Ta andis kõigepealt üle Paide rahvale uue-aasta tervitused Riigihoidjalt ja vabariigi valitsuselt, mida kviteeriti suurte kiiduavaldustega. Edasi minister käsitas ainet, kuidas uus põhiseadus iga vabariigi kodaniku võib huvitada ja peab huvitama, missugune tähtsus on uuel põhiseadusel meie riigielus iga kodaniku seisukohalt, kuidas uus põhiseadus mõjutab igat kodanikku isiklikult, nende ettevõtmisi ja nende eluarengut. 1. jaanuaril maksmahakanud põhiseadus loob iga kodaniku tegutsemistesse kindlustunde. Seda mõjutust ei pruugi märgatagi, kuid sellest on tingitud meie sisemise elu avaldused ja kord. Edasi minister võrdles meie esimest põhiseadust praegu jõusseastunuga. Esimese põhiseaduse ajastul kogu võimuküllus oli koondatud Riigikogu kätte. 1933. a. põhiseadus sellevastu, mis ei saanudki ellu rakenduda, lõi eeldused valitsusvõimu diktatuuriks, kuna sendusandliku kogu täht sus oli võimalikult alla viidud. Analüüsides äsja maksmapandud uut põhiseadust, köneleja märkis, et selle iseloomulikuks jooneks on esimeses järjekorras rahvavalitsusliku korra kindlustamine meie vabariigis. Põhiseaduses läbi viidud võimude tasakaalustamine tagab kindluse ja püsivuse riigi juhtimisel, suurema kindluse riigiasjade ajamisel, samuti suurema kindluse üksiku kodaniku eluavaldusis.

Et uus põhiseadus iga kodaniku eluavaldusi nii suurel määral mõjutab, siis ei tohi kodanikud põhiseaduse ellurakendamisel ja selles seoses olevatel toimingutel, peamiselt valimistel, loiuks jääda. Seda ei tohi ette tulla ei kodanike eneste ega ka riiklikkudes huvides. Isikuvalimise süsteem nõuab meie kodanikelt kainet otsustamist, talitamist mõistuse

Keres võit[illegible]

Mäng Fine'iga

Hastingsi maleturniir[illegible] mas ja Alexander mäng[illegible] Mikenas wõitis A. Thom[illegible] wõitis Fairhursti pärast [illegible] kaotama torni, kuid ta j[illegible] tal oli tagawaraks üks [illegible] nurja Fairhursti otsese e[illegible] new. Pealtwaatajad jälg[illegible] wusega, et nende pealesurm[illegible] das mängijaid publikust. [illegible] sid wiiki pärast 43. käik[illegible] lõppes ka wiigiga. Kolma[illegible] partii Alexandri ja Floh[illegible] giga.

Wiiendas woorus Re[illegible] pärast 31. käiku. Alexand[illegible] 29. käiku. Mikenas wõitis [illegible] Partii Keresje ja Fine i [illegible] 29. käiku. Tylori ja Fl[illegible] seitse tundi kestnud män[illegible]

Nelja ajakirja[illegible]

Pariis, 1. 1. (ET[illegible] on olnud traagiline juht[illegible] olt juhtunud walitsuse [illegible] Selle tagajärjel kaks ajal[illegible] pondent Sheepshanks ja [illegible] jon, said surma ja kaks [illegible] agentuuri Asjociated Pre[illegible] kesti ja Londoni „Tim[illegible] kergesti. See traagiline j[illegible] las, kuus miili Teruelist[illegible]

järele. Siin ei tohi arv[illegible] olud ega isiklikud va[illegible] kandidaate hinnata ain[illegible] vuse seisukohalt. Kui k[illegible] kindlad eeldused, et m[illegible] eduga, mis tuleb õnn[illegible] maale.

Ministri kõnet katke[illegible] sed. Lõppsõna ütles k[illegible] juhataja Eilart, kes ko[illegible] edasi anda tervitusi j[illegible] riigihoidjale ja vabariig[illegible] vägeva hümniga.

Ministrit olid jaama[illegible] konna juhtivad inimese[illegible]

Walge lumi ja . . .

Malewa terwitus riigihoidjale

Wabariigi walitsuse koosoleku lõppedes riigihoidja tuli lossi rõdule.

Kaitseliidu ülem kindral J. Orasmaa

pöördus riigihoidja poole järgmiste sõnadega:

„Kõrgeauline härra riigihoidja! Selle aasta esimestel minutitel, mis on toonud meile kauaoodatud uue põhiseaduse, oleme rutanud siia, et õnnitleda teid, härra riigihoidja ja paluda teid wastu wõtta meie suurim austus ja lugupidamine.

Meie teame kõik, kui suure tähtsusega on olnud riiklikus elus sellele aastale eelnenud päewad ja aastad ja millist tähtsust omab praegu saabuw uus aasta meie riiklikus elus. Kuid ühtlasi teame kõik, milline on teie osa, härra riigihoidja, meie riiklikes sündmustes, mis lähemate aastate jooksul on aset leidnud.

Meie kinnitame, et kui ei oleks teie algatusi olnud, ei oleks meil seda, mis meil praegu on. Teie armastus rahwa ja maa wastu on see olnud, mis alati teie mõtteid ja teie tegusid on kannud. Teie olete wäsimata wõitleja olnud Eesti asjade eest, ja olete olnud wõitleja, kes pole tagasi põrganud wastutuse suuruse eest. Teie wõitlus ei ole eitaw, waid ümberpöördult — teie suust oleme kuulnud, et elu on wõitlus, wõitlema peab, kui ei wõitle, siis sammeldume, närbume. Wõitluses on saawutusi, seal karastame elu.

Suur wõitlus, mida teie algatasite, härra riigihoidja, wõitlus Eesti parema tulewiku eest kestab praegu weel. Selle wõitluse kestes, kõrgeauline härra riigihoidja, meie rahwal õli wõimalus teid weel rohkem tundma õppida. Teie selged sihid, teie julgus, teie mehine meel ja otsekohesus, teie kõikumata usk meie rahwa wõimetesse, meie riigi tulewikku, — rahwal on kõik see teada, rahwas armastaab seda. Ja teie usaldus rahwa wastu, kui teie kui tõsine demokraat pöördusite rahwa poole, — rahwas oma poolt kinnitas usaldusega seda, härra riigihoidja. See usaldus, härra riigihoidja, teie wastu püsib. Seda siin konstateerime, härra riigihoidja ja rahwas — rahwas ja riigihoidja, on ühisel meelel ühiselt üle astunud uue aasta läwest. See uus aasta on põhiseaduse ellurakendamise aasta, ta toob meile kõigile suuri ülesandeid ja kohustusi, kuid meie loodame ja usume kindlasti, et ühisel meelel ühiste jõupingutustega meie wõidame kõik takistused, mis olla wõiksid, ja läheneme kiireil sammudel eesmärgile.

Seda kinnitades kõikide wabatahtlike ja seltskondlike organisatsioonide nimel, kes siia täna kogunenud, hüüan õnnelikku head uut aastat teile, härra riigihoidja, õnnelikku head uut aastat kõigile teile ja teie lähemateele kaastöölistele! Lugupeetud kaaskodanikud, minu südamlik palwe teile on, — hüüdke meie armastatud riigihoidjale südamest neljakordne elagu!" (Kõlas neljakordne elagu.)

Riigihoidja wastas:

„Härra kindral, lugupeetud kaaskodanikud! Jaa, meie wõidame, kui tahame wõita! Ja kui meie wõidame, siis tuleb see kasuks meie kodumaale ja kõigepealt meile enestele. Meie wõidame tagasi uuel aastal oma lõpliku riigikorra ja asutused, meie wõidame tagasi enesekindlusele, usaldusele oma rahwa, oma walitsuse ja oma juhtide wastu. Kas seda on weel wähe? — Ei! Oleme rasketest aegadest mööda tulnud, oleme wõitjatena välja jõudnud selle aasta pöörangule, wõitjatena oleme rasketest aegadest ja rasketest katsumistest üle saanud ja wõime röömuga tagasi waadata ning öelda, et meie ei ole langenud masendawate meeleolude alla, ei ole joosnud wõõraste ideede ja wõõraste lõõkſõnade järele, waid oma rahwa hinges oleme wõtnud jõudu ja oleme kindlaks ja truuks jäänud sellele, mida oleme üles seadnud oma riigi loomisel.

Ma ei ole mõnd midagi olnud, kui wana weteraan, [illegible] kaasa lööb siis, kui seda nõuab meie riigi [illegible] rahwa saatus. Mul on küll wanad kondid, kuid wäsinud ei ole ma mitte olnud. Raske on see aeg mulle olnud. Täis jõudu ja tahet tahan seda suurt ülesannet, mis rahwas minu kätte on usaldanud, see on riigihoidjana meie maad ja rahwast wiia rastu paremale tulewikule, täita uuel aastal niipalju, kuipalju mul on teadmisi, kuipalju mul jätkub kogemusi ja tarkust. Soowin lugupeetud kaaskodanikud, uuel aastal teile kõige paremat; soowin, et üksmeel, mis meie kodanike keskel on seni awaldunud, ja mis meid on wõidule aidanud ja aitab edasi jõuda, edasi kestaks! Selleks kõigile head uut aastat!"

Üksmeeles uue . . .

Algus 2. lhk.

öösel jõusse, kuid terve rida teisi määrusi astub jõusse järk-järgult. Kui kõik määrused on järk-järgult jõusse astunud, siis on ka Eesti põhiseadus makswusele pääsenud.

Aga kes peab seda tegema? Nõndanimetatud üleminekuaja seadus näeb uude põhiseadusse üleemineku ajaks ette isiku riigihoidja näol. Nagu see nimetus — riigihoidja — näitab, on meil tegemist isikuga, kes järkjärgult uue põhiseaduse ellurwiimist korraldab.

Mina arwan ja loodan, et meie kodanikude hulgas leidub tarwilikul määral lepliku meelt ja ühtehoidu, et seda tööd rahulikult teha ja lõpule wiia. Sest on wähe sellest, et ainult seadus wastu wõtta, wähe on sellest — seadus wälja kuulutada ja selle maksmahakkamisest teatada, waid et seadus ka tõepoolest ellu astuks, selleks peab seadus olema kokku kaswanud wastawa rahwa mõtteviisiga ja arusaamisega.

Meie teame, et

wälismaal on antud põhiseadusi ja wäga häid põhiseadusi, aga nad ei ole ellu wiidud.

Ka siin peab ütlema, et kui meil hakatakse põhiseadust ellu wiima enne kui rahwas ei ole selleks kokku leppinud, siis ei tule sellest põhiseadusest midagi wälja, ja selle asemel, et riiki tugewaks teha, wõib kodusõda järgneda. Nii oli Hispaanias, nagu teate. Seal wõeti põhiseadus wastu ja selle teostamisele asudes puhkes kodusõda. Seepärast on kõigepealt tarwis rahwa enda arusaamine ja tõekspidamine põhiseadusest.

Mulle tundub, et meie rahwas peab tekkima ja tekib wastaw **kokkuhoiu ja lepliku meele puhang**, mis peab olema tarwilikuks aluseks ka uuele põhiseadusele. Ainult siis, kui rahwas suures enamuses lepib tarwilisel määral seda ühtmeelt, mis kitsb, ühendab meid kõiki, ainult siis on wõimalik uue põhiseaduse ellurwiimine. Kui nii uus põhiseadus on lepituse tööwili, siis ei saa lepituse tööwili tekkida seal, kus on kaklus hinnu ja tülitsemise tahet.

Sellelt seisukohalt mulle tundub, et Eesti rahwal, kõigil temа hääleõiguslikel kodanikel

eelolewatel kuudel seisab ees tähtis ülesanne näidata, kas ta on tarwilisel määral üksmeelne,

mis ühele elujõulisele, edasipüüdwale rahwale peaks olema omane. Ma usun ja tahan uskuda, et see nii on, et Eesti rahwas sellisel määral seda head tahet leidub.

Praegusel ajal ei ole meie seisukord teissugusem kui 20 aasta eest. Meie oleme nüüd realnägijateks, mitte kuidas rahwaste arusaamised üksteisega riitlewad.

See, mis 20 aastat tagasi sündis Wene riigi ulatuses, see sünnib nüüd kogu maailma ulatuses. Meisi ei saa keegi prohwet olla ja öelda, mida lähemad aastakümned inimkonnale toowad, aga ühte wõib kindlasti öelda, et **inimkond seisab suurte katsumiste ees**. Elukogemused näitawad, et meie saame

öösel jõusse, kuid terve rida teisi määrusi astub jõusse järk-järgult. Kui kõik määrused on järk-järgult jõusse astunud, siis on ka Eesti põhiseadus makswusele pääsenud.

Aga kes peab seda tegema? Nõndanimetatud üleminekuaja seadus näeb uude põhiseadusse üleemineku ajaks ette isiku riigihoidja näol. Nagu see nimetus — riigihoidja — näitab, on meil tegemist isikuga, kes järkjärgult uue põhiseaduse ellurwiimist korraldab.

Mina arwan ja loodan, et meie kodanikude hulgas leidub tarwilikul määral lepliku meelt ja ühtehoidu, et seda tööd rahulikult teha ja lõpule wiia. Sest on wähe sellest, et ainult seadus wastu wõtta, wähe on sellest — seadus wälja kuulutada ja selle maksmahakkamisest teatada, waid et seadus ka tõepoolest ellu astuks, selleks peab seadus olema kokku kaswanud wastawa rahwa mõtteviisiga ja arusaamisega.

Meie teame, et

wälismaal on antud põhiseadusi ja wäga häid põhiseadusi, aga nad ei ole ellu wiidud.

Ka siin peab ütlema, et kui meil hakatakse põhiseadust ellu wiima enne kui rahwas ei ole selleks kokku leppinud, siis ei tule sellest põhiseadusest midagi wälja, ja selle asemel, et riiki tugewaks teha, wõib kodusõda järgneda. Nii oli Hispaanias, nagu teate. Seal wõeti põhiseadus wastu ja selle teostamisele asudes puhkes kodusõda. Seepärast on kõigepealt tarwis rahwa enda arusaamine ja tõekspidamine põhiseadusest.

Mulle tundub, et meie rahwas peab tekkima ja tekib wastaw **kokkuhoiu ja lepliku meele puhang**, mis peab olema tarwilikuks aluseks ka uuele põhiseadusele. Ainult siis, kui rahwas suures enamuses lepib tarwilisel määral seda ühtmeelt, mis kitsb, ühendab meid kõiki, ainult siis on wõimalik uue põhiseaduse ellurwiimine. Kui nii uus põhiseadus on lepituse tööwili, siis ei saa lepituse tööwili tekkida seal, kus on kaklus hinnu ja tülitsemise tahet.

Sellelt seisukohalt mulle tundub, et Eesti rahwal, kõigil temа hääleõiguslikel kodanikel

eelolewatel kuudel seisab ees tähtis ülesanne näidata, kas ta on tarwilisel määral üksmeelne,

mis ühele elujõulisele, edasipüüdwale rahwale peaks olema omane. Ma usun ja tahan uskuda, et see nii on, et Eesti rahwas sellisel määral seda head tahet leidub.

Praegusel ajal ei ole meie seisukord teissugusem kui 20 aasta eest. Meie oleme nüüd realnägijateks, mitte kuidas rahwaste arusaamised üksteisega riitlewad.

See, mis 20 aastat tagasi sündis Wene riigi ulatuses, see sünnib nüüd kogu maailma ulatuses. Meisi ei saa keegi prohwet olla ja öelda, mida lähemad aastakümned inimkonnale toowad, aga ühte wõib kindlasti öelda, et **inimkond seisab suurte katsumiste ees**. Elukogemused näitawad, et meie saame

seda teha, mis 20 aastat tagasi. 20 aastat tagasi meie kujundajime omawalitsuse, ja sellega pääsijime Eesti rahwa hukkamisest. Minule paistab, et meie ka nüüd oma olude kohaselt ennast korraldame ja uus põhiseadus tahab selleks wõimalusi anda, uus põhiseadus on kutsutud selleks, et wastawaid wõimalusi meie iseolemiseks luua. Uus põhiseadus kutsub igat Eesti tegelast ja iga Eesti kodanikku ühinema selleks, et siis, kui meil lähemas wõi kaugemas ümbruses suuremad raskused wõiwad tekkida, et ka siis Eesti seisaks ikka sirge ja kindel.

Wanade eestlaste kohta ütleb 13. sajandi ajaraamat, et wanad eestlased käisid sirge kaelaga ega lootnud tellelegi. See on pilklik, aga ilus ütlus. Uus Eesti põhiseadus tahab Eesti rahwale anda sääraste luustiku, sääraste selgroo, et ta

sirge kaelaga wõiks seista kõikide teiste rahwaste seas,

wõiks uhkelt käia seda teed, mis ta õigeks peab. See tee aga on säärane, et ta ei taha kellelegi peale tungida, aga samuti tahab ta ennast kaitsta igajuguste wõimaluste wastu. Ja kui maailmas ümberringi tekiwad raskused, siis selle ühendatud jõu kaudu, mida wõike, aga hästi korraldatud rahwas eneses peidab, selle jõu kaudu suudab ja suurtele raskustele wastu panna.

Torm wõib laewa kõrgele paisata, häwitada, aga suured lained ei wõi häwitada wäikest **kaljut**. Selleks kaljuks peab olema Eesti rahwas. Ta saab see olla,

kui ta on seesmiselt ühtlane ja kindel, ja kui ta liikmete wahel leidub tarwilisel määral arusaamist ja lugupidamist üksteise nõrkustest ja tugewustest.

Ainult sel wiisil looselamise wainus jõuame üle raskustest, mis edaspidi ees wõiwad seista. Põhiseadus pakub selleks igaühele kätt. Järelikult, kui täna pühitseme uue põhiseaduse ellurwiimise päewa, siis meie ühes sellega tahame tunnistada, et meie seas on tarwilisel määral arusaamist kõigi raskuste õrwaldamiseks, mis edaspidi Eesti riigile ja rahwale wõiwad ette kerkida.

Kui meil seda ühtmeelt jatkub tarwilisel määral, siis on Eesti põhiseadus, siis on rahwa luustik kindlustatud ja selle luustiku ümber siis kaswab see muskliline jõud, mis kõigile raskustele wõib wastu panna. Kui meil tulewad raskused, kui lendawad rasked ja tumedad pilwed Eesti taewa kohale — wõiwad tulla pilwed, mis õige madalale tahawad laskuda ja meie peale tulla, — siis waatamata kõigele meie sammume ühes koos selles teadmises, et läbi tormide, läbi uiskude, läbi wihma ja pimeduse jõutakse üksteise ilma selgele ilmale, jõutakse jälle päikesepaistele tagasi. Selleks teeks, mis sarnast käimist wõimaldab, on uus põhiseadus ja selle põhiseaduse wainus, lepliku meeles ja wainus tahame meie edasi minna. Selles suhtes wõime wististi kill igaühel uue aasta puhul ja uue põhiseaduse ellurwiimise puhul lepliku meeles käit suruda ja öelda — õnne, terwist ja jõudu uueks aastaks ja edaspidiseks aastateks!"

Kah „vaimustus"

Oli kena jälgida uue aasta rõõmujoowastuses juubeldawat rahwast, mõningaile nähetele tuleks aga siiski juhtida tähelepanu. Kõigepealt see, et wana aasta wiimseil minuteil ilmub lähedasist kõrtsidest platsile ka pummeldajaid, kes esinewad kohe „õhtu-riietuses", pintsaku wäel ja paljaspäi ning wõtawad nii laia tooni nagu oleks kogu plats waid nende päralt. Nii wõis näha kolme poisiwolaskit, kes lärmasid kogu riigihoidja kõne kestes ega seisnud rahu ka hümni mängimise ajal. Hiljem samad graadekihi esindajad tahtsid demonstreerida oma wägewust weel sellega, et tükkisid wägisi kordnikku üles tõstma. Teiseks wõis ühe maja katusel näha kaht poissi, kes tõmbasid lauatükiga plaksutades endale rahwa tähelepanu ja asusid siis sooritama hüppeid ja liulaskmisi kõrgel katusel. Teine neist katuseakrobaatidest lohises kohati üsna katuseräästa lähedusse. Ei saa ütelda, et selline „nali", kus inimene wõib kergesti alla lennates murda endal kaelaluu, oleks mõjunud just meetliilendawalt.

Wabaduswäljakul oli näha aga juba palju ilusamat nalja. Siin lõid inimesed sõõri, tegid ringmängu ja laskisid walgel lumewaibal tantsugi. Uldse oli linnas rõõmu ja walgust palju ja 1938. aasta esimesed tunnid olid juba möödunud, kui tänawail jäi waikseks ning rahwas ruttas koju, kus jatkus uue aasta wastuwõtmine kõigi kommete kohaselt.

Draamateatris

teatas Draamastuudio seltsi esimees siseministri abi E. Maddisoo enne eeskawa algust lawalt mõne tunni pärast toimuwast uue põhiseaduse jõusseastumisest, mispeale orkester mängis hümni. Wana-aasta kawana läks J. Saigi ajakajaline näidend-rewüü „Põrgu". Kõige suurema menu osalisteks sai nagu harilikult „naisaoraator" Joosep Toots (Mari Mõldre), kes seekord ajas küll tawalisest tagasihoidlikumat juttu. Kell kaksteist toimus hästi õnnestunud wärwides wana ja uue aasta wahetus. Publiku tuju oli hea.

Tartus tervitati uut aastat elagu-hüüete ja kahuripaukudega

RAEKODA JA OMAVALITSUSE-MAJA OLID SUUREPÄRASELT ILLUMINEERITUD

Tartus saabus uus aasta tänavu erilise pidulikkusega, kuna sellega tähistati ka uue põhiseaduse jõusseastumist. Raekoda, maavalitsuse-hoone ja Kivisild olid kaunistatud vanikutega ja illumineeritud väga effektselt ja mõjurikkalt. Pidulikkust aitas tõsta veel ka Raekojaplatsil asetsev suur kuusk, millel olid samuti süüdatud elektrituled. Juba aegsasti enne südaööd hakkasid inimhulgad kogunema Raekojaplatsile, kuna seal lõbustati neid kella 11 alates muusikaliste ettekannetega Tartu maleva orkestrilt. Riigihoidja kõne puhuks oli kogunenud Raekojaplatsile juba mitu tuhat inimest, nii et plats oli vaid kui lainetav inimmeri. Riigihoidja kõne edasiandmiseks oli seatud üles valjuhääldaja. Riigihoidja kõne lõppedes lauldi hümni. Samal ajal kuulutasid ka Tähtvere linnaosast 21 kahuripauku uue aasta saabumist ja uue põhiseaduse kehtimahakkamist. Kahuripaukude sekka lõi ka raekoja kell oma 12 lööki. Samal momendil särahtas raekoja seinal hiilgama aastaarv „1938". Mõnedes kirikutes helistati ka kellasid.

Niipea kui olid lõppenud hümnihelid ja kahuripaukude kõmin, pääsesid lahti elagu-hüüded, hurraatamised, üksteise ülestõstmised jne. Kostis aga ka üsna tugevat vilekontserti. Elagu-hüüetega oldi millegi pärast nagu natuke tagasihoidlikud ja ainult nooremad, eriti poisikesed, väljendasid oma uueaasta tundeid röömuhüisetega. Tundus — nagu võinuks hoogu ja temperamenti rohkem olla. Niipea kui oli lõppenud uue aasta ja uue põhiseaduse vastuvõtu-tseremoonia ülekanne Tallinnast, valgus ka publik laiali, kes kodudesse, kes perekondadesse või lokaalidesse uut aastat põhjalikumalt pühitsema.

Nagu tavalisesti, nii ka tänavu, olid Tartus uueaasta ööl lokaalid ja pidusaalid publikust tulvil. Eriti rohkesti rahvast oli kogunenud „Vanemuisesse", kus nauditi „Vanemuise" näitlejaspere poolt esitatavaid sisukaid kavanumbreid ja löödi tantsu. Piduõhtu alguses „Vanemuise" seltsi abiesimees K. Pahk tuletas meele publikule silmapilgu tähtsust ja ütles kõigile tervitusi saabuvaks uueks aastaks. Edasi anti ka riigihoidja kõne.

Uuel-aastal korraldati linnas 3 rahvaaktust, millest publikut keskmiselt osa võttis. Linn oli kogu päeva lipuehtes.

Raadio ajas Narvas saalid inimestest tühjaks!

UUE-AASTA VASTUVÕTT ÕNNESTUMISTE JA EBAÕNNESTUMISTEGA

Uue-aasta vastuvõtt Narvas kujunes tänavu eriti pidulikuks. Rahvast kogunes kõikidesse pidusaalidesse murruna. Selle vastu aga jäi tagasihoidlikuks osavõtt Raekoja platsil uue põhiseaduse kehtimapaneku puhul toimunud pidustusest. Raekoja platsile kogunesid kaitseliitlased ja tuletõrjujad tõrvikutega rivikorras. Üles oli pandud häälekõvendajaid, mis andsid edasi riigihoidja kõne. Pärast kõne lõppu esines lühikese uue-aasta-tervitusega linnapea J. Lust, millele järgnes hümn. Rahvast oli kogunenud seda pidulikku sündmust jälgima napilt tuhande ümber. Öösel pandi linn lipuehtesse ja juba vana-aasta õhtul olid pandud äriideasutuste akendele riigijuhtide, peamiselt aga riigihoidja ja sõjavägede ülemjuhataja pildid.

Seda pidulikumaks kujunes uue-aasta vastuvõtt kõikides Narva **rahvamajades**. Kõige suurem kogunemine oli küll „Ilmarises". Sinna oli tulnud kokku tublisti üle tuhande inimese. Täpselt kell 12 öösi tervitas pidulisi seltsi esimees A. Pitsar, misjärele esines kõnega Rahvuskogu liige Joh. Hansing, kes andis ülevaate kehtimahakkava põhiseaduse sünnist ja avaldas lootust, et algava aastaga Eesti riiklik elu läheb jälle normaalsetesse roobastesse. Kõne lõppenud, lauldi ühiselt hümni. Lõbus olemine kestis rahvamajades hommikuni.

1. JAANUARIL EBAÕNNESTUS AGA TÄIESTI AKTUSTE KORRALDAMINE

See polnud aga tingitud kohapealsetest asjaoludest. Narvas oli ette nähtud neli aktust, kuhu oli kogunenud inimesi võrdlemisi kasinalt. Prof. J. Uluotsa kõne ülekandega juhtus viperus. Alul oli kuulda kõnet võrdlemisi hästi, kuid siis hakkas kostma raadiost särinat ja raginat, millest nähtust peeti alul kohapealseks veaks, kuid lõppeks vaikis ragingi raadios ja vaatamata katsetele ei õnnestunud enam kõnet üldse kuulata. Inimesed asjatult ja kannatlikult ootasid kõne järge, aga kui seda ei jatkunud, siis lahkuti pettunult ja tehti halba nalja Türi uue saatejaamia arvel. Nii ei jäänudki muud üle, kui tuli leppida kohalike tegelaste lühikeste kõnedega.

Narva-Jõesuus kujunes uue-aasta vastuvõtt mitmekordseks pidupäevaks. Nimelt pühitses vana-aasta õhtul kohalik kaitseliidu kompanii 13. ja naiskodukaitse jaoskond 7. aastapäeva. Kaitseliidu puhkekodus oli korraldatud aktus, kus kõnega esines kaitseliidu tööst kapt. J. Jaagund ja naiskodukaitse tööst pr. A. Sang. Pärast aktust kuulati riigihoidja kõnet, millele järgnes üldine hümn.

Ka **Narva-tagustes vene külades** pühitseti võimaluse piirides pidulikult uue põhiseaduse kehtimapanekut. Suuremates keskustes anti ühiskuulamiseks üle riigihoidja kõne uue-aasta öösl ja kuulati ühiselt ka prof. Uluotsa kõnet 1. jaanuaril. Erilist inimeste rohkust nende kõnede ühiskuulamisele aga ei olnud märgata.

Uue aasta pidulik vastuvõtt Nõmmel

Nõmme seltskondlike organisatsioonide esindajate kogu korraldas uue aasta wastuwõtu Nõmmel ühes uue põhiseaduse jõusseastumise tähistamisega suure pidulikusega.

Wana-aasta õhtul tella ¾11 ajal algas Nõmme turuplatsil pikk rongkäik, mis koosnes kaitseliidust, tuletõrjest, nende naisrühmadest ning seltsest Nõmme seltskondlikest organisatsioonidest, orkestri saatel ja tõrwikutega kaitseliidu malewkonna pealiku K. **Reinaste** üldjuhtimisel liikuma mööda Pärnu maanteed Hiiu raudteejaama juurde, kuit tella ½12-ks Raudtee tänawat kaudu tagasi tulles jõuti uuesti turuplatsile. Siin esines linnapea L. **Ojaweski** rangkäigule ja rohkele rahwahulgale lühikese tervituskõnega, rõhutades peatse, uueaasta saabumist ja uue põhiseaduse jõusseastumise suurt tähtsust meie riigi ja rahwa ajaloos. Linnapea tervituse lõppedes kuulati turuplatsile üleseatud waljuhääldaja kaudu riigihoidja K. **Pätsi** kõnet, millele järgnes hümn.

Uue-aasta esimesel päewal korraldati kino „Victoria Palace'i" saalis pidulik aktus, millest wõttis osa saali- ja rõdutäis rahwast, umbes 1000 inimest. Aktuse awas linnapea L. **Ojaweski** lühikese uue-aasta tervitusega, mille järele peatoimetaja A. **Oidermaa** walgustas oma ettekandes lähemalt uue põhiseaduse ülesandeid.

Aktust, mis lõppes päewakohase filmi ja hümniga, kaunistasid oma ettekannetega kaitseliidu malewkonna orkester A. Linditrömi juhatusel, Nõmme Majaomanike Seltsi segakoor A. Wellemäe juhatusel, pr. Müüri sooolaulud ja üENÜ Nõmme osakonna rahwatantu rühm.

Diplomaatlik korpus riigihoidja juures

Uue aasta esimesel päewal, 1. jaan. 1938. a., kell 12 wõttis riigihoidja Kadrioru lossis wastu diplomaatlikku korpuse õnnesoowe. Diplomaatlikku korpuse wanem Leedu saadik B. Dailide pöördus riigihoidja poole järgmise kõnega.

Uues aasta puhul on minu ametwendadel diplomaatlikust korpusest ja minul au ning eriliselt meeldiwaks kohustuseks esitada teile, härra riigihoidja, meie suweräänide ja riigipeade nimel parimad soowid Eesti õnneks ja eduks.

Lõppenud aasta ei olnud rahwastele mitte kindla rahu ja rahuliku töö aastaks. Sõda müllab kahel kontinendil, kutsudes esile segadusi ja ähwardades häid suhteid rahwaste wahel. Õnneks, teiest küljest, ei lakka pingutused rahu alahoiuks ning rahwaste julgeolekut kindlustawate jõudude suurendamiseks. Ning kui meie lahkume möödunud aastast kergendustundega kui teadmatuse ja lõdaohu aastast, õigustab ta meid siiski optimismiks, et seatakse jalule rahu ning rahwaste solidaarsus, ja kindlustatakse julgeolek.

Eesti sisemisele elule praegune moment on ajalooline tähtsusega. Eesti lõpetab oma 20. iseseiswusaasta, ja uue aasta läwel astus jõusse uus põhiseadus.

Meie, kellel on õnn elada Eestis ning jälgida tema poliitilist, kultuurilist ja majanduslikku arengut, õnnitleme tõsise röömu ja imetlusega teid, härra riigihoidja, ning eesti rahwast, kes nii lühikese ajaga, nagu seda ajalooks on 20 aastat, on suutnud saawutada selliste suurt edu kõigil aladel, rakendades kõik oma maa warad selleks, et teda muuta ilusaks ja külluslikuks. On arusaadaw, et pärast oma iseseiswuse saawutamist, et organiseerida riiki, pidi rahwas elama läbi ka katsetamisaegu, isegi poliitilisi rahutusi, millised, tänu rahwa waimsetele wõimetele ja tänu teie, härra riigihoidja, energiale ja kogemustele, — sest teie, kes on pühendanud kogu oma elu rahwa teenimisele, tunnete kõige paremini temа hinge ja iseloomu, — lõpewad nii õnneliku sammuga, millega eesti rahwas kinnitab oma rahwuslikku ühtlustuning, warustatud uue põhiseadusega, jatkab oma iseseiswat elu õnneliku ja eduka tulewiku suunas, milleks meie awaldame siin oma tõsisemaid soowe.

Eesti wälispidises elus uendime meie röömuga, et ta jatkab oma rahwuswahelise seisukoha kindlustamist ning arendab häid suhteid oma naabritega, töötades üldise rahu ja poliitilise stabiliseerimise heaks.

Ühes meie parimate soowidega Eestile, palume teil, härra riigihoidja, wõtta wastu meie aupaklikud soowid teie isiklikuks õnneks.

Riigihoidja oma wastuses tänas õnnesoowide eest ja ütles:

Teie, härra minister, tähendaite õigusega, et möödunud aasta polnud mitte käitjal rahuliku ja üleschitawa koostöö aastaks, waid kahel kontinendil on möllanud sõda tõsises mõttes sõda.

Seda õnnelikum olen mina, mu härrad, wõides konstateerida, et head wahekorrad ja sõbralik koostöö lähemate ja kaugemate naabritega meie piirkonnas Waltimere äärel pole mitte ainult püsinud kindlalt, waid on pidewalt nõudnud ka edasist arengut ja kindlustumist, mida Eesti poolt tahab alati täie weendumusega ja jõuga jätkata.

Eestile on algaw aasta üsepoliitiliselt, nagu teie, härra minister, märkisite, teatud mõttes ajalooline aasta. Meie rahwas wõib sel aastal pühitseda oma iseseiswuse 20. aastapäewa, ja käesolewa aasta esimesel tunnil astus jõusse wabariigi uus põhiseadus, millesse on püüdnud koondada kõik möödunud 20 aasta kogemused.

Ma olin sügawasti sõgutatud uendest wäga tunnustawatest sõnadest, mis teie, kui üsepoliitikast eemal seisja, wälisesindajad, kuid seda objektiiwsemad ja kõige asjatundlikumad kohapealsed waatleiad, arwasite heaks minu poole pöörduda Eesti riigi ja rahwa ning ka minu isiklikuks aadressil.

Teie, kes, nagu minagi, ennast olete pühendanud igaüks oma riigi ja rahwa teenimisele, teate kõige paremini, et meile õieti ei ole olemas isiklikku õnne wälisaspool riigi ja rahwa õnn. Seepärast, pöördudes täna ka teie poole parimate õnnitlustega, soowin ma ühtlasi kõike wõimalikku edu ja õnne suweräänidele ja riigipeadele, kes täna nii wäärikalt on esindatud, ja uendele riikidele rahwastele lähedal ja kaugel.

Kell 12.45 alates wõttis riigihoidja wastu konsulaarkorpuse, õrgemate sõjawäelaste, kohtunike, juhtiwate riigiametnikke ja omawalitsusametnike ning seltskondlike organisatsioonide õnnesoowe.

Austusawaldused ülikooli endistele juhtidele

Rektor J. Kõppu tunnustatakse kui Eesti tõelist suurmeest ja haritlasideaali eeskuju

Täna rektorite ja teiste ülikooli juhtide vahetuse puhul andis üle Eesti Üliõpilasseltside Liidu delegatsioon, eesotsas liidu esimehe H. Margiga, lahkuvale rektorile Joh. Kõpule järgnevasisulise aadressi:

„Professor Johan Kõpule! Tartu ülikooli Rektor Magnificiusele 1928—1938.

Eesti tõelise suurmehena, eesti haritlasideaali eeskujuna on Teie õilsa isiku suurus võitnud eesti rahva kui ka haritlaskonna armastuse ja lugupidamise. Sellisena väärisite Teie oma kolleegide poolt suure üksmeelega valituna meie Alma Materi juhi kõrget kohta, mis just Teie isikuga saavutas oma täie väärikuse ja suuruse.

Eriti kustumatuks jäävad Teie teened Tartu ülikooli eesti ülikooliks rajamisel ja teadusmaailma poolt tunnustatavaks teadus- ja õppeasutuseks kujundamisel. Teie sellealalisi võimeid ja teeneid võis Eesti avalikkus hinnata eeskujulikult toimunud Tartu ülikooli 300. aasta juubeli pühitsemisel, millest tunnustavalt osa võtsid maailmakuulsaimate ülikoolide esindajad. Üldsusel on praegu raske hinnata Teie ja Teie lähemate kaastööliste õigetest ja ausatest veendumustest juhitud võitlust meie teaduse ja kõrgema hariduse otstarbelisema korralduse eest; veel enam aga ülikooli tervikluse ja tema autonoomia säilitamise eest. Ometigi nende teenete tõeline suurus kasvab ühes ajaga ning akadeemiline haritlaskond teab ja oskab seda juba praegu hinnata.

Ka kõige raskemail kutse- ja ametitööperioodidel ei ole Teie unustanud oma kohust eesti rahva ja teaduse vastu. Paljud teaduslikud ja kultuurlised seltsid ning ühingud, Teie isiku kaudu ülikooliga seostunult, on võinud täita mitmete väärtuslikkude ürituste kaudu teaduse levitaja ülesanne taotelles ühtlasi ka eesti teaduse arendamist, kuna Teie ise eestiainelise teaduse edendamisel väärtuslikku eeskuju olete pakkunud.

Akadeemilisele noorusele Teie sooja käepigistusega kaasaantud juhtsõnad suhtumiseks oma töösse, rahvasse ja kodusse jäävad meile ikka väärtuslikeks elutähisteks.

Täna Teie ametliku vabastamise puhul oma kõrgeist kohustusist peame kurvastusega mainima, et ilma sellise tõelise suure eeskujuisiku ja erapoolsete juhita ei kasva meil aatelist rahvuslikku akadeemilist haritlaskonda, kes võiks anda tõelisi ja kõrgeid juhte meie rahvale; — seepärast Teile kõik tehtu eest tõsist tänu avaldades palume ikka jääda Teid meie aatelise akadeemilise nooruse vaimsele isaks ja suureks eskujuks.

Austusega ja tänutundega

Eesti Üliõpilasseltside Liit."

Ka kolme äsjaasutatud üliõpilasühingu poolt saabusid rektor Joh. Kõpule, prorektor H. Kruusile ja prorektor H. Perlitzile telegrammid nende lahkumise puhul ülikooli juhtimiselt. Telegrammides tuletatakse meele nende suuri teeneid ülikooli juhtimisel ja Eesti akadeemilise haritlaskonna palge kujundamisl. Eriti tänu üteldakse aga prorektor H. Kruusile kaasabi eest uute üliõpilasühingute loomisel. Samade ühingute poolt läkitatud tervitustelegramm uuele rektorile prof. H. Kahe-

Õnnerikast uut aastat

soovib oma ostjaskonnale

moe- & pudukauplus „Elida"

S. Pärnu mnt. 76.

Paar tuhat inimest „Estonias"

Nii nagu ikka oli ka tänawu kõige rahwarikkam uue aasta wastuwõtt Estonia teatrimaja kõigis saalides. Sinna oli kogunenud ligemale paartuhat inimest. Inimestest olid tulwil kõik saalid ja isegi rõdud. Wastandina aga eelmistele aastatele oli meeleolu uue aasta saabumise silmapilgul nagu jõrdiini all. Meeleolu tõusis haripunktile alles hommikpoolsel ööl, kui ballisaalidesse saabus mõni pidulisi, kes teenistuskohuste täitmise tõttu olid sunnitud uue aasta esimestel tundidel eemal seisma lõbustuskohtadest.

Nõhästi kontsert- kui ka teatrisaalis opereti etenduse eel Estonia teatri nimel pidas kõne adw. J. Poska, märkides uue põhiseaduse kehtimahakkamist. Kõnet kuulati waikiwa tähelepanelikkusega, millele lõpuks järgnes riigihümn.

Uue aasta vastuvõtt Ohvitseride Keskkogu kasiinos

kujunes osawõtjailt wõrdlemisi perekaks, kuid tagasihoidlikuks. Mõni minut pärast kella 10 ilmus kasiinosse sõjaminister kindral P. **Lill**, kelle tulek märkis uueaasta-balli ametlikku algust.

Riigihoidja uueaasta-kõne edasiandmisel kogunesid suure saali waljuhääldaja ümber.

Umbes kl. ¼1 ilmus kasiinosse sõjawägede ülemjuhataja kindral J. **Laidoner**, keda lühikese kõnega tervitas keskkogu esimees kindral G. **Jonson**, paludes ühtlasi ohwitserkonna ja tema külaliste nimel anda edasi õnnitlusi ja parimaid soowe riigihoidjale.

Kindral J. **Laidoner** wastates tervitusele kriipsutas alla momendi tähtsust ja ohwitserkonna osa uue põhiseaduse kehtima halkamisel.

Pakuti traditsiooniline klaas wahweini, mille järele ball wõis jatkuda.

Ja klubi „Centumis"

Sinna oli kogunenud rohkesti klubi liikmeid ja nende külalisi. Diplomaatlik korpus oma wanemaga B. **Dailidega** eesotsas näis olewat kohal peagu terwes koosseisus. Pärast was awõttu Kadrioru lossis ilmus klubisse ka walitsuse ja end. Rahwuskogu juhatuse liikmeid.

Eksamimaks ülikoolis sisseseadmisel

MAKS TULEB 1—2 KROONI EKSAMILT

Teatavasti on 1. jaanuaril kehtimahakanud uus ülikooli seaduses ette nähtud üliõpilastele ka eksamimaks, mis seni puudus. Nagu kuuldu, on eksamimaksu suurus ja kord juba ülikooli majandusdirektori poolt välja töötatud ja arvatavasti juba eelseisval eksamiscsoonil seatakse eksamimaks sisse.

Eksamimaksu täpne suurus ei ole praegu veel teada, kuid see võivat kujuneda 1—2 krooni eksamilt. Eksamimaks läheb tasuks eksamineerivate õppejõule. Kui aga üliõpilane kord ühes aines läbi kukkunud ja samas aines teist korda eksamineerimisel ilmub, siis läheb selle eksami eest tasutav maksu juba ülikooli kassasse. Seda peetavat tarwilikuks seepärast, et ei võidaks õppejõule teha etteheiteid,

Rutake aianduse ja mesinduse kuukiriade tellimisega!

„Aed" ja „Mesinik"

teevad kõigile 1938. aastatellijaile väärtuslikke kingitusi, kelle tellimised saabuvad talitusse enne 15. jaanuari.

„Aed" jagab kingitusteks üle 1000 kr. väärtuses istutusmaterjali — mitusada noort viljapuud ja marjapõõsast, ilupuid ja ilupõõsaid, püsililletaimi ja lillesibulaid, taimekaitsevahendeid, aianduslikku kirjandust jne.

„Mesinik" annab kõigile tähtajast kinnipidanud tellijaile kingituseks väärtusliku vastilmunud mesinduse käsiraamatu: M Reinik: „Tegelik mesinik". 88 lhk., hulga piltide ja joonistega. müügihind 1 kr.

„AED" maksab 2 kr. aastas ja 1 kr. 20 s. poolaastas: „MESINIK" samuti 2 kr. aastas ja 1 kr. 20 s. poolaastas. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused. Lihtne on tellida ka isiklikult otse talitusest, või makstes raha E. Aianduse-Mesinduse Keskseltsi posti jooksvale arvele nr. 2195.

Asume nüüd uutes ruumides — Kullasepa 4—2, Tallinn,

TELEFON 467—30.

E. Aianduse-Mesinduse Keskselts, ajakirjad „AED" ja „MESINIK".

Wene aurik Tallinna madalal

Wana-aasta õhtul saabus Tallinna sadamasse Wene kaubaaurik „Tobol", mis paksus udus oli joosnud kinni Tallinna madalale. Laew oli aga siiski omal jõul saanud lahti ja et selgitada saadud wigastuse suurust, sõitis kapten Tallinna sadamasse.

Laew asus esialgselt Lääne munli ääre, kus selgitati, et madalikule jooksmisest olid purunenud laewa põhjas mõned needid. Need parandati ja täna hommikul jatkas aurik oma teekonda.

„Tobol" on juur 2000 tonni. Ta oli Kroonlinna sadamast metsamaterjaliga teel Lääne-Euroopasse.

Aurik „Jonita" läks ümber

Meeskond pääsis randa. Laeva saatuse kohta puuduvad teated

Kopenhaagen, 1. 1. (ETA) (Ritzau) Eesti aurik „Jonita" Haapsalust (kapten Kiewe) läks reede hommikul ümber. Onnetus juhtus 6—7 miili Bornholmist põhjapool. Laewa meeskond jõudis maale päästepaadis. Onnetuse põhjus ei ole teada. Aurik triiwib juhita. Laewa praegune positsioon ei ole teada.

Helsingi, 3. 1. (ETA) Auriku „Jonita" hukkumise kohta wana-aasta õhtul teatatakse täiendawalt, et laew oli wanaraualaadungiga teel Kopenhaagenist Gdyniasse. Kapten ja laewa 8-liikmeline meeskond pääsesid pärast 4-tunnilist jõudmist päästepaadis Bornholmi idarannikule. Nad ei jõudnud aga midagi kaasa wõtta. Ka laewapaberid on läinud kaduma. Laewa küljeswajumisel oli kaks meest kukkunud wette, kuid nad päästeti. Praegu ei ole weel teada, kas laew on wajunud põhja wõi on edasi triiwimas. Laewa suurus on 428 br.-reg.-tonni.

Kohalikke teateid

Ei ühtki joobnut!

Aastawahetus oli Tallinnas peale kõige muu erakordne seepärast, et politseiareštimajja ei toimetatud ühtki joobnut. Wana aasta wiimasel päeval kaks meest toimetati küll sinna, kuid needki lasti õhtul wabaks, mispärast nii aasta esimesel kui ka teise päeval areštimajas oli waikne.

Vanameistrite kunstinäitus

Eesti Akadeemilise Kunstnike Koondise poolt korraldatakse kunstihoones 5.—21. jaanuarini vanameistrite näitus. Näitusel väljapandavad tööd kuuluvad eranditult XIX sajandisse. Selle näituse ülesanne on peamiselt pedagoogiline: võimaldada laiemale hulgale näha originaalis meie vanameistreid: J. Kölerit, A. Adamsoni, A. Veizenbergi j. t. ja balti ning teisi välismaade kunstnikke nagu Aivazovskit, Rjepinit, Kuindžit, Kiprenskit, Levitani, Sišklini, Makovskit, Brüllovit, Serovi, Sevčenkot, Bergholtzi, Neffi, Moellerit, Kleveri, Klodti, Lagoriot, Benois'd j. t. Näituse hinnalisus ja erakordsus seisab selles, et ta ei kordu ja muuseumis neid töid, mida on tänuväärselt lubanud välja panna eraisikud, näha ei saa. Näituse pidulik avamine toimub 5. jaanuaril kell 13.00. Näituse avab haridusminister kolonel A. Jaakson.

„Tafuja" esimene reis Helsingi

Täna hommikul kell ½10 tegi oma esimese reisi Helsingi jääõhkuja „Tafuja", mis teatawasti anti weeteedewalitsuselt Sergo laewakontorile reudile ja talwekuudel peab Helsingiga ühendust „Aegna" asemel. Esimese reisiga oli „Tafujal" 36 üle lahe matkajat. Rohkesti oli ka uudishimulikke laewa saatmas.

Heasüdamlikkus

Sageli on juhtumeid, kus tuleb olla kaastundlik heategija, abistades kaaskodanikku, kes peab kiiresti sõitma trammiga koju, ajutuse wõi omaste juure, kuid just sõidu eel on selgunud, et puudub 5—10 senti wajalist summat — piinlik wõhivõõralt paluda, aga...

Heameel on igal, kui saab teist abistada 5—10 sendiga, sest wõib ju endalgi juhtuda nimetatud olukord. Annab 5—10 senti ja lähed edasi. Kuid pettumus ja pahameel on suur, kui natuke hiljem kohtad samas wõi teises kohas sama palujat sama palwega, kes wajab niiüd puuduwat 5—10 senti sõiduks hoopis teise kohta.

Mitte ainult petmine, waid ka samalaadiline kerjamine on sagedaseks nähtuseks ja tülinaks kodanikele, kus paluja põhjendab raha puudumist wangist wabanemisel wõi näljaga.

Eks heategijaid leidu ning nii on teenistus hea.

Trükitöölised aasta-vahetusel

Trükitöölised olid traditsioonilisele uue-aasta-wastuwõtule kogunenud ühingu ruumesse, kuhu aga waewaga suudeti mahutada osawõtta-soowijaid. Uue aasta saabumise eel esines lühikese ülewaatega uue põhiseaduse üle W. Kruustee, mille lõppedes lauldi hümni. Uueaasta terwiitusi tõi liitmeskonnale ühingu esimees Aug. Rebane, kelle kõne järele asuti ühislauda.

Tujurikas kooswiibimine, mis wahelduS sega-eeskawa ja uue-aasta saabumisega ühenduses olevate kommete täitmisega kestis uue-aasta hommikutundideni.

Eesti gaidide malewa 3. üleriiklik gaidjuhtide kool

peetakse 2.—5. jaan. Tallinnas. Osawõtjaid on seni registreeritud juba üle 200 juhi ja wanema, kes saabuwad kõigist Eesti gaidide malewas registreeritud üksustest.

Kawas on ettekanne noortenõunikult hr. J. Maismalt teemal „Noorte kaswatuse ülesanded noorsooorganisatsioonides wäljaspool kooli", „Juhi ülesandeid gaidlikus kaswatustöös", 3. ja 4. järk, näitlikke koondisi ja nõupidamisi hellakeste, gaidide, wanemgaidide ja merigaidide juhtidele ning rühmawanemaile. Juhtidele põnewaimaks punktiks kujuneb gaidliikude teadmiste kontroll-test kõikide järkude piirides, mille korraldab gaidide üldjuht gdr. L. Tari.

Käesolewa juhtidekooli kandwaimaks ojaks on wanemgaidluse ala rakendamine suuremaulatuslikumalt. Selleks saabub instruktorina üks Rootsi selle ala parimaid juhte prl. Jenny Rieck-Müller. kes peab pikema referaadi wanemgaidlusest üldse ja korraldab näitliku koondise. Pühapäewa õhtul on omawaheline õprus-lõkkeõhtu ning esmaspäeval ühine „Estonia" teatrietenduse külastus.

Apteekide öövalve

Tallinnas

ESMASPÄEVAL VASTU TEISIPÄEVA:

G. Gnadebergi ja Leydeni apteek, S. Karja t. 4. Tel. 445-88. H. Mikheina apteek, S. Tartu mnt. nr. 45. Tel. 308-42. A. Puksovi apteek, Koidu tän. nr. 43. Tel. 454-97. E. Thubergi apteek, Pärnu mnt. nr. 31. Tel. 459-54. R. Vallneri apteek, Narva mnt. nr. 24. Tel. 304-27. J. Pilli apteek, Vana-Kalamaja t. nr. 7-a. Tel. 440-74.

Nõmmel

Trossini apteek, Apteegi tän. 4.

Wargusi pealinnas ja Nõmmel

S. Pääsukese tän. nr. 3—3 elutseva Roosa Joffeli ja Saara Selevitši korterist varastati ukse luku purustamise teel 138 kr. väärtuses riidekraami.

„Helsingi" võõrastemajas Kesk-Kalamaja nr. 6 varastati Marie Hinti rahakott rahaga 42 kr. väärtuses.

Tallinna turul varastati Olga Vilbergi käekott rahaga 33 kr. väärtuses.

Restoran „Pariisis" varastati avalike naiste poolt rahakott 350 kr. rahaga.

Turba tän. nr. 9 asetseva maja õuelt varastati Aleksander Baumanni raadioaparaat 280 kr. väärtuses.

Raua tän. nr. 33 asetsevast kuurist varastati 1029 kr. väärtuses mitmesuguseid jalgratta osi. Kahjusaajaks on Arnold Ungerson.

Nõmmel varastati Trei keldrikuurist Kõrge tän. nr. 4 26 kr. väärtuses tööriistu ja Valdeki tän. nr. 12—2 elutseva Paul Siimanni korterist hall ülikond 60 kr. väärtuses.

Sünnipäewalapsi

Viru maleva pealik 50-aastane

Teisipäeval, 4. jaanuaril, s. a. saab Viru maleva pealik kol.-ltn. Georg Vaher 50-aastaseks. Juubilar määrati praegusele teenistuskohale 5. pataljoni majandusülema kohalt 11. märtsil 1925. a. ning 12-a. tegevuse vältel on suutnud V. maleva organisatsioonilist taset tunduvalt tõsta.

G. Vaher sündis Tartumaal Laeva vallas Ristsaare metsavahi pojana ning õppis Kaarepere ministeeriumikoolis ja Tartu seminaris, mille lõpetamise järele asus 1911. a. Läänemaale Vigalasse kooliõpetajaks. Mobiliseeriti maailmasõtta 1914. a. Sõja kestel lõpetas ta lipnikuna Vladimiri sõjakooli ja tuli 1917. a. üle eesti 3. polku alamleitnandina tõustes sõja lõpuks kapteniks.

Isikliku vahvuse ja teenete eest on kol.-ltn. Vaherile annetatud järgmisi aumärke: maailmasõja ajal Püha Stanislause 3. järgu aumärk mõõkade ja lindiga; Vabadussõjas II liigi 3. järgu Vabadus Rist ühes normaaltaluga; kaitseliidu teenete eest 3. ja 5. liigi kotkaristid ja 3. kl. valgerist; välismaistest aumärkidest omab kol.-ltn. Vaher Soome Ansioristi ja Läti kaitseliidu-risti.

Kaitseliidu juhtimise kõrval võtab juubilar elavalt osa Rakvere seltskondlikust tegevusest.

Karl Ipsberg, inšener, sündinud 3. jaan. 1870. a. Suure-Kambja w. Tartumaal.

Heinrich Laretei, diplomaat, sündinud 4. jaan. 1892. a. Kaarli w. Wiljandimaal. Saadik Stokholmis.

Heinrich Narusk, õpetaja, sündinud 4. jaan. 1897. a. Räpina w. Wõrumaal.

Arnold Susi, advokaat, sündinud 4. jaan. 1896. a. Põhja-Kaukasuses.

Tuudur Wettik, helikunstnik, sündinud 4. jaan. 1898. a. Wao w. Wirumaal.

Lugupeetud ostjaskonnale soowib

õnnerikast uut aastat

Pesuär: Maria Koppermann

V. Karja 2 (kellasepa kõrval

Kerese jälgedes

Rakvere ühisgümnaasiumis andis rakverlane Endel Rool 19 vastasele malesimultaani. 3,5-tunnilise mängu järele lõppes simultaan hea tagajärjega: 15 võitu, 1 viik ja 3 kaotust.

Narva kuivab kokku

MÖÖDUNUD AASTAL VÄHENES SUREVUS

Narva linna statistikabüroos on koostamisel praegu sünni ja surevuse ning rahvaliikumise kohta andmed möödunud aastal. Sellest nähtub, et surevus on eelmise aastaga võrreldes tublisti vähenenud, kuna sündivus näitab suurenemist. Sellele positiivsele nähtusele vaatamata on surevus Narvas sünnist tublisti suurem. Nii on olnud sünde möödunud aastas 300 eelmise aasta 289 vastu, kuna surmajuhtumeid on olnud 442 eelmise aasta 501 vastu. Abiellumine aga näitab tagasiminekut, vähenedes möödunud aastal 228 eelmise aasta 295 vastu. Abiellumises on venelased aktiivsemad eestlastest, samuti on sündivus venelaste juures suurem, kuigi ka see ei ületa surevust.

Elanike arvus on märgata jällegi tagasiminekut. Nii on momendil Narvas 24.220 elanikku, nendest mehi 10.345 ja naisi 13.875. Eelmisel aastal samal ajal oli Narvas (juure on arvatud ka Narva-Jõesuu elanikud) 24.443 elanikku. Narva tühjenemise üheks tähtjaimaks põhjuseks on asjaolu, et Narvast lahkuvad töölised, kellel pole koha peal teenistust, ja lähevad Viru põlevkivitööstustesse. Algaval aastal on ette näha, et Narvast lahkub veelgi inimesi ja linn jääb veelgi tühjemaks. Nimelt on ette näha põlevkivitööstuse laiendamist, kuhu on seni läinud ja läheb ka tulevikus Narva töölisi.

Raadio

Esmaspäew, 3. jaanuar.

16.55 reklaam. 17.05 inglise keel algajatele — mag. J. Silwet. (Tartust.) 17.35 jääteade wõi heliplaate. 17.50 perenaistele. Kodumajanduse-nõuandja Klara Wilms: Mispärast ja kuidas teen endale otstarbekohase tööriietuse. (Tartust.) 18.10 Paul Indra mängib elektrioreli. 18.40 päewaudiseid. 19.00 õige aeg. Ilmateade. Hinnamõteeringud. Homne saatekawa. 19.05 mandoliinimuusika. Mängib Kirillowi kwintett. 19.40 dr. Oskar Looritš: Eesti rahwalaulude laadist. (Eesti Rahwa Muuseumi koeng, Tartust.) 20.00 soololaule. Alice Talpsepp-Luts (sopran.) 20.20 RR direktori inj. F. Olbrei raadiowestlus. 20.40 „Sewille habemeajaja", G. Rossini koomiline ooper. (Heliplaadid.) Wahepeal umbes kell 22.10 õige aeg ja päewaudiseid.

Teisipäew, 4. jaanuar.

7.00 ärataismäng. Wõimlemine. 7.20 hommikkontsert heliplaatidelt. 7.35 päewaudiseid (kontserdi wahele). 8.15 hommikpalwus Jaani kirikust — õp. J. Juhkental. 8.35 jääteade wõi heliplaate. 9.00 perenaistele. Turuteade.

16.55 reklaam. 17.05 lastetund. Juhan Jaigi „Suuskadele" ja muid talwejutte. 17.35 jääteade wõi heliplaate. 17.50 dr. med. Nikolai Kill: Sarlakid. (Eesti Terwishoiu Muuseumi koeng, Tartust.) 18.10 kohwikummusika „Kultaseit". 18.40 päewaudiseid. 19.00 õige aeg. Ilmateade. Homne saatekawa. 19.05. A. Lemba klawerihelindeid. Hilja Saarne. 19.30 eesti keel — R. Kreps. 19.55 RR orkestri kontsert. Juh. prof. R. Kull. 20.50 aktuaalne fümmeminutit. 21.00 Tšaikowski: Siit nr. 3. RR orkester. Juh. prof. R. Kull. 21.45 kirjanduslikke uudiseid. (Tartust.) 22.00 õige aeg. Päewaudiseid. 22.10—23.00 muusikaline matk Euroopas. (Popurriisid heliplaatidelt.)

Esperantokeelseid programme

Esmaspäeval kl. 23.00 Rooma I: Tähtsamaid ündmusi Itaalias ja muus Euroopas. 24.45 Pariis P.T.T.: Pierre Mortier' komöödia „Pöördõõna — armastama".

Teisipäeval kl. 19.00 Mor. Ostrowa: Dr. A. Schimeki kõne: Hollandi ülidõpilased meiit ja meie nendeit. 22.20 Kaunas, Klaipeda: Kroonika.

Neljapäeval kl. 24.20 Brno, Praha I: Kuuldemäng „Silvio Pellico, Schpilberk'i wang". 24.45 Rooma I: (nagu esmaspäeval).

Laupäeval kl. 20.10. Rooma II. Turismikroonikat Itaaliast.

Teater • Muusika

„Mees trumpidega" E. Draamateatris

1. 1. 38.

Kaks ja pool kuud pärast „Estoniat" andis „Trumpidega mehe" Tallinna esietenduse ka E. Draamateater. Kindlasti oli suur osa uueaasta-õhtul Saksa teatri saalis istujaid Raudsepa uusimat komöödiat vahepeal juba „Estonias" vaatamas käinud ja oma naerud seal ära naernud, sest millega muidu seletada seda, et Draamateatri esietenduspublik reageeris märksa vähem kui „Estonia" oma, kes juba esimese vaatuse ajal naeris ja aplodeeris väga palju?

*

Eduard Türk on vana vilunud ja leidlik Raudsepa-lavastaja. Kui ma ei eksi, siis ei ole üksi teine näitejuht lavastanud nii palju Raudsepa näidendeid. Ja mida nõudlikum on olnud näidend, seda õnnestunumalt on Türk seda harilikult lavastanud. Nii seisab näit. „Sinimandria" veel praegu väga paljude hästileitud üksikasjadega vaimusilma ees.

Ka „Trumpidega mehe" lavastuses võisime märgata Türgi leidlikkust. Nii oli hästi tehtud see, et Kati kolmandas vaatuses vaidlusaluse kirja tõmbab Lehmuse nägemata selle taskust. Et Lehmus nii tähtsat kirja kannab kuue välistaskus, kust iga teadja seda võib kätte saada, on igatahes usutavam kui see, et ta ise annab kirja Katile ja siis selle andmise nii-öelda kaks korda unustab. Kena oli ka see, kuidas Sinisalu kolmandas vaatuses suudles oma naise kätt, kuni suudeldava koha läheduses olev randmekell talle uuesti meenutas seda, kui vähe veel on aega rongi minekuni, mis „täispuhutud põle" peaks viima Tallinna. Iseenesest kenasti oli mõeldud ka Ellen Sinisalu „deliilatsemine" Lehmuse ees samas vaatuses oma „mõstiliste" valgustuse muudatuste ning võluvate poosidega jne — ainult kahju, et see oli viimases, lõpu poole ruttavas vaatuses. Viimane vaatus langes ära seetõttu, et näitejuht sääraste iseenesest kenade vahemängudega ja oma liig suure aupakkumusega autori teksti suhtes pidurdas vaatuse tempot. Kõige enam kannatas selle all näidendi pärislõpp, kus Sinisalu vahepeal oli sunnitud unustama, et tal on suur rutt, nii et Sinisalu asemel hakkasid närvitsema asjasse süvenenud vaatajad. „Estonias" oli siin tempo märksa parem — peaasjalikult just väga otstarbekohaselt tehtud kärbete tõttu. Kärpeid oli üldse Draamateatri lavastuses palju vähem kui „Estonia" omas.

*

Mis puutub tegelastesse, siis Sinisalu oli niihästi Draamateatris kui ka Estonias „täispuhutud põis", vahe aga seisis umbes selles, et A. Suuroru Sinisalu oli peaasjalikult ennast täis, kuna Vaino omas oli pealeselle veel märgata üsna tublit protsenti ürgset vitaalsust. Vaino oli märksa ärritavam, esmajoones muidugi Lehmuse suhtes Ühe sõnaga kontrast Sinisalu ja Lehmuse vahel oli Estonias teravam, ja seetõttu pääsis näit. Lehmuse vihapurse esimeses vaatuses enam mõjule Tõnopa käsituses. Seetõttu andis Sunne samas osas õnnestunumalt „endist armastajat".

Li Lasner sooritas Elleni tähtsa, aga ometi mitte tänuliku osa sellega, millele talle nähtavasti on kõige „kasulikum" läheneda — tehnilise artistlikkusega, mida tal on palju.

Salme Reek maailma- ja meesteparandaja Katina oli just see tragi nähvats, kes ta peab olema, hea ka oma tumm-mängus.

Olli Naano oli andeka Olli Ungvere käes, kes oli sunnitud seda osa mängima puhtakujulise naiivitarina. Seda aga see „abielus lesestunud" mehe eest hoolitseja noor daam muidugi ei ole.

V. Alev Okuna andis kahes esimeses vaatuses hästi tabatud noore molkuse, kuna viimase vaatuse auruall-olek oli liig tehtud ja liig pealetükkiv.

Rahvast oli hästi, ettekande vastuvõtt alguses tuim, siis pidevalt soojenev. **V. Mettus**

„Estonia" teater

„Esmasp., 3. jaan., alandatud hindadega W. Shakespeare'i komöödia **„Suveöö unenägu"**.

Teisip., 4. jaanuaril, Ants Eskola 10-aastase lavategevuse tähistamiseks ja tuluõhtuks Kalmani operett **„Sügismanööver"**.

Aleksander Uninski kontsert

Homme, teisipäeval, 4. jaanuaril, esineb Estonia kontsertsaalis kuulsaim Vene pianist Aleksander Uninski. Kontserdi algus kell 8 õhtul.

Eesti Draamateater

Neljap., 6. jaan., kell ½8 õhtul **„Suvi"** 41. korda.

Laup., 8. jaan., kell ½8 õhtul 26. korda **„Mees trumpidega"**. Noorsooteater: Piihap., 9. jaanuaril, kell ½3 p. l. viimast korda **„Aladini imelamp"** ja õhtul kell ½8 36. korda **„Must suvi"**.

Kassa avatud kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul.

Töölisteater

Nädala mängukava

Esmaspäeval **„Tõtarlaps tänaval"** üldhindadega.
Teisipäeval **„Tootsi pulm"** 6. korda.
Kolmapäeval **„Mehe küljelnu"** 28. korda.
Neljapäeva päeval **„Tootsi** pulm" 7. korda.
Neljapäeva õhtul **„Inimesed ajujääl"** 13. korda.
Reedel **„Tagahoovis"** üldhindadega.
Laupäeval **„Tootsi pulm"** 8. korda.
Pühapäeva päeval **„Metsalise rada"** üldhindadega.
Pühapäeva õhtul **„Kolmekrossi ooper"** 17. korda.

Ants Eskola juubeli-tuluõhtu

Eeloleval teisipäeval, s. o. homme, on Estonia teatris sõnalavastuse ja operetinäitleja Ants Eskola 10-aastase lavategevuse juubeli tähistamine, mispuhul etendatakse operett „Sügismanööver" Eskola tuluõhtuna. See operetietendus on ühtlasi ka viimane, milles näeme A. Vainot „kurja" ratsavõe kindrali osas, kuna kohe selle järele Vaino sõidab pikemaks ajaks välismaareisile tutvuma sealsete teatrioludega.

Ants Eskola on seni esinenud Estonia teatris 1200—1300 korda umbes 100 osas, kusjuures eriti viimastel aastatel üheks meie lemmiknäitlejaks. Ta on peagu võrdse eduga esinenud niihästi sõnalavastustes kui ka operettides, teenides enesele kiitust nii arvustuselt kui ka publikult. Ta on loonud rea häid lavakujusid, nagu seda nägime viimasel ajal Pagnioli menukas näidendis „Tseesaris" ja Kalmani operetis „Sügismanööver". Viimases Eskola mängib noort ja tragi ohvitseri-südametevallutajat.

Eskola on esinenud nii mitmeski osades, kuid tema tugevamaks küljeks on koomilised karakterosad. Ühevõrra hästi oskab ta esineda nii frakis kui ka kraadepoisi riietuses. Kõigile sellele lisandub veel Eskola vaba lavaline esinemine ja hea välimus.

Ants Eskola 10-a. lavategevuse tähistamiseks 4. I. 38.

Kas Ants Eskola ilmus teatrilavale „Estonias" just 10 aasta eest või veidi varemgi, see ei tarvitse ta homse auõhtu puhul olla eriti tähtis. Küll aga on teatril kui ka publikul tähtis tol õhtul tasuda noorele lavakangelasele tagasi kas või osakegi sellest rõõmust, mida ta oma kunstiga on kõigile nii ohtralt pakkunud.

Ants Eskola kuulub nende näitlejate hulka, keda „juubeldada" on eriti mõnus ja endastmõistetav. Siin võib öelda: tulgem ja vaadakem jälle kord, kuidas see kunstnik annab lavakujudele elu, sarmi, mahlakust, soojust — kõike, mis on parimat inimlikkuses. Seda ta ei tee mitte mingite pingutatud vahendite või võtete kaudu, vaid loomulikult, lihtsalt, säärase sundimatusega, mida peab nimetama peeneks.

Kuid see oma noorus
ei ole saavutanud oma
„mängides". Jumalale tä
sellel nii kindel! On tul
väliselt vähetähtsaid d
1926. a., Eskola võis duk
osas K. Goetzi „Surnud
arvustuseltki, siis läbimur
1930. a. paigu. Noore a
cleveri näidendis „Abie
meeldinud Eskolale ene
arvustuse tähelepanu. Su
alal järgnes kergemeelne
talusulasest tudengi ja n
meestes" a. 1933 — ja s
jne., jne. Eskola annet o
kalikult jatkunud kõige
kujutamiseks ühesuguse d
dutundega, milline tasaka
rus. „Püve talus" ta on
„Elavas kapitalis" vaimu
„Haljal oksal" inglistunu
õnnistuses" kooliõpilane,
gelane tema kõikumises
ja nooruse südamlikkuse
„Neljas kuningas" annu
Hindrey „Raidaru kirikun
tiliselt koguni Kristuse t
„Ka opereti alal
lalti" hooajast 1930.-31
ta ande kandvate — pe
retiosade jaoks „Viktoor
pikk rida tujukiillaseid,
osadetäitmisi. Neist peab
rolli „Mootorpruudis". E
Eskola saavutused ka
„Daamis vikerkaarega" ja
melises operetis.
Kadett Marosi os
milles Ants Eskola õiet
tähtpäeval, on juubilarile
maldab tal näidata oma
publik on jälginud sooj

Jüri Jaakso
Eesti Panga

Riigihoidja otsu
1937. a. pikendati
Jüri Jaaksoni
kirjas ettenähtud jä
Esimest korda nime
Panga presidendiks
tollekordse J. Tee
Nüüdse nimetamise
Eesti Panga preside
tiaeg.
J. Jaakson o
1870. a. Viljandima
Lõpetanud Tartu
konna.
Võtnud edukalt
kust tegevusest ja
Jaakson oli 1917—18
selle juhatuse abies
ter Eesti Ajutises
vembri lõpust alate
Kui pärast ena
1. dets. 1924. a. tarv
koalitsioonile tugev
Jaaksoni tasakaaluk
liitilistest kirgedest
ande jaoks kõige ko
mis 1924. a. detsem
1925. a. detsembrini
tõepoolest kõik Ees
nani".
Eesti Panga pres
samuti tuntud kaine
omab täieliku usaldu
vaid ka välismaa r
dades.

Hokkei
kohale jõ
GEOR

„Jüri Vilms"
Eile õhtul kella 5 pa
„Jüri Wilms". Teel pea
saarel. Muhnus anti ma
halastajaõde, et talwel
eest.

Vasknarvas läks
laps „kurameer
Vasknarva külas jäi
elanikku. Kolm päeva
dust 18-a. Vassili Petuk
sama küla tiitarlaps A
seni koju tagasi tulnud.
olevat „kurameerinud" j
arvamine, et noormees
juure, kuid siis selgus,
on juba hirmul oma
mõlemad kadusid, see o
On mitmesuguseid oletu
kuid milline neist peab
mata. Vanemad alusta
mist.

Sport

E. Siitan wõitis Nõmmel 18 km-i

Teiseks jäi J. Tartu, kolmandaks E. Särak. Nõmme ümbruskond kihas suusatajatest

Esimesed suusatamisvõistlused tänavusel hooajal Tallinna ümbruskonnas korraldas pühapäeval Nõmmel kaitseliidu Harju malev, kusjuures mitmes klassis kokku oli võistlejate arv üle poolesaja. Ilusa ilmastiku tõttu Nõmme ümbruskond eile otse kihises suusahuvilistest, kellest paljud jälgisid kaitseliidu suusavõistlusi rohke huviga. Võistlejate klassis tuli tosinal osavõtjail katta kaunis raske rada, mis sedapuhku oli valitud tavalistest radadest palju raskem — kolm korda tuli 18-km distantsil ületada Mustamägi jne.

Poole distantsi järele vedas juba suure vahemaaga Edgar Siitan, kelle aeg 12 km järele oli 44.48 min. Jakob Tartu oli temast seitsme minuti ümber, Särak kaheksa minuti ümber, järel. Lõpupoole suutis Tartu kuidagi vahemaad veidi vähendada, kuid Särak jäi veidi rohkem maha. 18 km. suusatamise võitis Edgar Siitan ajaga 1 tund 10 min. 57 sek. Teiseks jäi Jakob Tartu ajaga 1.16.55, kolmandaks Evald Särak ajaga 1.19.05. Eriti tüsedat vormisolekut ilmutas Edgar Siitan.

Algajatele oli võistluste kavas 12 km suusatamine, mille tegi kaasa 34 noort suusameest. Võitjaks tuli noor paljutõotav suusataja ja J. Tartu õpilane Kõnnust — V. Uhkai ligi paariminutilise edumaaga järgmise ees. Tema aeg oli 52.20. Teiseks jäi A. Põldroos maleva staabikom., ajaga 54.04 min. ja kolmandaks Peiner (Kurnalt) ajaga 55.52 min. Vanade klassis saavutas A. Emar aja 1.07.24.

Kuuekilomeetrilisel distantsil võistles 5 naiskodukaitsjat. Võitjaks tuli ajaga 37.46 min. Karin Mullas, Kalevi üksiku jalaväepataljoni ülema kol. Mullase tütar. Teiseks jäi ajaga 37.50 min. Ilse Annus (Sauelt) ja kolmandaks ajaga 38.01 min. Linda Umberg (Sauelt).

6-km. distantsil võistles veel 21 noorkotkast. Võitjaks tuli H. Pikpõld Vasalemmast ajaga 27.06 min., teiseks jäi H. Kobrusepp Keilast ajaga 26.34 min. ja kolmandaks R. Loosaar Jõelehtmest ajaga 29.24 min.

Noorematele noorkotkastele oli kavas 3-km. suusatamine, mille võitis A. Vaikmaa Hagudist ajaga 19.25 min. Teiseks jäi H. Orusaar (Keila) ajaga 19.31 min., kolmandaks L. Mirring (Keila) ajaga 19.35 min.

Võistlused olid ühtlasi eelvõistlusteks kaitseliidu üleriiklike võistluste vastu.

Viljandilane J. Vaht 10 km ajaga 33.29 min.

Viljandis korraldas Viljandi Sakala pühapäeval omavahelised suusatamisvõistlused, millega seoses toimusid ka suusamärgikatsed. 10-km distantsil saavutati silmapaistvalt häid aegu mitme noore suusataja poolt. Kui varem samal rajal pole saavutatud aegu alla 40 minuti, siis sedapuhku võitja, 18-a. Johannes Vaht kattis distantsi ajaga 33.29 min! Teise ja kolmanda koha jagasid J. Heinmäe ja A. Heli ajaga 35.15 min.

Suusamärgivõistlustel 5-km distantsil osutus parimaks N. Vill ajaga 18.03 min., kellele järgnesid A. Mihkelson ajaga 18.22 min. ja J. Johanson ajaga 18.34 min. Suusamärginormi täitsid 33 suusatajat.

Pransa suurvõit Narvas

Kreenholmi kaitseliidu kompanii korraldas 10-km suusatamisvõistluse katsevõistlusena Tallinn—Valkla teatesuusatamise vastu. Vello Kaaristo kaasa ei võistelnud. Esikohale tuli Elmar Pransa ajaga 41.07 min., teiseks tuli A. Grusnov, kolmandaks F. Krassikov.

Esimesed slalomvõistlused

korraldab ÜENÜTO suusaklubi Nõmmel Mustamäel kolmekuningapäeval, 6. jaanuaril, algusega kell 12.00. Ülesandmisi võetakse vastu ÜENÜTO-s Lembitu tän. 20 iga päev kella 9—3 (tel. 429-77).

Jaapanlasi suusa-maailmaesivõistlustele

Jaapani suusatamisliit on teatanud Lahti maailma suusatamisesivõistlusi korraldavale toimkonnale, et Jaapan saadab neile võistlustele kaks esindajat, kes saabuvad Soome juba jaanuarikuu algul.

Kalev-Sport 1:0

HOOAJA ESIMESEL JÄÄHOKIMATSCHIL

Tänavuse talihooaja esmakordne jäähokivõistlus Tallinnas toimus pühapäeval Kalevi jääväljal kahe vana rivaali — V. S. Spordi ja Tallinna Kalevi vahel. Võistlusele kogunes pealtvaatajaid ootamatult rohkesti — 500 ümber. Üldiselt vägagi tasavägise matschi võitis Tallinna Kalev tulemusega 1:0 (1:0, 0:0, 0:0), kusjuures võiduvärava tegijaks oli vä. Möllerson.

Meie jäähokimehed sellel matschil ilmutasid, et nad on kaunis vähe harjutanud. Lisaks sellele polnud osa mängijaid kohale ilmunud, mille tõttu vahetamisvõimalused olid kaunis väikesed ning osa mängijaid pidi vahetpidamatult mängima algusest lõpuni. Endastmõistetavalt tuli siis vastupidavusest puudu, kuna peale harjutamisvähesuse andis end tunda ka pühademeeleolu. Matsch kujunes lõpupoole seetõttu vägagi tempovaeseks. Käigult oli matsch kaunis tasavägine.

Kalevi võiduvärava tegi esimesel kolmandikajal vä. Möllerson, kes oli ühtlasi ka parimaks meheks väljal. Kalevi noorte edurivi koosseisus Kree-Paulson-Möllerson mängis kaunis kokkukasvanult. V. S. Spordi parimaks meheks oli K. Sillak edurivist. Viimasel kolmandikajal saavutas Kalev veel teise värava Paulsoni läbi, kuid of-saidist.

Talispordiliit peaks astuma tõsisemaid samme jäähokimeeste treeningu arendamiseks, kuna juba käesoleva kuu lõpul tuleb Tallinnas pidamisele teiskordne Eesti-Soome maavõistlus. Selle vastu tuleks hokimeestel pidevalt ja tõsiselt harjutada. Samuti oleks juba aeg mõtlema hakata meeskonna kindlaksmääramisele ja ühisharjutustele kindlate edurivi-koosseisudega. Millal mängivad Tartu jäähokimehed Tallinnas?

Mälestusesemeid jalgpallimeestele

Vana-aasta õhtul sai rida jalgpalliinternatsionaale jalgpalliliidult mälestusesemeid, mida sportbüroos üle andis liidu abiesimees E. Reisberg. Kulduuri sai 50-kordse rahvusmeeskonnas esinemise eest K. R. Sillak. Hõbebloki 25-kordse ja kristallkarahvini ühes klaasidega 30-kordse rahvusmeeskonnas esinemise eest said R. Kuremaa ja J. Siimenson. Kristallkarahvini said veel H. Ukivi ja L. Kass, hõbebloki V. Peterson ja V. Neeris, kusjuures viimane sai ka portsigari.

Eesti-Poola poksis

Tallinnas 22. märtsil

Poola poksiliit on teinud Eesti raskejõustikuliidule kirjaliku ettepaneku pidada Tallinnas 22. märtsil esmakordne Eesti—Poola poksimaavõistlus. Poolakad võistlesid Tallinnas tagasisõidul Helsingist, kus Soome—Poola poksimaavõistlus toimub 20. märtsil. Arvata on, et raskejõustikuliit võtab Poola ettepaneku muidugi vastu ja poksihooaeg seega rikastub huvitava suurvõistlusega.

Eesti-Soome maadluses 15.—16. märtsil

Teatavasti tänavune Eesti-Soome kahekordne maadlusmaavõistlus tuleb pidamisele Helsingi Soome maadlusliidu juhatus oma viimasel koosolekul on otsustanud määrata maavõistluse tähtpäevadeks 15.—16. märtsi, mis arvatavasti osutuvad vastuvõetavateks ka meie raskejõustikuliidule. Helsingis võistleksid nii A kui B meeskonnad. Teatavasti esmakordne kahekordne maavõistlus Soomega toimus l. a. Tallinnas, kusjuures A maavõistluse võitis Eesti 5:2 ja B maavõistluse 4:3. Maavõistlus Soomega on meie maadlejatele viimseks suuremaks tuleprooviks enne aprilli lõppu Tallinnas toimuvaid Euroopa esivõistlusi.

Koolinoorte käsipalli-tõlalised Tartust

Koolide käsipallimeeskondadel on juba ammust ajast komme käia wastastiku külas sõprusvõistlusi pidamas. Nii wõistlewad täna ja homme Tallinnas Treffneri gümnaasiumi wõrk- ja korwpallimeeskonnad. Tartlased tulewad pealinnlastega jõudu katsuma Weštholmi gümnaasiumi kutsel.

Täna, esmaspäeval, on külaliste wastasteks wõrkpallis Weštholmi gümn. ja korwpallis poegl. 2. gümn. (end. Reaalkool). Teisipäeva õhtul wõistlewad tartlased wõrkpallis Gustaf-Adolfi gümnaasiumiga ja korwpallis oma külalisperemehe Weštholmi gümnaasiumiga. Peale nende mängude on kawas rida põnewaid sõprusvõistlusi pealinna koolide wahel. Wõistlused toimuwad mõlemal päeval kaitseliidu wõimlas algusega kell 18.00.

Tallinna garnison ja Harju malev

peavad oma traditsioonilise maadlusvõistluse eelseisval nädalavahetusel, laupäeval ja pühapäeval Sõdurite Kodu ruumes. Mängus on a.-s. Kreenbalti karikas, mida Harju malev on võitnud seni 4 ja garnison 2 korda.

Politseipeegel

Warastati woolik ja moosi. Roopa tän. nr. 20—5 elutsew Aleksander Hendriku p. Prints awaldas politseile, et tema lukustamata puukuurist on warastatud tänawakaštmije woolik ja 2 purki moosi, kokku 30 kr. 75 sendi wäärtuses.

Sai pusfitada. Eile ilmus Greiffenhageni haiglasse lõikehaawaga peas ja seljas Kiriku põiktän. nr. 1—1 elutsew Franz Krojs. Uleknutamisel seletas mees, et Falkpargi tänawal olewat ta saanud pusfitada kelleltki tundmata meesijikult. Arstlikut ülewaatusel tunnistati haawad kergete liiki kuuluwaks.

Kukkuja murdis õlawarrelun. Raua tän. nr. 51 ajutisewa maja juures kukkus libeda kõnnitee tõttu ja murdis oma õlawarrelun Raua tän. nr. 3—4 elutsew Feliks Wunder.

Lärmitseja. Hollandi tän. nr. 6—15 elutsew Aleksander Rannamets wõetakse wastutusele mürgeldamise pärast oma elukorteris ja maja ühiskoridoris. Hiljem tundis Rannamets kallale samas majas elutsewale Aleksander Kippelile, lüües sellele fuksjaega käewarde.

Tulekahju kingsepatöökojas

Uue-aasta esimesel päewal kella 1 paigu tekkis tulekahju Niine tän. nr. 11 ajutisewa maja keldrikorral olewas Linda Erijoo kingsepatöökojas. Põlema jüttis puutünn nahatükkidega ja saepuru prahiga, kusjuures tuli lewis ka toa seinale ja laele.

Tööstuse omanikule tuli mingijugust kahju ei tekitanud. Kui juur on majaomaniku Sakkeuse kahju, pole ejalgselt selgunud.

ASK revanš Russiga

Tartus võistleb tuleval pühapäeval Russ Eesti tänavuse korvpallimeistri Tartu ASK vastu. Tartlased said teatavasti esivõistlustel oma ainsa kaotuse Russilt ja taotlevad nüüd revanši.

Üliõpilasmängud Helsingis 1939. a.

Helsingi linnavalitsus on asunud pooldavale seisukohale Soome üliõpilasliidu palve asjus rahalise ja muu toetuse saamiseks ülemaailmlise üliõpilasolümpiaadi korraldamiseks Soomes 1939. a. Linnavalitsus on kuuldavasti nõus linna volikogult nõudma 100.000 marka selleks otstarbeks.

Vastutav toimetaja J. TAKLAJA
Väljaandja Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Tööpakkumised

Kutsetunnistusega **juuksurit,** kes ka naistetööd tunneb vaja kohe ärasõiduks. Kindel koht, kindel palk. Läbirääkim. tulla Keemia tän. 3, ärisse.

Uksiteenijad, passijad, keetjad, lastehoidjad, ettekandjad ja igasugu muud teenijad saavad kiiresti häid teenistuskohti J. Kühle kohakuul. kontori kaudu, Vanaturg 6.

Allkoolialisele poisslapsele tarvis **hoidjat,** kes ka majapidamist peab. Kirj. slt. „25/4425".

Wajatakse kohe iseseiswat **perenaist -karjaravitsejat** linna lähedale tallu. Kirjad Malmere, Tallinna tän. 14.

Wajatakse korralikku **majateenijat** Liiwa 16—1, Nahumäe.

Vaja tublit **hoovimeest** puuhoovi Kopli 5.

Karsket osavat **hobusemeest** tarvis Kopli 5, puuhoovis.

Vajatakse lastearmastajat **teenijat.** Vana Kalamaja tän. 13—5.

Lastega perekond vajab **teenijat.** Kuke tän. 4/12.

Kelnerinnat tarvis Maakri tän. 15.

Wajatakse jõõgisaali **ettekandjaid.** Pärnu mnt. 45.

Waja tublit **maalripoissi.** Teatada slt. „39/4399".

Vajatakse tagatisega puhvetipreilit ja naispikolot. Kaubelda Tatari 58-b—1.

Teenijat tarwis tallu. Kaub. Heeringa t. 25—1, tella 10—11.

Tüdrukut kõrwa lõigidale tallu tarwis Kaubelda 4. jaan. tl. 11—2 Peeta tän. 7, krt. 4.

Wajatakse restorani **ettekandjat** [illegible] prowinsii. Ilmuda [illegible] 6—8 Läti klubisse, [illegible] puhkeriit.

Parimasse Tallinna öölokaali wajatakse headel tingimustel **kaht baaripreilit** (wõiwad wilumata olla). Wäljapoolt Tallinna pärawapilt jooritaw. Kirj. slt. „37/4317".

Wilunud **kokaabi ja pikolot** waja restorani „Loomis", T. Tartu mnt. 22.

Wajatakse **poissi** Tulla kaalumõõtmisse, Narwa mnt. 43.

Wajatakse laste juure **inimest,** kes oma koduse käib (7—4) Teat. slt. „8/5128".

Linna lähedale maale peakohta waja **vanemat inimest** lapse juure. Kaubelda 4. jaanuaril tl. 12 Kunderi t. 2-a—3.

Wanem naisterahwas **saab kohe koha** maale üksiku naisterahwa juure. Tulla 4. jaanuaril, kella 3—8 Raua t. 40—4.

Ettekandjaks vajan noort kena preilit, kes valitseb võõrkeeli ja omab tagatise; võib ka vilumatu olla. Veizenbergi 27, kohvik.

Vajatakse tunniandjat **akordeooni** mängimiseks. V. Kompassi 7—1, kella 5—7 p. l.

Töövoorimeest (hobusega) puuhoovi väljavedajaks vaja. Toom-Kuninga 32.

O/ü. RET vajab kutseõiguslikku **galvaniseerijat,** kes põhjalikult tunneb poleerimise, nikeldamise, hõbetamise ja soovitavalt ka oksüdeerimise ning mattgalvaniseerimise töid. Peamiseks tööks kadmiumivanniga töötamine. Tulla tehase kontorisse, Tallinn, Reimani tän. 9, kl. 9—17.

Pidu puhuks tarvis tagatisega **ettekandjaid,** köögiteenijaid ja kokka. Teat. saab kell 7 õhtul Lai 5 (Poolgase riietehoiust).

400—500 kr. kapitaliga **isik saab** parema sissetuleku konserwi- ja lihaärisse, mis on juhtumisi ära anda wõi rendile anda. Kirjad slt. „12/5132".

Ausat **teenijat** wajatakse Tallinna lähedale tallu. Kaub. 3. jaan. kella 4—6 W. Patarei 7—7.

Wajan **taluteenijat** Kehra jaama lähedal. Kaubelda 3. jaan. 1938. a. Suma tän. 10—1.

„Päevalehe" üksiknumbrid on müügil

Vaivara jaamas

Tööotsimised

Vilunud kaswatuses, õpetuses, majapidamises, walitsen hästi kceli, wajan kohta. Head jooritused. Kirj. slt. „22/4382".

Aus tööline naisterahwas otsib **teenistust** keedab ja küpsetab hästi (iseseiswalt), õpetab ka wene keelt; wõib ka rasitöö olla. Pak. kirjal. teat. slt. „3/4403".

Ehituspuusepp, kes uksi, aknatööd tunneb, joowib kohta tisleri- wõi puutöötusse. Pakk. kirjal. slt. „33/4433".

Noor preili, gümnaasiumi lõpetaja, otsib pärastlõunast tegevust lastega wõi soovib anda saksa keele tunde. Kirjad slt. „27/4427".

Soovin kiiresti **passikohta,** olen vilunud kõigis majatöös. Kirjad slt. „17/4417".

Noor töökas maaneiu **soovib kohta** üksköik mis alale, soovitav pesunaiskoht, wõib käia oma korterist. Kirj. slt. „30/4430".

22 aastane **noormees** mõnesaja kroonilise kapitaliga soovib koostööd ärialal nais- wõi meesisikuga. Kirjad slt. „10/4410".

Vanem vilunud **keetja-teenija** otsib kohta paremasse perekonda, ilma suure pesuta. Liivalaia 34-b—11.

Majateenija, venelane, otsib kohta üksiku juure wõi perekonda, oskab keeta ja teha kõiki majatöid, omab tunnistusi. Kirj. slt. „36/4436".

Aus, korralik, energiline **noormees** soovib teenistust lattu, konteisse, ärisse wõi mujale. Varem tööt. ladujuhatajana. Oskab saksa keelt, omab head tunnist.-soovitused. Pakkumised slt. „18/4418".

Korralik neiu soovib **passikohta.** Kirj. slt. „31/4431".

Palun võimaldage 24-a. noormehele mingit teenistust, on vilunud väljavedaja ja tunneb ka maalritööd. Koht wõib olla ka üksköik mis alal, ei põlga ühtki tööd. Kirj. slt. „39/4439".

Lugupeetud karjakasvatajad 19-aastane maaütarlaps otsib kohta tallu, kus on eestujulik karjapidamine ja kari kontrollringi kuulub. Soowitaw kohe Keit- wõi Lõuna-Eestis. Aadress: Paul Erna rmt.-kauplus, Tapal, Jaama 3, „A. A."

Wilunud **metsapraaker** joowib kohta wabrikusje wõi metsa. Teat. pal. slt. „18/4495".

Korteripakkumised

TALLINNAS

Välja üürida

1) tuba härrale, kontoriks wõi tööruumiks, esim. korral. Riiuli tän. 2—2. 2) Korter — tuba köögiga Härwel. Küüida Riiuli 2—2.

Köetaw **laoruum,** ka kohane tööraks, üürile anda Raua 14—I, end. Z. Kompassi tän. 14.

Ilus päikesepoolne **mõbleeritud tuba** ära anda soliidsele isikule. Tina tän. 26—1. Telef. 315-63.

Möbl. tuba wanni tarwit. ühele isikule ära anda. Soowitaw mitteuuitsejaja. Kollaane 20—6 (Lauluproo tän. nurgal).

Korter — 2 tuba, köök, esik, wann korteris, päikesepoolne (11 r.-s.) wabaneb 10. jaan. uues majas Pärnu maantee trammi ääres eeslinnas. Hind 37 kr. Teat. telef. 480-69.

Korter wälja üürida Kentmani tän. — 4 tuba, köök, teenijatuba, wann, keskküte, hind 100 kr. kuus. Teateid telef. 466-95.

4-toaline kontoriruum üürile anda kesklinnas. Teateid saab E. Karja 10, E. Lerenmanni äris.

Korter 4. linnajaos, 3 tuba, esik, köök, wannituba, uues puumajas wälja üürida. Küüida kl. 9—10 h. ja 4—5 p. l. Lembitu 17—2, tel. 461-98.

Toiduainete-kauplus ära anda õllemüügi ja lahtise piima ruumiga. Niine tän. 9.

Äri, juurt raju andew, häsi käidawas kohas, juhtumisi üle anda. Wäljamaks 600 kr. Odaw üür. Küüida Raekojaplatsilt ajalehekioskist.

Korteripakkumised

NÕMMEL JA MUJAL

Moodne korter uues majas — 3 tuba, esik, wannituba, teenijatuba ja rõdu — ära anda Nõmmel, Õie tän. 66. Üür 43 kr. kuus. 5 min. oumibusepeatusest.

Prowintsis **lihakauplus** ühes worstiiõõstuse masinatega headel tingimustel ära anda. Teateid saab Wismari tän. 45—5, Tallinnas.

Korteriotsimised

Lasteta abielupaar wajab ühetoalise **korterit** Pakk. kirjal. slt. „34/4434".

Tuba waja aeg[illegible] kesklinnas. Teatada telef. 471-94.

Intelligentne abielupaar soowib korralikku 2 toa ja kõõgiga **korterit** Soowitaw wanniga ja Kopli trammi ligidale. Teat. slt. „3/4311".

Kaitsewäelase vereelond — 3-liikmeline (täiskaswanud) — wajab 2—4-toalise **korterit** Teatada ühes hinnaga slt. „4/5004".

Üksik proua soowib wäikese **möbl. tuba** õigi mõnususega. Wõib ka ojalise pansioniga olla. Teat. ühes hinnaga slt. „36/4316".

Wajan häsi sooja **mööbl. tuba** tingimata 1. korral, kõõgi tarwisega 1. wõi 2. linnaajas. On korralik ja malsab häsi. Teat. slt. „2/4402".

Ameerik wajab kohe ühetoalise mööblita **korterit** Pakk. jaaia slt. „27/5107".

Karske korralik riigiteenistuses wiibiw noormees wajab wäikese **tuba** wõi 1-toalise korterit 1. wõi 5. linnajaos. Kirjad slt. „32/4312".

Wajan tisleritöötoa-**ruume,** kus ka tööstuswool saadawal oleks. Teatada Roosikrantsi tän. 15, tisleritöötuppa.

Korr. karske noormees soowib **kaasüüriliseks** 3. ja 4. pol.-jaoskonna ümbruses. Kirjad üürihinnaga slt. „2/4322".

Üksik edasiõppiw inrell. preilt soowib wäikese **möbl. tuba** hinnaga kuni 18 kroonini kuus. Teat. slt. „1/4361".

Korralik kindlas teenistuses riitarlaps soowib **kaasüüriliseks** Lasnamäele. Kirj. slt. „14/4374".

Puhas korralikult maksja proua soowib **kaasüüriliseks** naisterahwa juure. Teatada slt. „3/4443".

Intelligentne härra wajab hiljemalt 12. ikp. jooja, ruhait **möbleeritud tuba** Pakkum. slt. „9/4409".

Üksik proua kindlas teenistuses otsib **korterit** — tuba köögiga wõi waheseinaga. Kirjad slt. „16/4416".

Wajatakse **töökojaruume** mehaanikatöö jaoks, kas iseseadega wõi ilma, umbes 150 m² põrandapinnaga. Teat. slt. „36/4356".

Waikne üksik pr., korralik maksja, soowib **tuba köögiga** kohe wõi lähemal ajal. Teatada slt. „2/4442".

Wajatakse **autogaraashi** kahe wõõrawõõ jaoks. Garaaši wõib ka mitteõõtaw olla. Teat. Toom-Kuninga 19—10.

Kohe waja **1 tuba** kontoriks, kesklinnas. Teat. slt. „9/4329".

Ostetakse suurt **valget tuba** elektriga, wanniga. Teat. kirjal. Raiaskaewu 22—14, Garran.

Müüakse

Müüa korras **regi.** Näha Paldiski mnt. 46—4, küüsida hra Hausmannilt.

Ruutliselt müüa **mootor,** 12, h.-jõudu, weski sissesõidu. Hind kohapeal kokkuleppel. Wigalas, H. Wiibus, p.-k. 12.

Häid **ädalaheinu** müüa. Paldiski mnt. 59-b, kr. 4.

Kiires korras **2 pianiinot** müüa. Wismari 12—8, tulla 4—8 p. l.

Põline ruumikas **kauplusekoht** ühes aiamaa ja 4 ha heinamaaga, I kl. tee ääres, kiriku, kooli ja meierei ligidal, kohe müüa wõi rendile anda. Kirjalikud järelekküsimised saata Pärnu, „Pärnu Päewalehe" tal. „1".

Müüa tulekindel **kassakapp** alusega. Kari juurus 44×46×74 cm. Näha saab Kaupmehe tän. 5—1, telef. 467-70.

Täies hoos töötaw **elektromehaanikatöökoda** masinarega (keskkinnas) olude sunnil kohe müüa. Läbemalt iga päew kella 18—20 Narwa mnt. 24, krt. 5.

Hea uus moodne **maja** Pelgulinnas, 8 korteri ja hea sissetulekuga kiiresti 27.500 kr. eest, 10.000 kr. wäljamaksuga ja palju teisi maju, krunte ja talusid müüa. Teateid J. Kühle kontoriit, Wanaturg 6, kella 11—1 ja 5—6.

Müüa wäike kummut, toolid, pesulaud ja serwiis, owaalne laud ja köögitarbeid. Waadata teisip. kl. 11—4 ülemõ.

Müüa prunginud lihtne lapp, kõlwuline ka riietekapiks, ja malm-kürteahi korudega. Näha Endla tän. 48—8.

5. linnajaos müüa uus kolmekordne **puumaja** Sissetulek 7020 kr. aastas. Hind Kr. 60.000. Wäljamaks Kr. 40.000. Teat. saab E. Karja 9—2-a, kella 9—12 ja 5—7.

Hästi sissetöötaud **tisleritöötuba** müüa ühes tööiellimistega terwete aastaks. Wäljamaks puhtas rahas. Soow. kirjal. slt. „38/4438".

Müüa tarvitatud:

punasest vasest toru 2" hinnaga Kr. 4.— jooksev meeter. Mitmesuguseks otstarbeks punasest vasest **veepaake,** mahuga 125—400 liitrit, hinnaga Kr. 1.— kg. Oma veevärgiga majadele wähese veetarvitusega malmist, emailitud, mahagonikaanega **veeklosette,** hinnaga à Kr. 25.— Väikeelamutele, mootorlaevadele, töökodadele jne. kuumaveekütte **keskküttekatlaid** 1,5—2,5 rtm küttepinnaga, hinnaga Kr. 125—200. Samaks otstarbeks malmist keskküte- **radiaatoreid,** hinnaga 25 s. kg. Mitmes profiilis **tarberauda ja terast** lattides, läbimööduga kuni 2,25", hinnaga 13 s. kg. Autojärelvankrite- jne. chitajaile **vagunivedrusid** 7,8 ja 10 lehega, hinnaga 30 s. kg., **vagunipuhvreid** mitmeks otstarbeks, hinnaga 10 s. kg. Guss-stahl **puhvrivedrusid** ovaal- ja ümmarg. profiiliga, hinnaga 25 s. kg. Sadulsepadele viimane partii **karvu** (Rosshaar). hinnaga Kr. 2.50 kg. Uus Hollandi 10, Stude hoov, Sporlederi ladu 2. Kirjad: Alfons Rammo, Jakobsoni 38—12, telefon kella 9—11 e. l. ja alates kella 3-st p. l. 316-07.

Põllu-vikiheina müüa suuremal hulgal. Kalju 10, pagariiõõstusest.

Raadio-aparaat müüa, 3+1-lambiline, hind 60 kr. Kappeli tän. 6—14.

Lauakaalud (10 kg) ühes wihtidega müüa. Liivalaia 36, sadulsepatöökojas.

Müüa **kaks veoautot** ja kaks järeltärn, üks neist on diiselmasin, peaaegu uus. Teat. Toom-Kuninga tän. 19—10.

Ilus, moodne **lapsevanker** juhuslikult odawasti müüa. Jakobsoni 4, Wahemurm.

Müüa 4 antiikser kappi, kroonlühter, kutsarikaisukas ja nahast kutsarikuub. Näha ainult tella 10—11 ja 4—5 Lai tän. 29—1. Teatsamas on kuba üürile anda.

Maja müüa Aastane sissetulek 1750 kr. Hind 14.000 kr., wäljamaks 9000 kr. Läh. teat. Takala 28 (mõõrä). Wabeltalitajail mõte tulla.

Noori ingewaid ja wäikesi odawaid **hobuseid** müüa Wana Wiru 15—4.

Wälismaale sõidu puhul müüa: uus **pianiino** „Orntlich", must söögituba, raadio „Telefunken" ja grammofon. Näha kl. 1—3 ja 5—7 Pärnu mnt. 31—5

Kuiwi okaspuu- **palke müüa** 1000 tk. Tapal, Pikk t. 45, W. Kangur.

Müüa **palkmaja** ärawedamiseks, 5×10 jalda, laudkatus, materjal täitja kuiw. Teateid saab Endla t. 21, Tallinn, Raago.

Alati suures valikus odavate hindadega **postmarke** Saadud uued Nõukogude Vene õhublokk Kr. 5.50. Vene tän. 1—9, II korral

Ostetakse

Õiglase hinnaga **ostan ja müün** **palituid, ülikondi, pandipileteid, kasukaid, raadioaparaate, õmblusmasinaid, jalgrattaid.** Tartu m. 1. Ost-müük.

Briljante, kuld-, hõbe-, antiikasju ostab kõrge hinnaga **L. Krasnokutsky ja poeg** Kuninga tän. 6. telef. 431-59.

OSTAN hea hinna eest kõiksugu prunginud ülikondi, palitusid, üksikuid püksi, pinisakuid, kleite, pesu, saapaid, pandipileteid, jalgrattaid, õmblusmasinaid, mööbleid. Tulen kohale. Z. Karja t. 8—8.

Ostan 1 kompletti hobusesiidu wahi- wõi metallnaastudega, wene **sõiduriistad** ja 1 kompletti prunginud töösiidu ühes lookadega. Pakk. jaata Pärnu mnt. 93, poodi. Kõnetr. 456-89.

Soovin osta **tenor-saksofoni,** hinnaga Kr. 100—150. Teatada firma ja kui kaua mängimud kirjal. slt. „16/4496".

Ostja Petserist ostab õiglase hinnaga igasuguseid wanu riideid, jalanõusid, raamatuid jne. Kirj. pakk. slt. „15/4375".

Ostan **postmarke** soliids. partiid, ja kollekts., ka wene raamatuid Wene tän. 1—9. II korral

Ostan ranahõõwelpingi 2-meetrilise käiguga, mitte wähem 2. üks kummera mootor 3 H. P. Teat. jaata slt. „A. 23".

Soovin osta wähepruugitud kirjutuslaua, tapi, raamatukapi, toole, üheinimese woodi ja diiwani tugitoolidega. Pakkum. ühes hinnaga slt. „22/4422".

Mitmesugust

Sukasilmi wõetakse üles odawasti J. Nurme moe- ja õmblusjalongis Pärnu mnt. 6, äri 8, Urla majas. Telef. 411-07.

Korralik kestaastais proua **tutvuks** wastawais aastais ümmaatse waba härraga kino-, teatri- ja jalutuskaaslaje leidmiseks. Kirj. slt. „1/5121".

Töötsefe ellu suhtuw korralik waimselt arenenud töölisringist meest, 30—45 aast., kui tunned igatsust kellegi järele, kes sind mõistaks, **siis kirjuta** neiule, kes ci juuda taluda hingelist üksildust. Kirj. slt „35/4355".

Warand. kindlust. neiu **tutvuks** karske korraliku noormehega w. 30—39 a., warand. Kr 5000 wõi teenist. üle 100 kr. kuus (ka merimees) Kirjad slt. „19/4389".

Kes intell. hariud õrnem soost käiks kui sõbraiar **vestlemas** wigastuse tõttu alatiselt kõdus olija 32-a. hariud nõmmelasega, kellel on 2 kindlat sissetulekut. Wõib soowi korral wastawa koha murelseda. Teat. slt. „13/4333".

Kadunud

29. detsembril kaotatu 2 kuldõõrmust briljantidega ja safiiriga, toosides, — ree Lai, Rataskaewu, Müürileh Harju, Roosikrantsi, Pärnu mnt., Magdaleena. Palun ausat leidjat need tagasi ära anda Magdaleena 4—

Kaotatud 1. jaanuar kestlinnas **kuld-kõrvaröngas** akwamariiniga. Leidjale tasutakse täis wäärtuse hind. Teatada telef. 522-12.

Koer ära joosnud, pruun seiter kaelas rihm ilma numbrita. Omandamise eest wõetakse wastumusele. Sakala tän. 43—3.

Kaotatud meesterahwa taskukell uue aasta wastuwõtul Dancing Gloria-Palace'is. Kell mälestus-kinginis ja kaasüüsemisel poolel on graweeritud kantija (sõjawäe wõi osa) nimeruu. Ausat leidjat palutakse teatada kirjal. „10/4450" wõi hambaarst Aurison-Tohwerile Raatakaewu 22. Leidjale hea wastatõu.

Leitud

Leitud meesterahwa **käekell** Järele tulla Kaubajaan krt. 1.

Tapa Tööliste ühingu loterii wõitud.

Wõid. 1—716, wõit. 2. 1091, wõit. 3. 1714. pilet nr. 910, 753, 873, 1664, 837, 2205, 115, 537, 1579, 1028, 878, 1695, 1609, 1915, 1742, 231, 2362, 1042, 1097, 1505, 2455, 1888, 1502, 2429, 272, 360, 756, 149, 1484, 1633, 1972, 1983, 1281, 563, 232, 2163, 1220, 2399, 1430, 143, 40, 1282, 1128, 449, 1234, 1455, 1470, 812, 2446, 940, 1750, 686, 845, 1272, 323, 2162, 2406.

Wõite antakse wälja kuni 29. jaanuarini 1938. a.

Wõite antakse wälja Tapal, Weski t. 7 krt. 11, Tapa Tööliste ühingu sekretär T. Talbak.

Tapa Tööliste ühingu juhatus.

„Päevalehe" üksiknumbrid on müügil

Kose Tarvitajate Ühisuse kaupluses

Palun neid tunnud **2 daami** ja 2 härrat, kes hr. Poolgase'e ruumidest 31. dets. 1937. a. arwet tajumata lahkusid, raha ära tuua jaamasse hr. Kärp'i kätte, kella 6—10 iga päew. Mõrsiajumisel seadusliit käik.

Surma läbi lahkunud kauaaegset meistrit

ALEKSEI SAVENKOV'i

mälestavad
A-S. Tallinna Paberivabrik E. J. Jo
juhatus, meistrid, ametnikud ja

Pika piinarikka haiguse järele lahkus siit maailmast meie armas hea emakene

LUISE LIIW, sünd. Ulm.

sünd. 21. 3. 1879. a., surn. 1. 1. 1938. a.

Kirstupanek 3. jaan. kell ½9 õhtul Leete 8—1 (Tallinn-Wäike jaama juures). Matmine 4. jaan kell ½12 Jaani kirikus, sealt Rahumäe kalmistule.

Walusas leinas **tütar ja poeg.**

Maga ainult rahus, minu armas emakene,

ämmaemand

Helene Hirsch

surn. 1. jaan. 1935

Mälestab tööstimata kurvastuses **tütar.**

Belgia 1. jaanuar 1938. a.

---

1. jaanuaril suikus igavesele unele 79. eluaastal

KAUGESÕIDUKAPTEN

MIHKEL KALJO

Sügavas kurbuses
abikaasa ja kodu- ja välismaal viibivad pojad perekondadega.

Waikselt surmale suikunud armas mees, kallis poeg ja hea sugulane

Heinrich Kadak

19. sept. 1905. — 1. jaan. 1938.

Ärasaatmine leinamajast kell 10 Kaarli kirikusse ja sealt Rahumäe kalmistule.

Mälestawad tööstimata leinas
abikaasa, wanemad ja omaksed.

Waikselt lahkus lühikese haiguse järele

Kristiine Ojasson,

sünd. Meresmäe,

sünd. 16. okt. 1864. a., surn. 31. dets. 1937. a. Kurnal.

Matmine pühap., 9. jaan. kell 12 päewal Issanda-Muutmise peakirikus ja sealt ap.-õigeusu kalmistule.

Sügawas leinas **abikaasa, pojad perekondadega ja omaksed.**

Pika piinarikka haiguse järele lahkus meie keskelt

Magnus Jaani p. Fuks

24. nov. 1858. — 1. jaan. 1938.

Matmine on Paides Reopalu kalmistul 5. jaan. kell 13.

Leinajad **omaksed.**

Anna-Marie Soodla

sünd. 28. juulil 1899. a., surn. 30. dets. 1937. a.

Kurwas leinas **abikaasa.**

Matmine Tartus, Tartu-Maarja surnuaial 3. jaanuaril 1938. a. kell 15

Surma läbi lahkunud ema, vanaema ja vanavanaema

Anna Pau

(sünd. Borkmann)

sünd. 17. aug. 1862, surn. 31. dets. 1937.

Leinavad
lapsed, lastelapsed ja lastelaste-lapsed.

Matmine 6. jaan. kell 12 päeval Kaarli kirikus.

Noorelt manalasse varisenud armast venda, head onu ja kallist sõpra

Heinrich Kadak'at

mälestab valusas leinas
õde perekonnaga.

---

1. jaanuaril 1938. a. surma läbi lahkunud ühinguliiget

Aleksei Sawenkow'i

mälestab **Eesti Tehasmeistrite Ühing**

Matmine 4. I 1938 kell 2 Kaasani kirikus.

Waikselt lahkus igawesele unele meilt meie armas ema ja wanaema

Ewa Sheffler

sünd. 15 IX 1862, surn. 3. I 1938.
Kirstupanek 4 I kell 18.30 W. Kalamaja nr. 46—1. Matmine 5 jaan kell 2 Kopli surnuaial.

Leinajad **tütar ja omaksed ja kaugelwiibiwad lapsed ja lapselapsed.**

Armastuswäärse kaastunde ja südamlikku osawõtu eest meie armsa, kadi

Rosa Bachmann'i

kauaaegse haiguse ja surma puhul ning tema kalmuküngu rohke kaunistamise eest ütleme kõigile

südamlikku tänu.

Leinajad omaksed.

ESTONIA KONTERTSAAL

Reedel, 7. jaan. 1938,

Dimitri Smirnow'i

ainus kontsert

ta kadunud abikaasaLidia Maltseva-Smirnova mälestuseks. Kaastegev klaveril P. P. Lüdig.

Kavas: Massenet, Tšaikovski, Rachmaninoff, Rimski-Korsakov, Gretschaninov j. t. Algus kell 8 õhtul. Hinnad: Kr. 3.50 — 50 sendini. Pääsmed eelmüügil „Estonia" kassas.

Soovitakse astuda ühendusse

lubjapõletamise ahjude projekteerimise alal tegutsevate isikutega või firmadega ahju projekti hankimiseks lähemal ajal. Pakkumised slt. „A. 9".

Head uut aastat

soovin Teile, eesti vennad-õed.
Ka, rahvusvahelised vellED, teile soovitan võtta mälu pähe ja unustada internatsionaal.

A. E. ALDER.

„Laste Rõõm"

on laste maailm!

EESTI DRAAMA TEATER

Neljapäeval, 6. jaanuaril, kell ½8 õhtul
41. korda
„Suvi"
A. Särewi - O. Luiju dramatiseering 6 pildis.
Näitejuht — Leo Kalmet.
Lawapildid — P. Raudwee.

Laupäeval, 8. jaanuaril, kell ½8 õhtul
26. korda
„Mees trumpidega"
Hugo Raudsepa komöödia 3 waatuses.
Näitejuht — Ed Türk.
Dekoraator — P. Raudwee.

NOORSOOTEATER.

Pühapäeval, 9. jaanuaril, kell ½3 p. l.
wiimast korda
„Aladini imelamp"
2. jagu
Muinasjutt muusika, laulude ja tantsudega, 8 pildis jamanimelise muinasjutu järele kogust „1001 öö"
Lawastus — Elmar Nerep
Lawapildid — P. Raudwee
Riietus — Karin Luts
Muusika — W. Jakobson
Tantsud — G. Neggo ja S. Bärenklau.

Pühapäeval, 9. jaanuaril, kell ½8 õhtul
36. korda
„Must suvi"
Rudolf Sirge näidend 3 waatuses.
Näitejuht — Andres Särew.
Lawapildid — Pärn Raudwee.

Kassa awaud kl. 11—1 e.l. ja 5—8 õhtul.

РУССКІЙ ТЕАТРЪ

въ зданіи Нѣмецк. театра
Во вторникъ 4 января
XXV-ЛѢТНІЙ ЮБИЛЕЙ СЦЕНИЧЕСКОЙ ДѢЯТЕЛЬНОСТИ АКТЕРА И РЕЖИССЕРА
ЛЬВА ЭБЕРГА.

ПСИША

Пьеса въ 4 д Ю. Бѣляева
Постан. реж Льва Эберга
Музык. часть — И. Раазу (Васильевъ).
Хореогр часть А. Чернова
Декорат. Н. Звонскій.
Нач. ровно въ 7 30 ч. веч.
Билеты отъ 2 кр. 50 п до 25 п. продаются въ кассѣ театра отъ 11 до 1 часу и отъ 5 до 7 ч в., въ воскр отъ 11 до 1 ч. дня.

Русская секція Эст Союза Арт.

ESTONIA TEATER

Esmaspäeval, 3. jaanuaril, kell pool 8 õhtul
14. korda
alandatud hindadega
„Suveöö unenägu"
W. Shakespeare'i komöödia 3 waat., F. Mendelssohni muusika.
Pääsmed Kr. 1.75 — 20 s.

Teisipäeval, 4. jaanuaril, kell pool 8 õhtul
Ants Eskola
10-aastase lawategewuse tähistamiseks ja tuluõhtuks
„Sügismanööver"
J. Kalmani operett 3 waat.
Pääsmed Kr. 3 kuni 30 s.

Keskpäevalal, 5. jaanuaril, kell 4 p. l.
5. korda
lastetetenduse
„Lõunatuule eksirännak"
Paul Rummo jõulunäidend 3 waatuses (5 pildis).
Pääsmed Kr. 1.— kuni 10 s.

Kell pool 8 õhtul
harilike hindadega
„Eugen Onegin"
Tschaikowski ooper 3 waat., 7 pildis.
Pääsmed Kr. 2.50 — 30 s.

Neljapäeval, 6. jaanuaril, kell pool 3 p. l.
20. korda
harilike hindadega
„Tatra tüdruk"
Operett 3 waatuses 15 pildis. Tekst: Juuli Rõõmusaare. ümber töötanud: Agu Lüüdik.
Priit Ardna muusika.
Pääsmed Kr. 2.50 — 30 s.

Kell ½8 õhtul
14. korda
alandatud hindadega
„Mees, kelle käes on trumbid"
Hugo Raudsepa komöödia 3 vaatuses.
Pääsmed Kr. 1 kuni 10 s.

Teatri kassad awatud kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6-st poole 9-ni.

HELIKINO

5, 7, 9
Pola Negri
laulab suurfilmis
„Tango Notturno"

„Päevalehe" tellimisi
võtab vastu iga postiasutus

TOOLISTEAATER

Esmaspäeval, 3. jaanuaril, kell ½8 õhtul
74. korda
üldhindadega
„Tütarlaps tänaval"
R. Tõraki ja T. Emödi lugu wahelauludega 5 pildis.
Pääsmed 25 ja 50 senti.

Teisipäeval, 4. jaanuaril, kell ½8 õhtul
6. korda
harilike hindadega
„Tootsi pulm"
Andres Särewi dramatiseering Oskar. Luiju jutustuse järele 3 waatuses 8 pildis.
Pääsmed 20—125 sendini.

Kolmapäeval, 5. jaanuaril, kell ½8 õhtul
28. korda
harilike hindadega
„Mehe küljeluu"
M. Jotuni naljamäng lauludega
3 waat. 15 pildis.
Pääsmed 20—125 s.

Neljapäeval, 6. jaanuaril, kell ½3 p. l.
7. korda
harilike hindadega
„Tootsi pulm"
Pääsmed 20—125 s.

Neljapäeval, 6. jaanuaril, kell ½8 õhtul
13 korda
harilike hindadega
„Inimesed ajujääl"
V. Werneri komöödia 3 waatuses.
Pääsmed 20—125 s.

Kassa awatud iga päew kl. 12—4 p. ja 6—½9 õht.

Arstid

Algan vastuvõtuga.
Dr. S. Markovitsch
Tartu mnt. 12—10, telef. 307-15.
Wastuwõtt kl. 5—7.

Dr. Lydia Luik
Naistehaig. ja jünnitusabi.
Wastuw. kl. 11—2 ja 5—7
Pärnu mnt. 16—11.
Tel. 453-28.

Korteripakkumised

TALLINNAS

Südalinnas joe hästi
möbl. tuba
kostiga wõi ilma, wälja üürida. Kirj. sõt. „16/5096"

Töösiusruum ja wäike
korter
kohe wälja üürida. Wabriku 8-d—1, fönetr. 438-78.

Korter
ära anda — 2 tuba, köök, eik, kõigi mugawustega. Girgensoni tän. 5—1.

Kindlas ameriis kõrjale härrale joe
möbl. tuba
wälja anda. Gonsiori tän. 5—1.

Ilusa toa
wõib jaada kõigi tarwiniseg ja erajisiekõiguga. Liiwalaia 98—22.